

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 32 / Hejmar 384 / Kanûn 2013

MÛCADELEYÎ YÛKSELTELÎM KATLIAMLARIN HESABINI SORALIM

Paris katliamı, Kürt kördüğümünün kördüğüm haline getirilmiş bir olaydır. Kördüğüm Paris katliamından çözülürse Kürt kördüğümü de çözüme kavuşturulabilir, onun önü de açılabilir. O bakımdan da sadece bir olay, bir katliam gibi bakmamak lazım. Dar, hukuksal olay olarak kesinlikle görmemek gerekir. Siyasi olaydır, tarihsel olaydır; çözümü, Kürt sorununun çözümünün önünü açacak, Kürt sorununun çözüm yolunu aydınlatacaktır. Böyle görerek, buna inanarak, bu temelde eylemleri planlayıp örgütleyerek mücadeleyi geliştirmek gerekli. Diğer yandan Sara, Rojbîn ve Ronahî yoldaşlar, onların izinde böyle bir mücadele yürütmeyi fazlasıyla hak ediyorlar. Yaşamlarıyla, taşıdıkları kimlikle böyle bir çözüm gücüne sahip durumdadır. O bakımdan da bu yoldaşlara sahip çıkmak, onların anılarına doğru yaklaşmak demek kesinlikle Kürt sorununun çözümünü de ifade edecek olan, Paris katliamını aydınlatma ve hesabını sorma mücadelesine aktif katılmayı gerektiriyor.

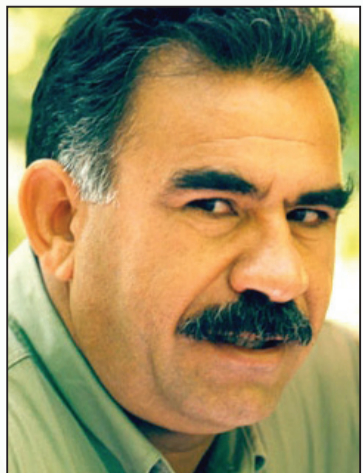
sayfa 8'de

HEP KAVGAYDI YAŞAMIM

Arayış, çıkış çabası yeni sorunlara yol açıyordu. Bunun içinde debeleniyordum. Bu bir yandan savaşmayı öğretiyor, öte yandan en ufak bir hata, en sıradan bir yetersizlik kullanılıyor, dönüp zarar veriyordu. Ve bunları kendi ellerimle yaratıyordum. Savaşı, çabayı sonuca götüremiyordum. Bir yere kadar sürdürüyor, biraz daha sabırlı, mantıklı ve politik yaklaşısam; tepkilerime, duygularıma hakim olsam olumlu sonuca götürebilirdim, kazandırırdım.

sayfa 12'de

KÛRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ

ve siyasi partilerdeki (CHP ve MHP başta olmak üzere) temsilcileri içteki bu iktidar kaymasına şiddetle karşı çıktılar. 2001'den 2007'ye kadar dört darbe denemesine giriştiler. Fakat ABD ve AB desteğinden yoksun olmaları başarılı olmalarına imkan tanımadı. Ayrıca AKP'nin aşırı küresel finans sermaye yandaşlığı tek seçenek olmasını, hatta tek partili iktidar olarak kalmasını pekiştirdi.

sayfa 16'da

Kürt toplumunda tarikatçı eğilimlerin yüzyıllardan beri etkili olması, Yeşil Türk faşist seçeneğini daha kullanılabilir bir argüman haline getiriyordu. Diğer iki kanat faşizminin ordu içinde

2014'E DAHA İDDİALİ VE KARARLI GİRİYORUZ

2014 yılına daha hazırlıklı, daha iddialı girdiğimizi rahatlıkla söyleyebiliriz. Ciddi bir ideolojik ve örgütsel gelişmeye dayanarak içinde bulunduğumuz sürecin siyasi mücadelesini başarıyla yürütebilecek konumdayız. Bunun için AKP kolay başarı elde edemeyecek diyoruz. Geçen dönemde boşluklardan yararlanarak halk desteği sağladı, ama artık en azından Kürdistan'da böyle bir destek sağlayamayacak. Bu seçim süre-

cinde kazanan demokratik siyaset olacak.

2014 yılının daha karmaşık, daha yoğun, çok yoğun bir mücadele yılı olacağı daha şimdiden belli. İdeolojik mücadele, propaganda ajitasyon savaşı çok daha yaygın olacak. Siyasi, diplomatik çalışmalar, mücadele, yine her alanda Ulusal Kongre çalışmalarından Kürt toplumunun statüsünün dünyanın çeşitli alanlarında tanınmasını sağlamaya kadar çok boyutlu bir

diplomatik mücadele olacak. Serhildanî, demokratik siyasi mücadeleyi en ileri düzeyde yürütebileceğiz. Gerekli olduğu, ihtiyaç duyulduğu, saldırıya uğradığımız yerde de meşru savunma çizgisinde öz savunma güçlerine dayalı olarak devrimi, halkı, Önderliği savunmak için de tam bir fedai çizgisinde, Agîtlerin, Zilanların çizgisinde kahramanca savaşmayı bileceğiz. Hareket olarak hazırlık düzeyimiz budur.

sayfa 2'de

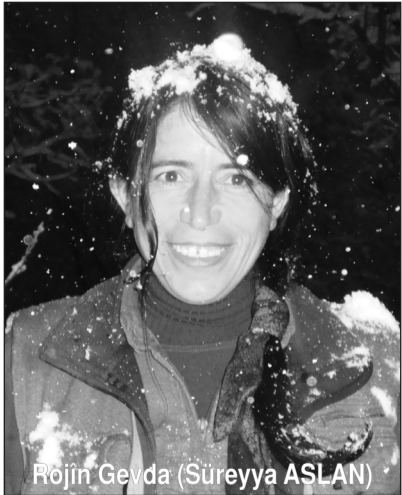
2014'DE DAHA İDDİALİ VE KARARLI GİRİYORUZ

Önemli bir mücadele yılının daha sonuna geliyoruz. Kısa bir süre önce PKK'nin 35. kuruluş yıldönümü kutlamalarını yaptık. 36. parti yılına girdik. Bu vesileyle tüm halkımızın, yurtseverlerin, çalışanların ve kadroların bir kere daha ulusal diriliş bayramını kutluyorum, 36. yıl mücadelesinde tüm yoldaşlara, halkımıza, Önderliğimize üstün başarı dileklerimizi ifade ediyorum.

Parti yılıyla miladi yıl bizde hemen hemen birleşmiş gibi. Kasım sonu parti yılına; aralık sonu ise miladi yıla girişi ifade ediyor. Dolayısıyla parti yılıyla miladi yıl bileşik ve iç içe geçmiş durumda. Bu çerçevede hem 36. PKK yılının nasıl gelişebileceği, bize ne tür görev ve sorumluluklar yüklediği hem de 2014 yılının olası gelişmelerinin nasıl olabileceği üzerinde durulabilir. Bunun için de elbette geçtiğimiz yılın, 2013 yılının, 35. parti yılının ortaya çıkardığı sonuçları, yarattığı gelişmeleri değerlendirmeye çalışabiliriz. Yıl sonu olması itibarıyla içinde bulunduğumuz süreci değerlendirmek bu temelde ele almayı gerektiriyor. Siyasi, askeri durum, yürüttüğümüz mücadelenin sonuçları, ideolojik ve örgütsel çalışmalarımızın tümü böyle bir yıl bütünlüğü içerisinde yer alıyor ve anlam ifade ediyor. Bu

Çiçek Kici (Guhar ÇEKİRGE)

Rojin Gevda (Süreyya ASLAN)

Arjin Garzan (Leyla ALTAN)

"2011-2012 yıllarındaki mücadelede çok büyük direnişler yaşandı, kahramanlıkları gerçekten de çok büyüktür. Bu vesileyle Rüstem, Alîşêr, Çiçek, Reşit, Rojin, Mehmet, Rubar, Numan, Arjin yoldaşlar şahsında tüm şehitleri saygı ve minnetle bir kere daha anıyoruz. Gerçekten de PKK'nin 35 yıllık direniş tarihinin en ağır bedeller ile gerçekleşen, belki de en kapsamlı, en zorlu savaş dönemlerinden birini yaşadık."

gerçevede bazı hususları, öncelikleri belirtmek yararlı olacak.

2013 yılı, PKK'nin 35. mücadele yılı kuşkusuz çok önemli bir savaş sürecinin sonucunda, o sürecin yarattığı birikime dayalı olarak gelişti, gerçekleşti. Bunu Devrimci Halk Savaşı süreci olarak ifade ettik. Dördüncü stratejik dönem olarak da tanımladık. 2013 yılı, 2010-2012 yıllarında yaşanan büyük direnişin ortaya çıkardığı sonuçlar üzerinde gerçekleşti. Fakat bu süreçten kopuk bir yıl da olmadı. Süreci farklı biçimlerde devam ettiren; mücadeleyi, dördüncü stratejik dönem mücadelesini Kürdistan'ın tüm parçalarına yayan ve önemli sonuçlar çıkartan bir yıl da oldu. 2013 yılının mücadelesi çok önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Devrimci hamle dönemini 2010-2012 dönemi olarak ifade eden, 2013 yılını ise hamlesel mücadeleyi içermeyen, Devrimci Halk Savaşı direnişi içinde yer almayan, pasif geçmiş, önemli mücadelelerin yaşanmadığı bir yıl olarak değerlendirmek kesinlikle doğru değildir. 2013 yılı, kendisinden önceki yılların birikimi üzerinde, onların bir devamı olarak gerçekleşti.

2013, Kürdistan bütününe daha çok yayılmış bir direnme yılı oldu. Önceki yıllara göre daha kapsamlı, daha çok yönlü, daha çok boyutlu bir mücadele yılı oldu. 2011-2012 yıllarında askeri direniş daha çok öne çıkıyordu. Fakat 2013 ise bir yandan askeri direnişin sürdüğü, diğer yandan siyasi ve diplomatik mücadelenin, ideolojik ve örgütsel çalışmaların iç içe geçtiği, çok yönlü, çok boyutlu, kapsamlı ve bütünlüklü bir mücadele ve direnme yılı olarak gerçekleşti.

Şimdi böyle bir yılın sonuna geliyoruz. Yıl sonu değerlendirmelerini çok daha kapsamlı, boyutlu olarak yapacağız. Herkes yapıyor, ders çıkartmaya çalışıyor, yaptıklarını ve yapamadıklarını analiz etmeye, yaptıklarının yarattığı avantajları görmeye, yapamadıklarının nedenlerini bularak giderip yapar hale getirmeye çaba harcıyor. Biz de PKK hareketi olarak kendi cephemizden bütünlüklü ve çok yönlü bir değerlendirme yapacağız; yapıyoruz da. Neler yapıp yapamadığımızı, yapıp başardıklarımızı bize ne tür avantajlar ve imkanlar yarattığını, onları nasıl önümüzdeki mücadele yılında değerlendirebileceğimizi, yapamadıklarımızın ise nedenlerini, o nedenleri nasıl gidereceğimizi sorgulayıp bu temelde yaptıklarımızın yarattığı birikime dayanarak yapamadıklarımızın da derslerini özümseyerek 36. parti yılımızı ve miladi 2014 yılını XI. Kongremizin kararlaştırdığı temelde "Önder Apo'ya ve Kürdistan'a Özgürlük" yılı haline getirmek için tüm gücümüzü ortaya koyacağız, seferber edeceğiz. PKK hareketi olarak kararlılığımız bu temeldedir, tüm çalışma planlarımız ve çalışma seferberliğimiz de bu esas üzerinde sürüyor.

2010-2012 yıllarının Devrimci Halk

Savaşı Hamlesi'nden çıkan birikimle 2013 yılının ise çok yönlü mücadelesinin ortaya çıkardığı ideolojik, örgütsel, siyasi ve askeri sonuçlara dayanarak 2014 yılına daha büyük bir iddiayla, güçle, hazırlıklı giriyoruz. Hedefimiz daha da büyük. Bu hedefleri başarmak için de daha örgütlü ve daha güçlüyüz. Gerçekten de örgütlenme bakımından 2013 yılı bize büyük güç kattı. Yapmadığımız birçok çalışmayı yapmak, kapsamlı bir biçimde kendi durumumuzu tartışarak sonuçlar çıkartıp eleştiri özelleştire temelinde kendimizi yenileme ve yeniden örgütlenme, planlama imkanı bulduk. Bu büyük bir güç ve cesaret veriyor, irade kazandırmış bulunuyor. Bu güce ve iradeye dayanarak 2014 yılının Kürdistan özgürlük mücadelesi açısından daha büyük bir mücadele yılı olacağını ve daha büyük başarıların yaratılacağı yıl haline getirileceğini şimdiden söyleyebiliyoruz.

2013 yılı ile özdeşleşen süreçleri kısaca özetlemek ve değerlendirmek gerekirse, öncelikle şunu ifade etmemiz gerekir: PKK'nin 35. yılına, miladi olarak da 2013 yılına çok büyük, etkili bir direniş içinde, o direnişin yarattığı etkiler temelinde girdik. Her şeyden önce tam bir mevziye girer ve milim bile sapmadan direnir bir konumda oldu Önder Apo. Bu süreçte yaşanan İmralı direnişinin anlamını, konumunu iyi görmemiz, bilmemiz gerekli. Tüm hareketimize, halkımıza böyle bir mevzilenişle, direniş konumuyla her türlü mücadeleyi yürütme ve kazanma imkanı, fırsatı yarattı, ön açtı, zemin oluşturdu. Bu olmasaydı böyle rahat savaşamazdık, serhildana kalkamazdık, mücadele yürütemezdik. Bir kere bunu iyi anlamamız, bilmemiz gerekli, şart.

Bunu ne için belirtiyoruz? Çünkü bu konuda yeterince anlamama var. Yaptıklarımızı kolay elde ettiğini, rahat bulunduğunu sanmalar var. Her koşul altında istediğimiz gibi mücadele ederiz, savaşırız sanan bir yanılgılı yaklaşım var. Oysa gerçekler böyle değildir. Eğer bu yanılgıyı düzeltmezsek, yürüteceğimiz mücadelede, hele hele bunun içinde savaş olursa savaşta başarı elde edemeyiz. Mücadeleyi doğru tarzda yürütemeyiz, öngörülen sonucu başarıyla sağlayamayız. Çünkü mücadeleyi neye dayanarak yaptığımızı, mücadelenin imkan ve fırsatlarının nasıl yaratıldığını bilmezsek, onların nerede, ne zaman, nasıl kullanmamız gerektiğini de bilemeyiz. O zaman doğru tarz, yeterli tempo, üslup geliştiremeyiz. Kararlarımız doğru olmaz, örgütlenme ve yürütme tarzımız doğru olup başarı getirmez. İmkanları ve fırsatları zamanında doğru bir tarzla etkili bir biçimde gösterme gücünü gösteremeyiz. Çünkü yanılgı içindeyizdir, rahat elde etmişizdir sanırız, rahat kullanmaya kalkarız. Oysa gerçek öyle değildir, Kürdistan'da hiçbir şey öyle kolay elde edilmiyor. Hiçbir imkana kolay, rahat sahip olunmuyor. Her şey

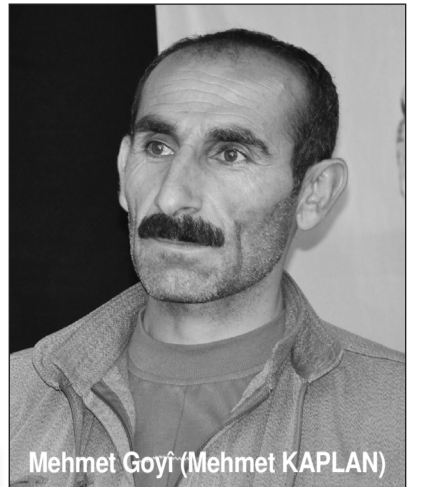
büyük bir direnişle, emekle, kanla sağlanıyor. En ufak bir gelişmeyi bile onlarca, yüzlerce şehit vererek, tutuklu vererek, tarihi bir direniş yürüterek elde ediyoruz. Önder Apo'nun deyişleriyle Kürdistan'da mücadelesiz, örgütsüz yaprak bile kıvılcıkmıyor; hiçbir gelişme olmuyor. Hiçbir gelişmeyi öyle rahat, kolay elde etmiyoruz; hepsini kahramanca direnişlerle, büyük bedeller ödeyerek elde ediyoruz. O halde bu gerçeği bilerek mücadele imkanlarının ve değerlerinin nasıl yaratıldığını, elde edildiğini iyi bilerek onları mücadeleye seferber etme, mücadelede kullanmayı da doğru değerlendiririz. Değerleri kullanmada titiz davranırız, duyarlı oluruz, disiplinli yaklaşırız. O da bizi doğru karar almaya ve başarılı tarz, üslup, tempo geliştirmeye, pratik yürütmeye götürür.

Büyük bir mücadele yürüttük ve önemli gelişmeler ortaya çıkardık

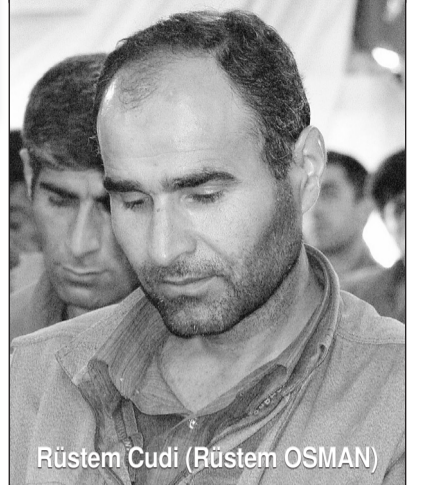
Bu bakımdan da 2011-2012 yıllarında yürütülen Devrimci Halk Savaşı'nın nasıl zorlu bir savaş olduğunu, ne kadar büyük bedeller ödenerek bu savaşta kültürel soykırım rejiminin imha ve tasfiye planlarının boşa çıkarıldığını iyi bilmemiz lazım. Bu savaş sürecini ele alıp değerlendirirken öyle kolay, ucuz yaklaşmamak gerekir. Büyük bedellerle yürütülen bir savaşı ve gerçekten AKP hükümetinin, Türk devletinin PKK'yi silah zoruyla imha ve tasfiye etme planlarını bozdu, yenilgiye uğrattı, boşa çıkarttı. Bu gerçeği iyi görmek, anlamak, inkarcı olmamak gerekiyor. Tabii bununla birlikte şunu da görmemiz lazım: Büyük bir mücadele yürüttük ve önemli gelişme ortaya çıkardık ama hedeflediklerimizi tam da başaramadık. Devrimci Halk Savaşı sürecinin iki temel hedefi vardı. Bir, AKP'nin imha ve tasfiye planını bozma, iki, Kürt sorununda demokratik özerklik çözümünü Devrimci Halk Savaşı direnişleriyle gerçekleştirmek, yani demokratik özerklik devrimini yapmak!

2011-2012 yıllarındaki mücadelede çok büyük direnişler yaşandı, kahramanlıkları gerçekten de çok büyüktür. Bu vesileyle Rüstem, Alîşêr, Çiçek, Reşit, Rojin, Mehmet, Rubar, Numan, Arjin yoldaşlar şahsında tüm şehitleri saygı ve minnetle bir kere daha anıyoruz. Gerçekten de PKK'nin 35 yıllık direniş tarihinin en ağır bedeller ile gerçekleşen, belki de en kapsamlı, en zorlu savaş dönemlerinden birini yaşadık. Bu gerçeği hiçbir zaman göz ardı etmemeliyiz, unutmamalıyız. Her zaman derinden bilincine varmalıyız.

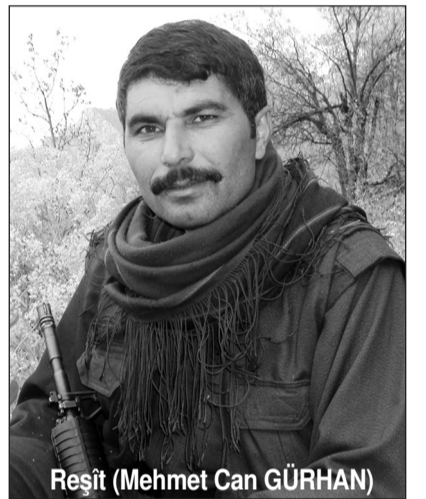
İşte böyle bir direniş AKP'nin oyunlarını bozdu, planlarını yenilgiye uğrattı. AKP'nin yürüttüğü saldırıyı, topyekun savaş konsepti temelinde geliştirilen özel savaşı da küçümsememek gerekli. 30 yıllık TC tarihinin en kapsamlı özel savaş planını oluşturup hayata geçirdiği

Mehmet Goyî (Mehmet KAPLAN)

Rüstem Cudi (Rüstem OSMAN)

Reşit (Mehmet Can GÜRHAN)

Numan Amed (Ethem KARABULUT)

tartışmasıdır. Şimdiye kadarki bütün tecrübeyi kendisine miras alarak, 12 Haziran 2011'de elde ettiği oy oranına dayanarak, yine ABD'nin, Avrupa'nın kendisine verdiği güce, yaktığı yeşil ışığa dayanarak bu imha ve tasfiye planını oluşturdu ve buna dayalı saldırılarını yürüttü. Sömürgeci saldırıların en azgın olanlardan birisini gerçekleştirdi. 2011-2012 Devrimci Halk Savaşı böyle bir saldırganlığa karşı gelişti ve AKP'nin kendine çok güvenen yapısını ve bu temelde oluşturduğu imha ve tasfiye planını bozdu; AKP'yi yenilgiye uğrattı. Şimdi içinde bulunduğu durum, AKP'nin yaşadığı çıkmaz Devrimci Halk Savaşı karşısında yaşadığı yenilginin sonucudur. Bunu hiç kimse görmezlikten, anlamazlıktan gelemez.

Devrimci Halk Savaşı direnişinin çok önemli temel bir görevi Kürt sorununda demokratik özerklik çözümünü gerçekleştirmektir. 19 Temmuz 2012 Rojava Özgürlük Devrimi böyle bir devrimci çıkışın, hamlenin başlatıcı kıvılcımı oldu. Aslında Devrimci Halk Savaşı direnişleriyle demokratik özerklik devriminin başarıya ulaştırılabileceğini kanıtladı. Fakat böyle bir devrimci hamle konjonktürün çok uygun olduğu Rojava'da ancak başarılabildi. Kahramanca yürütülen savaşa,

çok güçlü, kültürel soykırım rejimini teşhir eden ve darbeleyen, dolayısıyla AKP'yi zora sokan bir düzeye ulaşmadı. Mevcut örgütlülüğümüz ve mücadele tarzımız buna elvermedi, fırsat sunmadı. Bunu gerçekleştirmeye yetmedi. Demokratik siyasi mücadelenin araçlarını yaratmada, pratik tarzını oluşturmada yetersiz ve zayıf kaldık. Serhildan gelişirmede öncülük düzeyinde yetersiz kaldık. Başta gençler ve kadınlar olmak üzere Kürt toplumunu bütünlüklü bir serhildana çekme gücünü, etkinliğini gösteremedik. O nedenle AKP üzerinde siyasi baskı uygulama sınırlı bir düzeyde kaldı. Bu sınırlı baskı da ancak söz konusu adımları AKP'ye atılabildi. Sonuçta şimdi süreç seçim süreciyle birleşmiş bulunuyor. Artık bir demokratik siyaseti mücadele sürecinden ya da demokratik çözüm sürecinden söz etmek zor. Böyle bir durum resmen de fiilen de yok.

2013 yılı boyunca var olan bu süreç şimdi 30 Mart 2014'te gerçekleşecek yerel seçim süreciyle birleşmiş ve bir seçim süreci haline gelmiş durumda bulunuyor. Artık seçim sürecinin gereklerine göre taraflar hareket ediyorlar. Bir yandan çözüm sürecinden de hala söz ediliyor. Önder Apo da ikinci aşamanın gereği olan anlamlı ve derinlikli müzakere aşamasına geçmek için gerekli projeleri hazırlayıp devlete ve hükümete sunmuş durumda. Bunlara yanıt beklediğini ifade ediyor. Bu anlamda sürecin devam edebilmesi için diyalog aşamasından müzakere aşamasına geçmek gerektiğini, kendinin ve Kürt tarafının böyle bir müzakere için hazır olduğunu, bu konuda devletten ve hükümetten cevap beklediğini belirtiyor. Süreci bu konumla devam ettiriyor. Devlet ve hükümet kabul ederse süreç diye bir şey var olacak ve devam edecek. Etmese olmayacak. Artık süreç AKP'ye kalmış bir durumda.

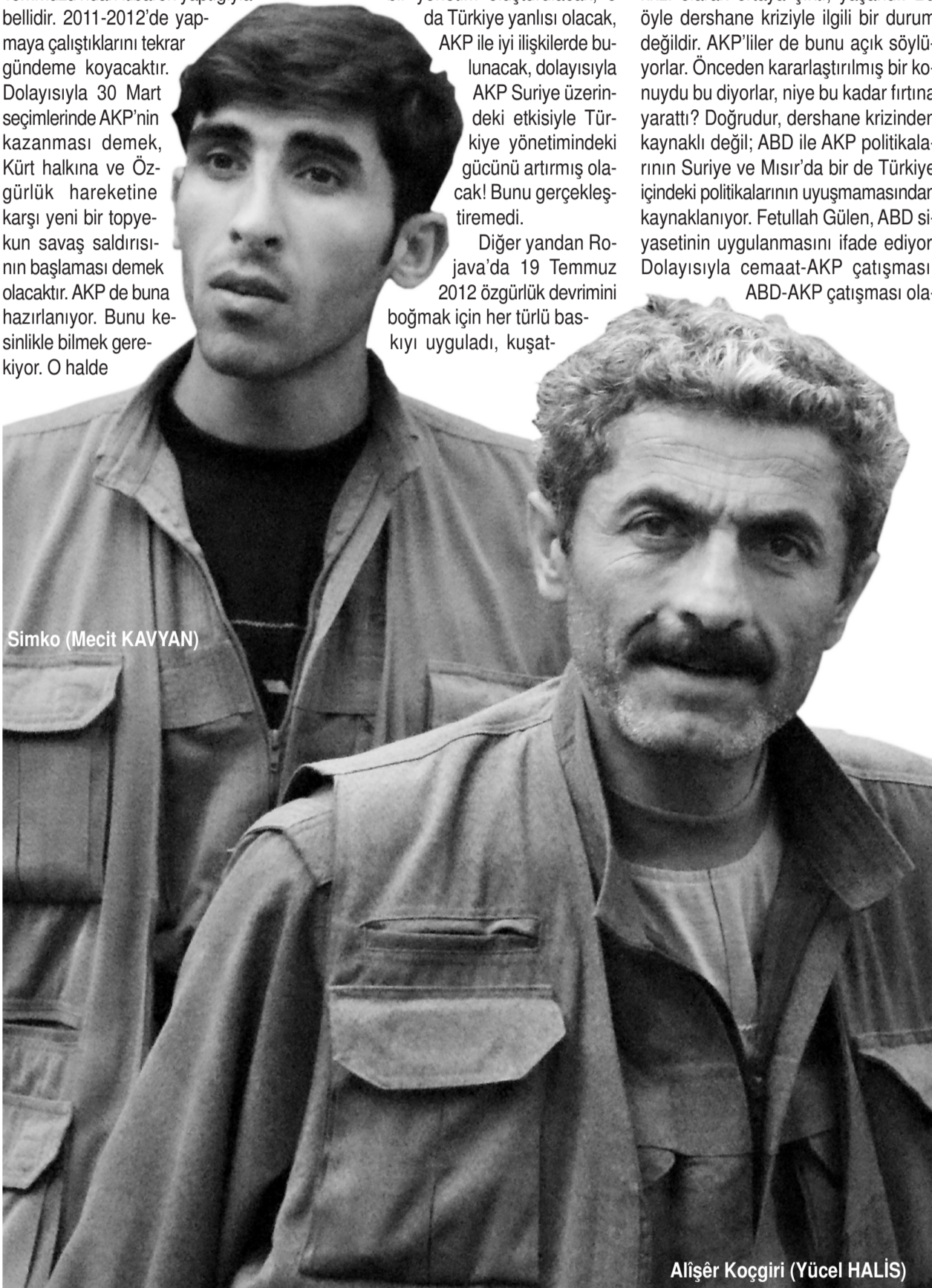
AKP'nin çözüm sürecinden kastı seçim sürecidir

AKP süreci tümüyle yerel seçimlere ve cumhurbaşkanlığı seçimine bağlanmış durumda. Onun için herhangi bir süreç değil, seçim süreci var. Çözüm sürecinden kastı seçim sürecidir. Aynı zamanda çözmekten kastettiği de PKK'nin çözülmesidir. Kendi deyimiyle terörün bitirilmesi, Türkiye'nin terör belasından kurtarılmasıdır. Yani AKP'ye göre sorun terör sorunudur. Kürt sorunu yok. Dolayısıyla olmayan bir sorunun çözümü olamaz. O halde Kürt sorununa çözüm süreci diye bir süreç de yok. Sorun terör sorunu, çözüm süreci de terörün bitirilmesi süreci olarak ifade ediliyor. Ateşkesle bir adım atıldığını belirtiyor, gerillanın silahsızlandırılmasıyla da sonuca götürüleceğini umut, hesap ve ifade ediyor. Bütün çabasını gerillanın geri çekilmesine ve silahsızlandırılmasına yöneltiyor. Onun dışında herhangi bir çabası yok. AKP'nin mevcut haliele çabaları iki boyutta odaklanmış durumda. Bir tanesi PKK'nin çözülmesini sağlayacak olan gerillanın geri çekilme ve silahsızlandırılma süreci, diğeri seçim süreci. 30 Mart yerel seçimlerini AKP'nin kazanması için tüm gücünü ortaya koyuyor, elinden gelen tüm çabayı harcıyor. AKP kendini 30 Mart seçimlerini kazanmaya mahkum görüyor.

Türkiye'de siyasetin nasıl gideceği, dolayısıyla Kuzey Kürdistan'da durumun ne olacağı 30 Mart yerel seçim sonuçlarına göre belirlenecek. 30 Mart seçimleri sadece yerel yöneticileri belirlemeyecek, Türkiye'nin ondan sonraki siyasi gidişatını da belirleyecek. Aynı zamanda 2013 yılında geliştirilen bu demokratik çözüm sürecinin durumunu,

sonucunu da belirleyecek. Sürecin devam etmeyeceği, çözüm üretip üretmeyeceği orada netleşecek. Süreç mi devam edecek, başka süreçler mi başlayacak, daha sert bir savaş durumuna mı girilecek, bunu 30 Mart seçim sonuçları belirleyecek. İnsan bunu net söyleyebilir. Eğer AKP 12 Haziran 2012 seçimlerinde olduğu gibi bir sonuç elde ederse, yani yüzde elliye yakın bir sonuç kazanırsa ne yapacağı 2011 Temmuz'undan itibaren yaptığıyla bellidir. 2011-2012'de yapmaya çalıştıklarını tekrar gündeme koyacaktır. Dolayısıyla 30 Mart seçimlerinde AKP'nin kazanması demek, Kürt halkına ve Özgürlük hareketine karşı yeni bir topyekun savaş saldırısının başlaması demek olacaktır. AKP de buna hazırlanıyor. Bunu kesinlikle bilmek gerekiyor. O halde

Simko (Mecit KAVYAN)

Alişer Koçgiri (Yücel HALİS)

savaş istenmiyorsa, insanlar barıştan yanaysa ve barışın kalıcı olması için savaş yaratan etkenler, yani Kürt sorununun ve demokratikleşme sorununun çözümünü istiyorlarsa o zaman 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde AKP'nin daha önceki seçimlerde olduğu gibi kazanmasını engellemeye çalışmalılar. 30 Mart seçimlerini kazanmasına izin ve fırsat kesinlikle vermemeliler. Bütün çabalarını AKP'nin 30 Mart'ta seçimi kazanmamasına yöneltmeliler. Demokratik tutum budur, barışçıl tutum budur. Bunun dışında doğru demokratik tutum, doğru barışçıl tutum olamaz. Dönemin gerektirdiği siyaseti doğru yürütmek gerçekleşmez. Bunu iyi bilmeliler.

Mevcut durumda AKP'nin seçim kazanma ihtimali ne kadar var, onun için neler yapıyor? Böyle bir sürece AKP PKK'yi silah zoruyla imha ve tasfiye etmenin yenilgisi ardından geldi. Bir başarısızlık, yenilgi sonucunda bu sürece geldi. İkinci olarak 2013 yılı boyunca Suriye ve Rojava Kürdistan'a yönelik geliştirdiği politikalarda başarısızlığı uğradı. Suriye'ye karşı askeri müdahalede bulunulmasını ve Beşar

Esad yönetiminin silah zoruyla yıkılmasını istedi, bunun ortamını, zeminini yaratamadı. Hiçbir bölgesel ve küresel güç AKP'nin bu politikasına katılmadı. Dolayısıyla AKP yalnız kaldı. Yalnız başına da askeri müdahalede bulunma gücünü gösteremedi. Dolayısıyla Suriye politikasında yenilmiş, başarısız kalmış oldu. AKP'nin hesabına göre 2013 yılının daha başından Suriye yönetimi yıkılacak, değiştirilecek, Suriye'de yeni bir yönetim oluşturulacak, o da Türkiye yanlısı olacak, AKP ile iyi ilişkilerde bulunacak, dolayısıyla AKP Suriye üzerindeki etkisiyle Türkiye yönetimindeki gücünü artırmış olacak! Bunu gerçekleştiremedi.

Diğer yandan Rojava'da 19 Temmuz 2012 özgürlük devrimini boğmak için her türlü baskıyı uyguladı, kuşat-

Özellikle Mısır krizi ve Suriye'deki durum AKP ile ABD'nin ters düşmesini ortaya çıkardı. Tümünden ortadan kalkmamış olsa da ABD-AKP ilişkileri eski sıcak konumundan uzaklaştı. AKP çok önemli bir dış desteği bu biçimde kaybeder hale gelmiş oldu. İçte de Fetullah Gülen cemaatiyle ilişkileri gelişti. ABD ile siyasi gerginlik sonrası bu defa Gülen cemaatiyle çelişki ve çatışma yaşamaya başladı. Bu önce dershane krizi olarak ortaya çıktı, yaşandı. Bu öyle dershane kriziyle ilgili bir durum değildir. AKP'liler de bunu açık söylüyorlar. Önceden kararlaştırılmış bir konuydu bu diyorlar, niye bu kadar fırtına yarattı? Doğrudur, dershane krizinden kaynaklı değil; ABD ile AKP politikalarının Suriye ve Mısır'da bir de Türkiye içindeki politikalarının uyuşmamasından kaynaklanıyor. Fetullah Gülen, ABD siyasetinin uygulanmasını ifade ediyor. Dolayısıyla cemaat-AKP çatışması, ABD-AKP çatışması ola-

bu konuda Önder Apo ve PKK tarafından teşhir edilmesi karşısında yaşadığı zorlanmayı da KDP ile ilişkileri geliştirerek aşmaya çalışıyor. Hareketimiz AKP'nin yaklaşımları karşısında net tutum aldı. Eğer adım atılmazsa yerel seçimlerde AKP'nin kazanmaması için tüm gücüyle çalışacağını ifade etti. AKP zaten adım atmadı ve seçim mücadelesi Kürdistan'da yeniden bir referanduma dönüştü. Yeniden bir PKK-AKP'nin iki taraflı çatışması, mücadelesi haline geldi. Tıpkı 29 Mart 2009 seçimlerinde olduğu gibi. O zaman da seçimlere referandum denmişti, şimdi de referandum düzeyinde önem addediliyor. Böyle bir gerginlik ortamında Kürt oylarının azalacağını gören AKP, cemaatle çatışmalardan kaybettiği oy oranını da Kürdistan'da oyunu artırarak karşılama hesabı yaptığı için KDP ile ilişkilerini daha çok artırmaya ve onun seçim propagandasına dönüştürmeye yöneldi. Tayyip Erdoğan-Mesut Barzani arasındaki Diyarbakır görüşmesi, mitingi, şovu tamamen bu temelde gerçekleşmiştir. Dar anlamda o görüşme AKP'nin Kürdistan'da oylarını artırma, Kürdistan'daki yerel seçimleri kazanma çabası oluyor. Tamamen AKP'nin planladığı bir oyun. KDP de kullanıldı bu noktada. AKP'nin yerel seçimleri kazanması için kendini koltuk değneği haline getirdi.

Bu görüşmenin amacı sadece seçimi kazanma değil, Diyarbakır mitinginde bizzat Tayyip Erdoğan'ın ifade ettiği gibi PKK'ye karşı alternatif yaratma özelliği de taşıyor. Diyarbakır halkına, Kürt toplumuna alternatif dedikleri sunuldu. Temmuz 2011'den itibaren çatışma sürecine girildiğinde Önder Apo'yla avukat görüşmeleri dururuldu. AKP hükümeti, buna karşı Kemal Burkay'ı getirerek Kürt toplumuna alternatif lider olarak sunmak istedi; imkan sundu, televizyonlara çıkarttı, konuşturdu, ama tutmadı. Ardından Şivan Perwer, Leyla Zana gibi isimleri bu amaçla kullanmak istedi. Bunlar da tutmadı, başarılı olmadı. 2013 demokratik çözüm sürecini sabote ederken de Kürt toplumundan gelen tepkileri önlemek, PKK'ye karşı alternatif Kürt lideri, hareketi sunmak üzere de KDP'ye sarıldı. KDP ile ilişkileri, görüşmeleri bu temelde atılmış son adım oluyor. Sözde alternatif bir parti, hareket yaratılmak isteniliyor. Kuzey Kürdistan'da PKK'ye alternatif KDP örgütlenme yaratma çabaları sürdürülüyor. Bunu bizzat AKP'nin kendisi yürütüyor. AKP Kürtü'yle KDP Kürtü birleşip PKK'ye karşı sözde alternatif bir Kürtlük icat etmek istiyorlar. Ne kadar gerçekleşir ayrı bir mesele, ama bu girişimin o boyutu da var. Ayrıca Rojava'ya dönük yeni planlar yapma, Rojava özgürlük güçleri üzerinde, Tev-Dem, PYD, YPG üzerinde yeni bir baskı oluşturma hedefi de var. Çünkü hem Mesut Barzani hem de Tayyip Erdoğan bu görüşme sürecinde, öncesi ve sonrasında Rojava özgürlük güçlerini tehdit ettiler. Besbelli ki Rojava'da yenilgiye uğramış iki güç olarak bu durumu tersine çevirmek için birlikte ne yapabilirler onu görüşmeye ve planlamaya çalıştılar. Söz konusu görüşmenin önemli bir boyutu da buydu.

Bu temelde seçim süreci devam ediyor. AKP bunlardan olduğu gibi, iktidar imkanlarını kullanarak da seçimi kazanmaya çalışıyor. Her tarafta açılışlar yapıyor, mitingler yapıyor, maddi imkanları kullanıyor. Zaten Kürt toplumu aç bırakılmış, toplum adeta satın alınmaya çalışılıyor, AKP propagandası yapmak üzere devlet güçleri, valilikler, kaymakamlıklar, komutanlıklar harekete geçiriliyor. AKP'nin çok yönlü bir seferberliği var. Zayıflıklarını aşip seçimi

AKP-cemaat ilişkisi

AKP bunlardan kaynaklanan zayıflıklarını ve zorlukları bazı yeni politikalar geliştirerek aşmaya çalışıyor. Nedir bu politikaların birisi? Bütün imkanlarını seferber ederek, verebileceği her türlü tavizi vererek, aynı zamanda Rusya ile ilişkileri bir koz, bir tehdit olarak kullanarak en son AB ile vize anlaşmasını ortaya çıkartmış durumdadır. 16 Aralık'ta bunu imzalayacaklarmış. Böylece ileriki süreçte uygulanacak bir anlaşma, ama seçimi kazanmak açısından AKP'nin önemli bir güç, destek bulmasını ifade ediyor. ABD ve Fetullah Gülen cemaatiyle çelişkilerden kaybettiği itibarı ve oy rezervini AB'yle vize muafiyeti anlaşması yaparak gidermek istiyor. Kendini bu temelde güçlendirmek istiyor.

Diğer yandan süreç karşısındaki oyalayıcı, engelleyici tutumu, duruşu,

mayı bizzat geliştirdi, ambargo uyguladı. AKP-KDP ittifakıyla Rojava Kürdistan tam bir kuşatma ve abluka altına alındı. Aynı zamanda El Kaide'ci çetelere de destek verilerek, onlar bizzat dünyanın dört bir yanından toparlanıp getirilerek, eğitilip seferber edilerek Rojava halkının direnişi kırılmak istendi. Bu temelde sert bir saldırı orada yaşandı, yürütüldü. 2013 yılı aslında Rojava'da yaşanan savaş yılı oldu. AKP'nin dayandığı politikalar orada da yenilgiye uğratıldı. El Kaide saldırıları kırıldı, dolayısıyla AKP'nin Rojava politikası da başarısız kaldı. Onun için son çare olarak sınıra duvar çekme, Rojava'daki devrim rüzgarının Kuzey'e yayılmasını duvarla önleme gibi bir aczin içine düşmüş oldu.

Bunlarla birlikte AKP'nin Türkiye içinde de ciddi sorunlar yaşadı. İktidar mücadelesinde orduyla-yargıyla çatışmaları devam ediyor. CHP-MHP'nin temsil ettiği ulusal çizgiyle çatışmalı halde. 2013 yılının önemli bir özelliği AKP için ABD ile ilişkilerdeki zayıflıktır. ABD artık AKP'nin bölgede kendi çıkarlarını temsil edemediğini gördü.

yerine bir başka alternatif yaratamadı. AKP'çiliği denedi olmadı, Irak modelini denedi olmadı, Mısır'ı denedi olmadı. Bulamadı, çaresizdir. Niye? Çünkü demokratik alternatif geliştiremiyor. Darbecilik, bireysel diktatörlük, despotizm! Bunlar zaten ulus devlet sisteminin yönetim biçimleriydi. Onların yeniden gündeme getirilmesinin bir çözüm, alternatif olma özelliği yok. Bu durumda çaresiz kalıyor, çözümsüz kalıyor. Böyle bir çözümsüzlük ortamında gelişmeler, var, savaş var, çözümsüzlük var; gelişki ve çatışma var, ama çözüm ortaya çıkarılamıyor. Bu durum alternatif bir çözüm için çok elverişli bir zemin sunuyor. Alternatif çözüm demokratik modernite devrimi oluyor.

Rojava Devrimi bu kıvılcımı çaktı, bunun mümkün olduğunu ve bütün Kürdistan'da, bölgede gerçekleşebileceğini ortaya koydu, gösterdi. Bundan korku duyuyorlar. Kendileri çözümsüz, devrimin gelişme ihtimali var. Bu devrimi bastırmak için böyle bir provokasyon gücünü ortaya çıkarıyorlar. Böyle olma ihtimali çok güçlü. Kürdistan ve Ortadoğu'da da demokratik modernite devrimini engellemek, bozmak için El Kaideciliği güçlendiriyor, destekliyor, saldırtıyorlar denebilir. Bu bakımdan buna dayanarak yaşamak istiyorlar. Çaresizler, çözümsüzler, devrim alternatif çözüm yaratıp kendilerini yıkıma götürecektir; bu durumda kendilerini yavaşlatmak için yeni çözüm üretme güçleri yok. O halde çözüm gücünü bastırarak kendi ömürlerini uzatmak istiyorlar. Demokratik modernite alternatifini etkisiz kılarak, bastırarak kapitalist modernite sisteminin bu çürümüş halini devam ettirmek istiyorlar. Demokratik modernite sistemini boğmak için de El Kaide provokasyon gücünü kullanıyorlar. El Kaide en tehlikeli rolü burada oynuyor. Bu bakımdan büyük bir tehdit, tehlike olma özelliği var. Ortadoğu halkları açısından, insanlık açısından özgürlük devrimi, demokratik gelişme açısından El Kaidecilik Ortadoğu çapında büyük bir tehlike olma özelliği taşıyor. Bunu iyi görmemiz, anlamamız gerekli. Buna göre de bir tutum, politika geliştirmek, üretmek lazım.

Devrim yapmak için koşullar fazlasıyla uygun

Onun için öncelikle bu gücü doğru tanımak ve tanımlamak lazım. Bazıları islam diyor, bazıları radikal islam diyor, islam devrimi diyor, bunlar yanlış. Kesinlikle öyle bir karakteri yoktur. İktidarıcı ve devletçi islamın en ucube, en provokatif bir türevi biçimindedir. Gırtlığına kadar sermayeye ve küresel kapitalist sisteme bağlıdır. Bu karakterini, özünü iyi görmeliyiz. Bu bakımdan da toplumsallığı yoktur, demokratik kültürel islamla bir alakası yoktur. Tamamen devletçi, modernist sistemin bir provokasyon gücü, saldırı gücüdür. O halde başarılı olmak açısından buna karşı hem uyanık olmak, hem de tanımını doğru yapmak, demokratik kültürel islamı, demokratik modernitenin önemli bir gücü olarak görüp, örgütleyip bu provokasyon gücünü tecrit etmek, dışalamak şarttır. Önümüzde böyle bir görev ve sorumluluk bulunmaktadır. Rojava direnişi ve Suriye'deki gelişmeler bize bu gerçekliği gösterdi.

Önümüzdeki yakın süreçte bölgesel düzeyde ya demokratik modernite devrimi gerçekleşecek ya da tarihin en trajik soykırımları yaşanabilecek. Eğer demokratik modernite alternatifini geliştirmez, bölgede sorunlara çare, çözüm olarak gelişmezse o zaman tehlike vardır. Bu tehlike, El Kaideciliğin, kapitalist modernite sisteminin bu son provokasyon gücünün yaratacağı

soykırım saldırıları, katliamları olabilir. Böyle bir tecrit söz konusudur. Devrim yapmak için koşullar uygun, fırsatlar ve imkanlar her zamankinden fazla. Bir kere daha söylersek, küresel kapitalist güçler çözümsüz. Ulus devlet despotizmini, statükosunu parçaladılar, ama yerine yenisini koyamadılar. Ulus devlet sistemi aşıldı. Türkiye ve İran'ın temsil ettiği oligarşik yapılar yeni bir çözüm, çıkış üretmiyorlar. Ama kendi aralarında çelişki ve çatışmalı durumları da devam ediyor. Bu iki güç arasında III. Dünya Savaşı sürüyor. Dolayısıyla bu ortam hem demokratik devrim için son derece elverişli bir ortam oluyor, hem de yeni bir çözüm gücü, çözüm alternatifi olarak ciddi imkan ve fırsat sunuyor. Dolayısıyla devrim yapmanın koşulları, imkanları, fırsatları her zamankinden fazla var. Kürdistan'ın dört parçasında da var, bütün Ortadoğu'da da var.

Devrim yapmanın koşulları var, yapılabilir de değil; ya demokratik devrim olur ya da felaket yaşanır. Demokratik devrim bu düzeyde bir zorunluluk da değil, ya demokratik modernite devrimi, ya soykırım katliamı! Bölge bu iki uç arasındadır, bu iki gelişme durumu yaşanıyor. Eğer devrim olmazsa felaket olacak. Devrim sadece daha iyi, güzel olanı yaratmak için değil, soykırım ve katliam tehlikelerini önlemek için de demokratik modernite devrimi gerekli. Rojava'da gerçekleşen özgürlük devrimini tüm Kürdistan'a ve Ortadoğu'ya yaymak gerekli ve şart. Ancak bu biçimde kapitalist modernitenin ve ulus-devlet statükosunun çözümsüzlüğü aşılabılır. Ancak bununla bu güçlere dayalı El Kaide provokasyonculuğunun yarattığı soykırım tehlikesi önlenemez. Bu önemli bir durum oluyor. Önder Apo bu nedenle devrimci hamleyi önemsiyor. PKK'nin devrimci duruş göstermesini, devrimci hamle yapmasını ciddiyle ele alıyor, değerlendiriyor. Çünkü koşulları iyi görüyor, değerlendiriyor. Yakın geleceği doğru tespit ediyor. Devrimin nasıl hayati bir ihtiyaç olduğunun derinden farkında. Bunun için koşullar uygun, fırsatlar ve imkanlar var. Bunlar değerlendirilirse tarihte hiçbir devrimin yapamadığını Kürdistan ve Ortadoğu devrimi yapabilir. Beş bin yıllık bu baskı ve zulüm sistemine, iktidar ve devlet sistemine son vererek insanlığı demokratik modernite sistemine, demokrasi ve özgürlük düzenine taşıyabilir. Bunu yapmasa da bu fırsatlar, imkanlar provokatif saldırılarla, tehlikelerle ezilecek, yok edilecek. O halde büyük tehlikeler yaşanacak. Bunu gördüğü için de ne pahasına olursa olsun devrimci hamleyi geliştirme, demokratik özerklik devrimini gerçekleştirmede ısrarlıdır. Çünkü yakın geleceği iyi görüyor. Hem imkanları görüyor, hem onlar doğru değerlendirilmezse yaşanabilecek olası gelişmeleri bu biçimde imkanları değerlendirmek kadar tehlikeleri önlemek de istiyor. Olası tehlikeli gelişmelerin bu temelde önüne geçmek istiyor. Rojava'daki gelişmeler ve sonuçları açısından da bunlar söylenebilir.

Rojava'daki özgürlük devriminin bütün Kürdistan'a yayılabilmesi, bir demokratik Ortadoğu devrimi haline getirilebilmesi için Kürtlerin bu gerçeği doğru anlamaları ve öncülük görevini başarıyla yürütmeleri gerekli. Bu da her şeyden önce demokratik toplum değerlerine bağlı kalmayı gerektiriyor. Bu birincisi. İkincisi, ulusal demokratik birlik içinde olmayı istiyor. Bu husus kesinlikle olmuyor. Üçüncüsü devrimcilik istiyor. Hamleci, girişken, mücadeleciler, değişimden korkmayan bir konumda olmayı gerektiriyor. Öyle basit, dar, maddi çıkarlar peşinde koşan bir toplum duruşu değil de, insanlığın kurtuluşunu,

özgürlüğünü öngören doğru yaşamı, demokratik yaşamı özgürlük devriminde gören bir zihniyeti, tutumu istiyor.

Önderlik zihniyeti ve tutumu kesinlikle bunu ifade ediyor. Önder Apo'nun demokratik modernite kuramı bu anlayışlardan oluşan bir kuram. Bunun için de hem demokratik ulus, demokratik toplum ölçülerini savunmalarla Önder Apo kapsamlı bir biçimde ortaya koydu. Böyle bir devrim ve toplum projelendirmesi teorik düzeyde yapılmış durumda. Diğer yandan devrimci ruh, devrimci hamleciliği Önder Apo her zaman geliştirmeye çalışıyor. Bu önderlik gerçeğini temsil ediyor, şehitler gerçeğini temsil ediyor. PKK'nin ruhu bu. Zindan direniş ruhu, Önderliksel çıkış ruhu, 15 Ağustos atılım ruhu, serhildan ruhu bunu ifade ediyor. Diğer, ulusal demokratik birlik tutumudur. Böyle bir ortamda koşulları doğru değerlendirebilmek, imkanları, fırsatları yerli yerinde kullanabilmek için Kürt toplumunun ulusal demokratik birliğinin en ileri düzeyde yaratılması önemli. Çünkü ancak böyle bir birlik bu tarz mücadeleyi başarıya götürecektir gücü ortaya çıkarabilir. Tarihsel yakın geçmişe baktığımızda bu düzeyde olmasa bile benzer koşullar oluştuğunda birlik olmadıkları zaman Kürtler kaybetmişler. İşte I. Dünya Savaşı süreci böyle bir süreç! Tarihin daha önceki dönemlerinde de benzer bir süreç var. Şimdi de böyle bir durum ortaya çıkmış, ama bunları başarıyla değerlendirebilmek için ulusal demokratik birlik şart. Böyle bir birlik olmaz, parçalı olur ise o zaman birincisi güç zayıf kalıyor, ikincisi, çatışma tehlikesi artıyor. Zaten demokratik modernite alternati-

finden korkan güçler Apocu çizgide bir demokratik devrimin gelişmesinden korkan güçler iki şey öne çıkarıyorlar. Bir Kürtleri bölmeye, iki Kürtleri çatıştırmaya çalışıyorlar. Çünkü demokratik modernite devrimine cepheden karşı koyma güçleri yok. Devrimin ideolojik, felsefi duruşu karşısında yenilmişler, aşılmışlar zaten. Dolayısıyla ona karşı mücadele edecek durumda değiller. Cepheden, dışarıdan mücadele ederek demokratik modernite devrimini alt etmeleri mümkün değil. O halde bunu ne ile yapabilirler? İçten parçalayarak, bölerek, çatıştırıp devrimin gücünü içinde tüketerek yapabilirler. Bu oyunları bozmak açısından bunu yapmaya çalışıyorlar.

Kürtlerin birliği bir zorunluluktur

Demokratik modernite devriminin potansiyel gücünü doğru ve yeterli bir biçimde devrimci mücadeleye seferber edebilmek açısından ulusal demokratik birlik çok önemli. 2013 yılında birlik yaratmak için de çok büyük çaba harcadı. Bunu herkes biliyor. 2013 yılı, partimizin 35. mücadele yılı bir de bu yönüyle öne çıkan bir yıl olma özelliği taşıyor. Ulusal demokratik Kürt birliğini ya da Kürtlerin ulusal demokratik birliğini yaratma yönünde yürütülen ve ileri bir düzeye varırlan çalışmalar açısından öne çıkıyor, tanınıyor. Bu konuda Kürdistan Ulusal Kongresi hedefi doğrultusunda yapılan çalışmalar 2013 yılı mücadelesine büyük bir güç kattı, damgasını vurdu. Böyle bir mücadelenin önemli bir parçası oldu. Bu doğrultudaki diplomatik siyasi çalış-

malar gerçekten de bu düzeyde yoğun ve kapsamlı bir biçimde yürüttüğümüz ilk diplomatik çalışma oldu.

Partimiz buna büyük önem verdi, değer verdi, görevlendirme yaptı ve Kürt halkının binlerce yıllık özlemi olan bu durum düzeyi, yani ulusal demokratik birlik düzeyini başarmak için büyük bir çaba içerisinde oldu. Önemli gelişmeler de bu doğrultuda yaşandı. Sonuçları biliniyor. Ulusal Kongre hazırlık komitesi oluşturuldu. Hazırlık komitesini oluşturan bütün örgüt temsilcilerinin katıldığı Ulusal Kongre'nin ilk nüvesi diyebileceğimiz bütünlüklü bir toplantı yapılabildi. Hazırlık komitesi de çeşitli kararları oluşturma, kongreyi hazırlama yönünde uzun bir süre çalışma yürüttü. Yani hem kongrenin nüvesi olabilecek bir birlik toplantısını yapmak hem de kongre hazırlık komitesi temelinde birçok hazırlık çalışması yapmak aslında bu alanda önemli bir mesafe kat edildiğini gösterdi. Kürt siyasi güçleri, toplumsal güçleri tarihin hemen hemen hiçbir döneminde ulaşamadığı kadar birliğe yakın hale geldiler. Kürtler arası ulusal demokratik birlik bir hayal olmaktan çıkarak gerçekleşebilir, başarılabılır bir olgu haline geldi. Bu da önemli bir zirveyi ifade ediyor. Asla görülmemeli. Henüz başarıya gidememiş, sonuçlanamamış olsa da ulaşılan düzey değersiz bulunmamalı. Bunun Kürt toplumu üzerinde önemli etkisi oldu. Bölge siyaseti ve uluslararası kamuoyu üzerinde büyük bir etkisi oldu. Kürtler kendilerini daha etkin bir biçimde bölge ve dünya siyasetine tanıttılar. Demokratik birlik oluşturabilecek bir olgunluğa ulaştıklarını

PKK MK Üyesi DURAN KALKAN:

Serxwebûn: 9 Ocak ve öncesine gidersek, katliam nasıl bir süreçte gerçekleşti? Bu tarih tesadüf mü?

Duran Kalkan: Öncelikle şehadetlerinin birinci yıldönümünde Sara, Rojbîn ve Ronahî yoldaşları saygı ve minnetle anıyorum. Özlem ve amaçlarını mutlaka başarma sözüümü bir kere daha yineliyorum. 9 Ocak katliamı gerçekten de Özgürlük mücadelesi tarihimizin en önemli ve temel olaylarından biri. Daha şimdiden mücadele tarihinde bu biçimde yer etmiş bulunuyor. Önümüzdeki süreçte bu gerçeklik çok daha fazla açığa çıkacak ve kendini hissettirecek görünüyor.

9 Ocak katliamı ve bunun Paris'te olması kuşkusuz bir tesadüf değil. Bir yıl geçmiş olmasına rağmen aydınlatılmamış olması da bunu net olarak gösteriyor. Aslında aydınlatılacak bir şey yok ortada. Her şey o kadar açık, net ve aydınlık ki! Fakat sorumlular açıkça ifade edilmiyor. Sözde özgürlük ve demokrasi ülkesi olarak adlandırılan Fransa yönetimi bu işin üzerine gitmiyor. Öyle anlaşıyor ki kendisi de suç ortağı konumunda. Veya en hafifinden böyle acı bir olay üzerinden politika yapmaya çalışıyor. Politik hesaplar ve çıkarlar peşinde koşuyor.

9 Ocak Paris katliamının gerçekleşme durumu üzerine şunu ifade edebiliriz: Önder Apo o gün İmralı'da devlet heyetiyle görüşme halinde olduğunu ifade etti. Dolayısıyla katliamın, başlattığı yeni demokratik siyasi çözüm sürecine karşı bir saldırı olduğunu belirtti. Geçen bir yıllık süreç de bu gerçeği net bir biçimde ortaya koydu. Kürt sorununun çözümüne karşı olan güçler nasıl ki bunun ilk adımlarını engellemek için Paris katliamını düzenledilerse, yıl boyunca da benzer engelleyici tutum ve saldırılarını hep sürdürdüler. Önder Apo bunları paralel devlet olarak tanımladı. Türkiye'de devlet gerçeği yanında paralel devletlerin de var olduğu ve bunların devlet politikası üzerinde çok güçlü etkilerinin bulunduğunu ifade etti. Şimdi bu gerçeği birçok çevre kabul ediyor. Birçok aydın, yazar bu temelde araştırma yapıp tartışma yürütüyor. Bazı önemli görüşler, değerlendirmeler de söz konusu. Fakat bu realite daha bütün boyutlarıyla aydınlatılmış olmaktan uzak. Paralel devlet hükümünü icra etmeye, süreci sabote etmeye, engellemeye devam ediyor.

9 Ocak Paris katliamı Önder Apo'nun geliştirmeye çalıştığı yeni sürecin başlangıcında gerçekleşti. Onun için bir tehdit özelliği taşıdı. Ama aynı zamanda 2011-2012 Devrimci Halk Savaşı'nın sonucunda da ortaya çıktı. Bu süreçle bağlantılıdır. Bunu da hiçbir biçimde göz ardı etmemek gerekli. Bu süreçle bağlantılı olması itibarıyla zaten savaş sürecinin gereği olarak hareketimiz, bütün yönetimlerimiz bir tehdit altındaydı. Birçok çevre bunu açıktan yapıyordu. Birçok çevre bunu açıktan yapıyordu. 20 PKK yöneticisi öldürülürse bu işin biteceğini ilan ve iddia edenler söz konusuydu. Yani Türkiye ortamında bu

tür saldırılar, hareketimizi ve yönetimizi hedef alan bu tür katliam saldırıları açıktan tartışılıyordu. Olayı bunlardan kopuk ve bağımsız olarak ele almak da mümkün değil. Kesinlikle bu tartışmaların bir sonucu olarak ortaya çıktı ve bu kişiler kimlikleriyle ortada.

Katliamın hemen ardından ve herkesten önce Başbakan Tayyip Erdoğan da dahil üst düzeydeki AKP yöneticileri peş peşe açıklamalar yaptılar. Halbuki kendileri için bu gerekmiyordu. Daha PKK yöneticileri değerlendirmeden, hatta olay bile kamuoyu tarafından yeterince duyulmadan Mehmet Ali Şahin'in, Hüseyin Çelik'in ve benzerlerinin açıklamaları bir suçluluk psikolojisini yansıtır biçimdeydi. Hemen bunun bir iç çatışma olabileceğini lanse etmeye çalıştılar, benzer olaylar Almanya'da da olabilir dediler. Yani katliamı örgüt içi bir olay biçiminde göstermek için, farklı yönere çekmek için yoğun bir gayret içinde oldular. Bu da elbette şüpheleri artırdı. Daha önceki süreçte yapılan tartışmalarla bu husus birleşince bizim şüphemiz AKP hükümetine, Türk derin devletine dönük gelişti. Biz hala da bu şüphemizi koruyoruz. En azından AKP'nin bir bölümünün kesinlikle bu işin içinde olduğunu düşünüyoruz.

Tabii başkaları da bu katliamın içinde olabilir. Zaten bu tür cinayetleri bir tek gücün yapabildiği zordur. Çok açık olmasına rağmen Fransa'nın olaya dair henüz yeterli bir aydınlatıcı açıklama yapmamış olması da bu durumu göstermektedir. Halbuki neredeyse suçüstü denebilecek konumda yakalanmış, cezaevinde olan bir insan var. Belki başka insanlar da aynı konumda olabilir. Bir yıl geçmiş olmasına rağmen o insanın konumundan bu durum rahatlıkla aydınlatılabilir. Türkiye'ye sık sık gidip geldiğine dönük ve hareketimizin içine sızdırıldığına dönük gayet açıklayıcı bilgiler de var. Aslında bunlar da bizim için son derece olayı anlama, yorumlama gücü kazandırır nitelikte. Hepsini birbiriyle bağlayabilir, olayı bu anlamda tanımlayabiliriz. Fakat Fransa'nın olayı resmen ilan etmemesi ve üzerine hukuk çerçevesinde gitmemesi son derece ciddi ve düşündürücü bir durum oluyor. Buradan da baktığımızda bir tesadüf olmadığı görülüyor. Bir yandan Önder Apo'nun geliştirmeye çalıştığı yeni sürecin başlangıç görüşmeleri sırasında yapılmış olması, diğer yandan Türk basınında açıkça PKK yöneticilerinin vurulması yönünde tartışmaların yapılmış olması ardından gerçekleşmesi, bir yandan bu kadar açık delillerin olmasına, tutuklu insanın bulunmasına rağmen Fransa hükümetinin olayı yeterince aydınlatıcı açıklamalar yapmamış ve hukuken suçlular üzerine gitmemiş olması gibi hususlar olayın tesadüf olmadığını, tersine son derece planlı, programlı, örgütlü yapılmış bir saldırı olduğunu gösteriyor.

Zamanlama bakımından belki kısa süreli kaymalar söz konusu olabilir, fakat öyle çok uzun bir kayma olduğunu, serseri bir mayın gibi patlamayı ifade

PARİS KATLIAMI AYDINLATILMALI

FİDAN DOĞAN

SAKİNE CANSIZ

LEYLA ŞAYLEMEZ

ettiğini söylemek de doğru olmaz. Tersine zamanlama bakımından da öyle çok zamansız değil. Bu da rahatlıkla görülüp anlaşılıyor.

Zaten katledilen arkadaşlar da öyle tesadüfen saldırıya uğrayacak konumda olan arkadaşlar değil. Sara arkadaşın katledilmesi gayet açık ve anlaşılır bir durum. Partimizin kurucularından. Kuruluş Kongresi'ne katılan ve hala örgütümüz içinde olan tek kadın devrimciydi. Uzun süre Amed zindanında kalmış ve direnişi temsil etmiş bir direniş sembolü. Örgüte, Önder Apo'ya, özgürlüğe aşkla bağlı. Bütün saldırılara, korkutmalara, vaatlere rağmen Önderlik ve parti çizgisinde yürümekte, sonuna kadar kararlı, ısrarlı bir kişilikti. Partiyeye bu kadar bağlı, parti kurucularından bir kadın, aynı zamanda bir alevi ve Dêrsim alanından! Birçok özelliğe sahip. Saldırıları tümüyle bu özellikleri hedefliyor. Kadın gerçeğini hedefliyor, alevi gerçeğini hedefliyor, Dêrsim gerçeğini hedefliyor, bilinçli ve PKK'de ısrarlı olmayı hedefliyor.

Diğer arkadaşlar da benzer durumda. Rojbîn arkadaş gerçekten de Özgürlük hareketimizin Avrupa'da tanınması ve diplomasi ayağının gelişmesi ve çalışmaları yapan bir kişilik. Bütün kuşatmalara, terörist yaftası altında tecrit etme çabalarına rağmen yaratıcılığıyla, bilinciyle, girişkenliğiyle, çekiciliğiyle tüm kuşatmaları kıran bir özelliğe sahip. Dolayısıyla neyin hedeflendiği onunla da ortada.

Yine Ronahî arkadaş da hiçbir zayıflık, geri çekilme, tutukluk, karamsarlık belirtisi göstermeden büyük bir coşkuyla, heyecanla, tutkuyla Özgürlük mücadelesine katılan bir militan. Kürt gençliğinin gerçek bir sembolü. Katılımıyla, heyecanıyla, çabasıyla her yerde mücadele etme özelliğiyle gerçekten de gençliğe örnek oluşturabilecek düzeyde bir gençlik militanı, devrimci militan.

Bütün bunların hedeflenmesi dikkat edilirse tesadüf değil. Avrupa'da böyle bir saldırı da tesadüf değildir. Denebilir

ki, niye başka yerde değil de Avrupa'da bu saldırı gerçekleşti? Avrupa'da gerçekleşmesi daha mı kolaydı? Kuşkusuz olayı kolay ve zorluk bakımından ele almak çok gerçekçi olmaz. Her yerin kendine göre kolaylığı var, zorluğu var. Fakat Avrupa'da olmasının bir anlamı var. Bununla bütün Avrupa toplumlari, Avrupa sistemi tehdit ediliyor. PKK'ye karşı tutum bu olacak, hiç kimse farklı politika içine girmesin tehdidi yapıyor. Avrupa toplumlarına PKK'ye ve Kürtlere karşı olun, düşman olun, biz onları bu biçimde yok edeceğiz, bu denli tehlikeli insanlardır imajı verilmeye çalışılıyor. Bunların hepsi inceliğiyle düşünülmüş, hesaplanmış hususlar bizce. Bu bakımdan da nereden baksarsak bakalım 9 Ocak Paris katliamı çok bilinçli, planlı, örgütlü bir cinayet olarak ortaya çıkıyor. Belki bu dünyada binlerce yıldır yaşanmış olan her şey birer tesadüf olabilir. Eğer hepsine tesadüf diyeceksek, en son tesadüf olduğu söylenecek olay 9 Ocak Paris katliamıdır. Bunu böyle belirlemek, tanımlamak en doğrusu olacak.

– Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan katliamından yapılan ilk görüşmede “bu katliam bir işarettir” demişti. Katliam neyin işaretiydi? Katliamın amacı neydi?

– Katliam bir tehdit işaretiydi. Yani bütün kuşatmalara, engellemelere, karşı planlamalara rağmen Kürt sorununun çözümünde, bunu demokratikleşme temelinde, halkların kardeşliği temelinde gerçekleştirmede ısrar etme çabalarına karşı bir tehdit işaretiydi. Yani ‘biz bunu yaptırmayacağız, ne yaparsanız yapın, hangi yöntemlere başvurursanız vurun, ne kadar çaba harcarsanız harcayın sizin önünüz açık değildir, size o fırsat verilmeyecek, dolayısıyla Kürt sorununun çözümü engellenecek, bu çözüme izin verilmeyecek! Hele hele çözümün demokratikleşme ve halkların kardeşliği temelinde yapılmasına, gerçekleşmesine asla izin verilmeyecek’ tehdidini içeriyordu. Biz bunu anlıyoruz.

Kürt sorununu yaratan ve yüz yıldır var olmasına neden olan güçler şimdi Önder Apo'nun çabalarıyla, hareketimizin ve halkımızın mücadelesiyle çözümlü aranan, çözümü gündemleştirilmiş olan sorunu çözümsüz kılmak için bu çözüm çabalarını boşa çıkartmak ve engellemek için elinden gelen çabayı harcıyorlar. Niye? Çünkü varlığını ve çıkarını Kürt sorununun üzerine kurmuş.

Kürt sorununun varlığı üzerinden egemenliğini sürdürüyor, sömürü yapıyor, çıkar sağlıyor. Bu gayet açık ve anlaşılır bir durum. Bu bakımdan kapitalist modernite sisteminin tarihsel olarak gerçekleşmesi ciddi bir insanlık düşmanlığını, insanlık karşıtlığını, soykırım gerçeğini ifade ediyor, halklar karşıtlığını içeriyor. Bu noktada da en çok Kürt karşıtlığını, Kürt düşmanlığını içeriyor. Buna Önder Apo ‘Kürt kapanı’ tanımını da getirdi. Kürdistan’ı bölen parçalayan, bugün kırk milyona ulaşmış toplumu inkar eden ve yok etmek için kültürel soykırım rejimini onlarca yıla yayacak şekilde sürdüren bir sistem gerçeğiyle yüz yüzeyiz. Bütün bunlar planlı, iyi düşünülmüş, belli çıkarlara bağlanmış olaylar. Öyle rastgele ortaya çıkmış, kendiliğinden oluşmuş bir durum kesinlikle değil.

Aslında Kürt sorununun yaratılması bir tesadüf değildir. Esas plan, proje, örgütlülük, çıkar hesaplarına dayalı bu işin gerçekleştirilmesi Kürt sorununun yaratılma gerçeğinde var, özünde var. Öyle bir durum ortaya çıkartılmış ki, bu soruna dayanarak hem Kürtler etkisizleştiriliyor, sisteme bağlanıyor, hem de Kürtlere dayanılarak bölgenin bütün toplumlari ve devletleri denetim altında tutuluyor. Hepsini üzerinde hem baskı uyguluyor, sömürü uyguluyor hem de hepsi baskı ve sömürü uygulayanlardan medet umar hale getiriliyor. Kapan budur işte! Bir şey yapmasan da yok oluyorsun, yapmaya kalksan, mücadeleye etsen de yok oluyorsun! Karşıtlıkla suçlanıyorsun. Birilerinin çıkarına iş yapar olmakla suçlanıyorsun.

Sözde bu gerçeği en çok anladığını söyleyenlerden birisi örneğin AKP, geçen gün yine her seçim öncesi ‘terör örgütü ihale alır, taşeronluğuna devam eder’ diyordu. Halbuki gerçekle bunun hiçbir alakası yok. Bu, sistemin mantığı, kendisinin ruhuna kadar bağlandığı, içine girmek için can attığı sistemin mantığı bu. Bunun ne PKK ile ne de Kürtlerle ilişkisi var. Ama o Kürtleri ve PKK'yi suçluyor. Çünkü sistem öyle yaratılmış, sen onu suçlayacaksın, o seni suçlayacak! Önder Apo buna ‘iti ite kırıma projesi, tavşana kaç, taziye tut projesi’ dedi. Kürt’e diyor, ‘kaç seni yok edecek.’ Türk’e, Fars’a, Arap’a: ‘Kürt’ü tut, tutmazsan sana bilmem ne yapar’ diyor. Gerçekten anlaşılması ve çözümü çok zor bir olay. Çünkü çok karmaşık, çok iç içe geçmiş çıkarlar var; çok derin ilişkileri ifade ediyor. Adeta bir kördüğüm haline getirilmiş

“9 Ocak Paris katliamı Önder Apo'nun geliştirmeye çalıştığı yeni sürecin başlangıcında gerçekleşti. Onun için bir tehdit özelliği taşıdı. Ama aynı zamanda 2011-2012 Devrimci Halk Savaşı'nın sonucunda da ortaya çıktı. Bu süreçle bağlantılıdır. Bunu da hiçbir biçimde göz ardı etmemek gerekli. Bu süreçle bağlantılı olması itibarıyla zaten savaş sürecinin gereği olarak hareketimiz, bütün yönetimlerimiz bir tehdit altındaydı. Birçok çevre bunu açıktan yapıyordu.”

“Avrupa’da böyle bir saldırı da tesadüf değildir. Denebilir ki, niye başka yerde değil de Avrupa’da bu saldırı gerçekleşti? Avrupa’da gerçekleşmesi daha mı kolaydı? Kuşkusuz olayı kolay ve zorluk bakımından ele almak çok gerçekçi olmaz. Her yerin kendine göre kolaylığı var, zorluğu var. Fakat Avrupa’da olmasının bir anlamı var. Bununla bütün Avrupa toplumları, Avrupa sistemi tehdit ediliyor. PKK’ye karşı tutum bu olacak, hiç kimse farklı politika içine girmesin tehdidi yapılıyor.”

bir husus ve herkes de bu işle ilgili. Herkesin eli işin içinde, herkese bir çıkar dağıtılmış. Bir çelişki ve çatışma ortamı oluşturulmuş, hiç kimse iradesiyle bunun dışına çıkamıyor. Kürtler bölgenin diğer toplumlarıyla çelişki ve çatışma içinde tutuluyor, bunun üzerinden politik çıkar sağlanıyor, ekonomik çıkar sağlanıyor, tarihsel çıkar sağlanıyor. Ortadoğu bu biçimde egemenlik altında tutuluyor. Ortadoğu’ndan yeni bir uygarlığın gelişmesi böyle bir yöntemle engelleniyor ve böylece bunu yaratan sistem, kapitalist modernitenin küresel hegemonik sistemi varlığını ve egemenliğini buna dayandırarak sürdürüyor. Aslında tarihsel olarak misyonunu tamamlamış veya Ortadoğu’da egemenlik sürdürebilecek bir kapasiteye, kültüre, değerler toplamına sahip değil. Ortadoğu’nun tarihsel ve toplumsal kültürü karşısında çok geri, çok zayıftır. Dolayısıyla onu egemenlik altına alamaz; üzerine baskı ve sömürü uygulayamaz. O halde hegemonik olamaz, küresel bir güç haline gelemez. Küresel bir güç haline gelebilmesi için ne edip ne edip Ortadoğu’da egemenliğini kabul ettirmesi gerekiyor.

Kapitalizm birkaç yüzyıl içinde dünyanın her tarafına yayıldı ama Ortadoğu’yu egemenlik altına alamadı. 19. yüzyıl boyunca Ortadoğu’yu egemenlik altına alabilmek için bin bir türlü yol, yöntem, politika geliştirdi. İdeolojik saldırı yaptı, askeri saldırı yaptı, siyasi saldırı yaptı, herkesi birbiriyle çeliştir çatışır hale getirdi, yine de sonuç alamadı, sonunda I. Dünya Savaşı gibi o güne kadar hiç yaşanmamış bir acı ve katliam olayını insanlığın başına getirdi. Öyle bir savaşla Ortadoğu’nun gücünü tüketip Ortadoğu üzerinde egemenliğini, hegemonyasını kurdu. Böyle güç tüketmeye dayalı olarak egemenlik kurmanın, bunu uzun süreye yaymanın yöntemi de Kürt sorununu yaratmak oldu. Kürdistan’ı böl, parçala, herkesin suç ortağı olduğu bir sistem içine koy! Arapları parçala, zayıflat, denetim altına al, bunları Türklerle ve Farslarla da sürekli çatıştır, ondan sonra herkes sana muhtaç olsun, güçleri tükensin, sen de egemenliğini sürdür! Ortadoğu’daki egemenlik sistemi böyle kuruldu. Kürt sorunu böyle bir sorun ve Ortadoğu’da mevcut parçalanmışlığın, gerilemenin, tarihine ters düşmenin altında Kürt sorunu yatıyor.

Kim ki Ortadoğu tarihiyle, toplumsal yapısıyla uyumlu hale gelmek, Ortadoğu’yu kökleri üzerinde yeniden yeşertmek istiyorsa her şeyden önce Kürt sorununu görmek zorunda. Kürt sorununu görmek ve çözmek için çalışmak zorunda. Kürt sorununu çözümeden Ortadoğu’da bir adım bile atamaz. Dahası da var, önce Kürt sorunuyla bu kördüğüm yaratılmış, ilmiğin örülmüş, bu yetmez, bunu çözerler kaygısıyla arkasından bir de İsrail sorunu, Arap-İsrail çelişkisi, Filistin sorunu yaratılmış. O da işin üzerine tuz biber eker gibi bir özellik taşıyor. Böylece Ortadoğu’da hegemonya kurulmuş. İşte Kürt sorunu böyle bir sorun. Buradan politik, ekonomik her türlü çıkar sağlanıyor. Hak etmediği halde bazı egemenlikler kendini insanlık tarihiyle eş hale getiriyor, dünyaya egemen kılıyor. Şimdi esas böyle bir sorunun varlığı ve ona dayalı çıkar sağlama durumu var. Paris katliamı böyle bir sorunun mantığına uygun, özelliğine uygun gerçekleşen bir katliamdır.

Sadece Paris katliamı değil ki! Özel olarak 90 yıldır, genelde iki yüz yıldır Kürtler dört bir yanda, Kürdistan’ın içinde de böyle katliamlara, soykırımlara tabi tutuluyorlar. Milyonlarca şehit verdiler bu katliamlarda. 19. yüzyılda Osmanlı ve İran imparatorluklarının saldırılması sonucunda. 20. yüzyılın ilk çeyreğinde, I. Dünya Savaşı kapsamında. Ardından I. ve II. Dünya Savaşı arasında, II. Dünya Savaşı içinde oluşturulan bu sistem temelinde Kürdistan’a yöneltilen saldırıların katliamcı karakteri temelinde sayısız katliam ve soykırımlar yaşamış Kürt toplumu. Bu, hep Paris katliamı gibi gizli olmuyor ki! Birçok yerde açıktır, alenidir. Dünyanın hiçbir yerinde yaşanmadığı kadar böyle bir katliam sürecinde Kürt Önderleri idam edilmişlerdir. Şeyh Saidler, Seyit Rızalar, İsmail ağalar, Qazi Muhammedler, Barzaniler katledildiler.

Daha yüzyılın başında Abdulsalam Barzani idam edilenlerdendir. Mola Mustafa Barzani’nin de nasıl öldüğü tam bilinmiyor. Öldü mü, öldürüldü mü? Hiç de olmaması gereken bir hastalıkla Amerika’ya kadar götürüldü ve sonunda çok acı bir ölümü yaşadığı biliniyor. Önderler böyle katledilmişlerse, Güney’de sadece Barzani de değil, Şeyh Mahmut Berzenci’nin başına neler getirildiği de bilinen gerçekler. Önderler

buyle katledilmiş, direnenler katledilmiş, halk üzerinde en vahşi soykırımlar uygulanmış. Paris katliamı bunun bir parçası, benzeri. PKK’ye dönük saldırılar da zaten bundan kopuk değil. Zindandaki saldırılar, dağda gerillaya dönük saldırılar, özellikle Önder Apo üzerinde geliştirilen saldırılar hiç de farklı özellik taşıyor. Hepsisi de aynıdır, benzerdir.

Uluslararası komplo gerçeğini hatırlayalım. 9 Ekim komplosu, 15 Şubat komplosu, komployu yürüten güçler inkar etmiyorlar ki, açıkça itiraf ettiler. Önder Apo bunu net söyledi zaten. “Katliamı yapan güçler uluslararası komployu gerçekleştiren güçlerdir,” dedi. Bu doğru tespittir. Fakat içinde daha başka kim, ne kadar var, ne kadar rol oynadığı, rollerin bu katliamda nasıl karıldığı, paylaşıldığı orası ayrı bir konu. Esas olayın aydınlatılması bunların açığa çıkarılmasını ifade ediyor. Burası daha netleşmemiş, açığa çıkarılmamış. Ama amaçlarının ne olduğu burada çok açık. İşte böyle bir sorunun çözülmemesi, devam etmesi ve bu soruna dayalı olarak egemenlik sürdürme, ekonomik siyasi çıkar hesapları nedeniyle bu katliam yapıldı. Bunu yapan güçler kesinlikle böyledir.

Kürt sorununun demokrasi ve kardeşlik temelinde çözülmesini, böylece Kürtlerin, onunla birlikte Türk, Arap, Fars halklarının bir güç haline gelmesini, Ortadoğu’nun tarihsel kökleri üzerinde yeni bir demokrasi olarak yeşermesini istemeyen güçler var. Bundan çıkarları bozulan, buna karşıt olan, varlığını buna karşı mücadeleye, savaşa bağlamış olan güçler var. Bu gerçeği iyi görelim. İşte o güçler Paris katliamını da yapan güçlerdir.

Daha PKK bir propaganda grubuyken Haki Karer yoldaşı da benzer bir biçimde katlettiler. O katliam Antep’te gerçekleşti. Antep, Kürdistan’la Türkiye arasında çok önemli bir iletişim kenti konumundaydı. O da ciddi bir provokasyondur. Benzer özellikleri olan bir saldırıydı. Dikkat edilirse mücadele tarihimize benzerleri var ve bu Kürt sorununun mantığıyla, gerçeğiyle bağlantılı, Kürt sorununu yaratan güçler tarafından yapılıyor. Kürt sorununu daha karmaşık, derin hale getirmek, çözümsüz kılmak için bunları yapıyorlar. Buradan çıkan sonuçları da daha derin anlayarak Kürt sorununu çözümlen yol ve yönteminde daha çözümlenici, derin hale gelme,

Kürt sorununu çözme iradesini, mücadelesini daha güçlü, daha ekili bir biçimde geliştirme kalıyor. Bunları anlayarak, bunları aşan, dolayısıyla Kürt sorununun çözümünü imkan dahilinde kılan bir süreci geliştirebilmek gerekiyor.

– Paris’te farklı çalışmadan ve farklı kuşaktan üç kadın militan katledildi. Bu katliamlarla Kadın özgürlük mücadelesine nasıl bir mesaj verilmek istendi?

– Katledilen yoldaşların o biçimde bir araya gelişleri nasıl gerçekleşti, bu bir tesadüf müydü, orası belki değerlendirilebilir. Bu konuda bizim kanaatimiz şu, olayı yapanlar tarafından fırsat kollanıyordu. Harekete kendi amaçları doğrultusunda ağır bir darbe vurma planlanmıştı. Bunu yapmakla görevli olanlara da bu plan özümsetilmiş ve böyle bir talimat verilmişti. Dolayısıyla hep fırsat kollandı, sonuçta ifade edildiği gibi üç kadın devrimci farklı görevler yürütüyor, özgürlük mücadelemizin kırk yıllık tarihinde tüm toplumu içine alan kuşakları temsil eden devrimciler bir araya gelmiş bulunuyor. Bunu bir fırsat ya da kendi amaçları için daha elverişli bir ortam, bir fırsat olarak gördükleri anlaşılıyor. Öyle değerlendirerek bu katliamı yaptılar, düşmeye bastılar. Zaman olarak da, hedefler olarak da amaçlanı kendileri açısından yeterli gördüler.

Zamanlamasını belirttik, Önder Apo’nun çabalarına verilmiş mesaj var. Kürt sorununu çözümsüz kılma mesajı var. Yönetimimiz üzerinde tehdit oluşturma mesajı var. Aynı zamanda özellikle kadın yoldaşların seçilmiş olmasından kadın özgünlüğünün içeren bir mesajı var. Çünkü başka hedeflere dönük saldırılar da yapabilirlerdi. Nitekim yapmaya çalıştılar da. O süreçte gerçekleşen sadece Paris katliamı değil. Kandil’de, başka yerlerde birçok katliam denemesinin, girişiminin olduğunu biliyoruz. Türk basını yönetici çevreleri bunu da söylediler, bu tür beklenti içinde olduklarını ortaya koydular. Hükümete danışmanlık yapan bazı kişiler özel timlerin her tarafa salındığını televizyonlardan söylediler. Tayyip Erdoğan’ın danışmanlarından Cüneyt Zapsu vardı, televizyonda açıkça bunları söylüyordu. Kanal D’de konuştu, kulaklarımızla duyduk, dinledik. Bu doğrultuda birçok çaba harcadılar.

Bir kısmını biz açığa çıkardık. Bazı girişimler başarısız kaldı.

Sonuçta 2013 ocağında Paris’te Sara, Rojbin ve Ronahi yoldaşları katlettiler. Öyle değerlendirmemiz gerekli. Şunu ifade etmek istiyorum, hedef sadece onlar değildi ve onlar sadece o anda hedeflenmediler. Uzun bir süredir hedeflediler, ama saldırının tam kimlere karşı, nasıl bir bileşime karşı yapılması gerektiği konusunda hep bir fırsat kollama yapıldı. Sonuçta bu üç yoldaşın bir arada olması kendi amaçları açısından uygun, yeterli görüldü ve katliam gerçekleştirildi. Bu durum anlaşılıyor. Böylece aslında hareketin geneline verilen mesaj var, Önderliğe verilen mesaj var. Kadın, özgürlük çizgimizi temsil ediyor, Önder Apo’ya senin çizgin zafer kazanamayacak tehdidinde bulunulmuş olunuyor. Hareketimiz açısından kadın militanlığı oldukça gelişti, gerillada yer ediyor. Paris’te en eski kurucu kongreye katılmış Sara yoldaşı katlederek aslında bütün hareketi bu biçimde iliklerine kadar sarsmak, acı yaşatmak istediler. Yaşar Büyükanıt eskiden söylüyordu, şimdi Abdullah Gül de söylüyor, “misliyle ödeteceğiz, daha ağır acılar yaşatacağız” diyorlar. Bu katliamla benzer bir sonucu almak istediler.

Bununla birlikte Özgür kadın hareketimiz ciddi biçimde tehdit edilmek istendi. Kadın militanlığı güçlü bir gelişme göstermiş, belli ki kendilerini çok zorluyor. Böyle bir katliamla korkutmak, ürkütme, zayıflatma, dağıtma, kadın militanlığını geriye çekilme kılma istedikler. Çok önemli bir amaçları buydu. Bu gösteriyor ki kadın özgürlük çizgisinde, Kadın özgürlük mücadelesinden çok korkuyorlar, çok zarar görüyorlar. Mücadele onları can evinden vuruyor. Gerçek zalimliklerini, katliamcı yüzlerini, vahşetlerini açığa çıkarıyor. Mısır firavunlarından, Urfa nemrutlarından daha zalim olduklarını gösteriyor. Onun için Önder Apo’nun geliştirdiği kadın özgürlük çizgisinden ve onun örgüte ve eyleme dönüşmesinden çok korkuyorlar. Gericiliğin, erkek egemen devletçi sistemin en çok korktuğu şey kadın özgürlük çizgisi ve hareketi oluyor. Onu bu biçimde etkileyerek, korkutup ürkütterek zayıflatmayı hedeflediler.

Fakat umutları kursağında kaldı. Değil öyle bir zayıflama, geri çekilme, tam tersine şehit yoldaşlara sahip çıkma

- Cansız, Şaylemez ve Doğan'ın avukatı AP Kürt Konferansı'nda "Paris Katliamı bir Avrupa dosyasıdır, Avrupa sorunudur" dedi. Avrupa ülkelerinin sorumluluğu ne olabilir?

- Şehit yoldaşların aileleri doğru yolda. Bu sorgulamayı devam ettirmeleri yerindedir. Çözümü de oradan bulabilirler. Çünkü somut olan alan orası. Onun dışında somut çözüm bulacakları yer yok. Türkiye'nin böyle somut sorumlu tutulabilmesi mümkün değil. Öyle bir sorumluluğu kabul edecek durumda değil. Kendileri açısından da öyle değil. Onlar açısından da sorumluluk Avrupa'nın üzerinde. Rojbîn arkadaşı Avrupa vatandaşıydı, Avrupa'da okumuştur, Avrupa hukukuna göre çalışıyor ve yaşıyordu. Güvenliğinden Fransa devleti her Fransız vatandaşına dönük ne kadar sorumluydu Rojbîn arkadaş için de o kadar sorumludur. Diğer arkadaşlar da müteciydiler. Ronahî arkadaşın da benzer konumu var. Sara arkadaş da müteciydi, uzun süredir oturmuş konumdaydı. Ailesi onlarca yıldır o alanda yaşıyor. Kendisi de uzun süreler hep o alanda kalmıştı. Dolayısıyla ailelerin çözümü Avrupa sistemiyle aramaları, orayı sorgulamaları doğaldır, doğrudur, yerindedir. Avrupa Parlamentosu'nda söyledikleri söz, yaptıkları değerlendirmeye de doğrudur.

Onun dışında da özellikle Rojbîn arkadaşın babasının tutumu yerinde ve sorgulayıcı, Fransa yönetiminden çözüm isteyen düzeydedir. Çünkü o sisteme bu kadar hizmet etmiş, çalışmış, oranın bir vatandaşı konumunda. Hakkını arıyor. Öyle bir hak araması içinde olması doğaldır. Bu kadar ciddi bir olay olmuş, bu olay kapsamında hak aramasın da daha nerede arasin, nasıl arasin? Paris'te olmuş bir olay, bunu Fransa yönetimi, devleti, Avrupa sistemi açıklamasın da kim açıklayacak? Türkiye mi aydınlatacak, Ortadoğu mu, başka yer mi? Hayır, sorumlu Avrupa'dır. Dolayısıyla elbette Paris katliamı dosyası bir Avrupa dosyasıdır. Avrupa'nın dışında olayın içinde olan güçler vardır, olabilirler. Türkiye gibi, başka yerler gibi! Ama bunların var olması dosyanın Avrupa dosyası olması gerçeğini ortadan kaldırmaz. Esası, merkezde olanı Avrupa'dır.

Unutmayalım Avrupa desteği olmadan yalnız başına Türkiye'nin bunu bu biçimde yapabileceği, öyle bir katliam işleyebileceği mümkün değildir. Farz edelim ki işledi, o zaman Fransa, Almanya, Belçika niye susuyor? Hepsi biliyor. Fransa istihbaratı ortak çalışıyor, biz de bunun tanığıyız. Nasıl oluyor ki PKK aleyhine olunca ortak çalışıyorlar, bir araya geliyorlar, devletler yok AB var; ama bir Kürt'e, bir PKK'liye saldırı olmuş, katliam uygulanmışsa ortada AB hukuku kalmıyor, hatta devletler de kalmıyor? Sorumluluk içine giriyorlar. Sorumluluklarından kendilerini azat ediyorlar. Böyle olmaz tabii. Bu nedenle de bu olayın aydınlatılmasından genelde Avrupa, özelde Fransa devleti sorumludur. Aydınlatmadıkları müddetçe olay üzerlerine kalacak, suçlu duruma düşecekler, suç ortağı olacaklar. Gittikçe bu aydınlatma durumu uzarsa o zaman daha fazla sorumluluk kendilerine binecek. Yani sadece suç ortağı konumuna düşmek değil de, olayın tam suçlusu konumuna düşmek de gündeme gelebilir. İş bu kadar ciddidir.

Bu bakımdan da mevcut sorgulamayı sürdürmek, derinleştirmek gerekiyor. Sadece itham etmek, soru sormak, onlardan cevap istemek de yetmeyebilir. Tam tersine araştırmak da

lazım. İncelemek, bilgi toplamak da gerekiyor. Paralel bir soruşturmayı aileler, avukatlar yürütebilirler. Şimdiye kadar yürüttüklerinden elde ettikleri sonuçları toparlayıp ortak değerlendirmeye tabii tutabilirler. Bunlar yapılması gereken çalışmalar. Yani hep istemek değil de, aydınlatmaya çalışmak da lazım. Öyle olursa olay daha erken açığa çıkarılır ve aydınlatılır.

- Kürt kadınları bir yıldır her çarşamba katliamın aydınlatılması talebiyle alanlardalar. Kürt halkının özelde Kürt kadınlarının katliamın aydınlatılması için yürüttüğü mücadeleyi nasıl değerlendiriyorsunuz? Avrupa'daki Kürdistanlılara nasıl bir çağrımız var?

- Bu mücadeleyi önemsiyoruz, gösterilen çabaları değerli buluyoruz. Hepsinin selamlıyoruz ve başarı dilekelerimizi ifade ediyoruz. Özellikle kadınların karışık, soğuk sıcak demeden zor koşullar

bu böyle bir mücadeleyi sonuna kadar sahiplensin ve yürütsünler. Bu temelde kesinlikle sonuç çıkarılabilir, sonuç alınabilir.

Bu noktada şunu söyleyebilirim: Yürütülen mücadele anlamlı, değerli, yerinde ve sonuç alıcı olabilir; ama daha çok zengin kılmak, sürekli kılmak, daha da geliştirmek gerekiyor. Yetersizliği varsa aşılması gerektiği söylenebilir. Onu da en iyi mücadeleyi doğrudan yürüten insanlar bilir. Avrupa'daki Kürt kadınları, Kürt kadın hareketi, Avrupa'da mücadele yürüten Kürt yurtseverleri bu durumu daha iyi değerlendirecek, anlayacak, çözümleyecek konumdalar. Yeterince eleştirel özleştirel sorgulama yaparak başarılar kadar, hata ve eksiklikleri de bulup gidermeyi, bu temelde Paris katliamına karşı yürütülen mücadeleyi daha geniş, daha derin, daha zengin yöntemlerle süren ve sonuç alan hale getirebilirler.

Paris katliamı, Kürt kördüğümünün kördüğüm haline getirilmiş bir olaydır. Kördüğüm Paris katliamından çözülürse Kürt kördüğümü de çözüme kavuşturulabilir, onun önü de açılabilir. Önder Apo da böyle değerlendiriyor. O bakımdan da sadece bir olay, bir katliam gibi bakmamak lazım. Dar, hukuksal olay olarak kesinlikle görmemek gerekir. Siyasi olaydır, tarihsel olaydır; çözümü, Kürt sorununun çözümünün önünü açacak, Kürt sorununun çözüm yolunu aydınlatacaktır. Böyle görerek, buna inanarak, bu temelde eylemleri planlayıp örgütleyerek mücadeleyi geliştirmek gerekir. Diğer yandan Sara, Rojbîn ve Ronahî yoldaşlar, onların izinde böyle bir mücadele yürütmeyi fazlasıyla hak ediyorlar. Yaşamlarıyla, taşıdıkları kimlikle böyle bir çözüm gücüne sahip konumdalar. O bakımdan da bu yoldaşlara sahip çıkmak, onların anılarına doğru yaklaşmak demek ke-

da bir silahlı saldırı olarak görmemek lazım. Her zaman silahlı saldırı olmaz. Silahlı saldırıya karşı tedbir almak, bu saldırının arkasındaki güçlerin hareketimize, halkımıza, bize karşı yönelttiği saldırıların hepsine karşı tedbir almak anlamına gelmiyor. Bir sefer silahla saldırırsa, on sefer siyasi saldırır, yirmi sefer diplomatik saldırır, bin sefer de ideolojik saldırır. Unutmayalım ki bunu yapan güçlerin arkasındaki sistemin bize dönük her gün, her saat ideolojik saldırıları var. Meşru savunma, öz savunma, askeri olduğu kadar siyasi olmalı, örgütsel olmalı, ideolojik olmalı, felsefi olmalı. Her bakımdan kendimizi yenilemeliyiz. Donatmalıyız, yeniden yapılandırmalıyız. Çok daha bilinçli, duyarlı, örgütlü ve disiplinli hale getirmeliyiz.

Sara, Rojbîn ve Ronahî yoldaşların anılarına sahip çıkmak, onların izlerinde yürümek, onların özlem ve amaçlarını

"Önder Apo 'kadın özgürlüğü Sara'nın yaşamıdır, mücadelesidir, onun hikayesidir' dedi. Dolayısıyla kadın özgürlük çizgisinin yaratılmasında, temsilinde olduğu kadar, özgür kadın mücadelesinin birikimi, ortaya çıkardığı büyük gelişmeyi, özgürlük şekillenmesini de ifade ediyor. Bu temelde hem hareketimiz hem de özgür kadın hareketi doğru anlamaya ve sahiplenmeye çalışıyor. Bunun için ne kadar mücadele edilse yerindedir. Kesinlikle sonuna kadar duyarlı olmak gerekli."

larda uzak yerlerde böyle bir mücadelede ısrarlı olmaları, olayın peşini bırakmaması gerçekten de anlamlıdır. Öyle sonuç alınmaz, olay kapandı, devletler şöyle davranıyor diye herhangi bir yığınlaşma, geri çekilmeye kesinlikle düşmemek lazım. Sonuna kadar ısrarlı olmak, dirayetli olmak, iddialı olmak, olayın üzerine gitmek gerekli. Bu konuda en küçük bir yığınlaşma kesinlikle olmamalı. Özellikler birinci yıldönümünü kesin aydınlatılma ve hesap sorulma süreci haline getirmek için el birliğiyle topyekun bir direniş içerisinde olmalıyız.

Ama bunu zengin de kılmalıyız, araştırmalar yapalım, bilgileri toplayalım, bilgi değerlendirme merkezlerimiz olsun. Bu temelde sorularımızı daha yetkin soralım. Aynı zamanda eylem biçiminde de zenginlik önemli. Sürekli olan eylemler olur, destek eylemleri olur, demokratik kitle eylemlerini başta Fransa olmak üzere Avrupa'nın her alanında geliştirmek lazım. Avrupa'da Kürt kadınları nerede varlarsa, Kürt yurtseverleri nerede bulunurlarsa el birliği ederek kesinlikle bu katliamın hesabını sormalılar. Çünkü bu sadece bir olayın aydınlatılması değil, Kürt sorununun aydınlatılması olacak. Kim Kürt sorununun çözümünü engelliyor? Dolayısıyla bu sorunu yaratanlar kimler? Bu sorun üzerinden rant elde edenler, siyasi, ekonomik çıkar sağlayanlar kimler? Bunlar açığa çıkacak. Bir yerde Kürt sorunu çözülecek.

Bunu da büyük bir duyarlılıkla kesinlikle yapmalıyız. Yaparlarsa sonuç alınabilir. Öyle sonuç alınmaz, olay kapandı, devletler şöyle davranıyor diye herhangi bir yığınlaşma, geri çekilmeye kesinlikle düşmemek lazım. Sonuna kadar ısrarlı olmak, dirayetli olmak, iddialı olmak, olayın üzerine gitmek gerekli. Bu konuda en küçük bir yığınlaşma kesinlikle olmamalı. Özellikler birinci yıldönümünü kesin aydınlatılma ve hesap sorulma süreci haline getirmek için el birliğiyle topyekun bir direniş içerisinde olmalıyız.

Ama bunu zengin de kılmalıyız, araştırmalar yapalım, bilgileri toplayalım, bilgi değerlendirme merkezlerimiz olsun. Bu temelde sorularımızı daha yetkin soralım. Aynı zamanda eylem biçiminde de zenginlik önemli. Sürekli olan eylemler olur, destek eylemleri olur, demokratik kitle eylemlerini başta Fransa olmak üzere Avrupa'nın her alanında geliştirmek lazım. Avrupa'da Kürt kadınları nerede varlarsa, Kürt yurtseverleri nerede bulunurlarsa el birliği ederek kesinlikle bu katliamın hesabını sormalılar. Çünkü bu sadece bir olayın aydınlatılması değil, Kürt sorununun aydınlatılması olacak. Kim Kürt sorununun çözümünü engelliyor? Dolayısıyla bu sorunu yaratanlar kimler? Bu sorun üzerinden rant elde edenler, siyasi, ekonomik çıkar sağlayanlar kimler? Bunlar açığa çıkacak. Bir yerde Kürt sorunu çözülecek.

sinlikle Kürt sorununun çözümünü de ifade edecek olan, Paris katliamını aydınlatma ve hesabını sorma mücadelesine aktif katılmayı gerektiriyor.

Tabii bu mücadele sadece dışımızdaki güçlerden hesap sorma, o temelde aydınlatma mücadelesi de olmamalı. Kendimizi de sorgulamalıyız. Bu konuda eleştiri kadar özleştirel yaklaşıma da ihtiyaç var. Kendimize de sorular sormalıyız. Neden düşmanın planlarını önceden fark edemedik? Neden yeterince tedbir almadık? Neden kendimizi savunamadık? Niye öz savunmamız yok, bu kadar saldırıya açıldık, bu kadar kapsamlı görev başında olan insanlarımız düşmanın tuzağına bu kadar düşüyoruz? Bu konuda bireysel duruşumuz nasıl? Örgüt sistemimiz ne durumda? Ne kadar disiplinliyiz, örgütlüyüz? Ne kadar güvenlik sistemimiz var, ne kadar değil? Bunların hepsini sormak ve cevaplamak lazım. Bu temelde her bir arkadaş tüm alanlardaki örgütlerimizi sorgulanması ve yeniden düzenlenmesi gerekiyor. Demek ki eksiklikler olmuştur. Düşman bu kadar sızıp en eski yoldaşımızı böyle vahşice katledecek kadar ulaşabiliyorsa, burada kendi eksikliklerimizi görmeliyiz. Bireysel eksikliklerimizi, örgütsel eksikliklerimizi görmeliyiz. Hata ve yaşam tarzımızdaki zayıflıklar, düşman saldırılarına zemin sunan durumları görmeli ve düzeltmeliyiz.

Bu konuda sadece silahlı saldırıyı

başarmak kesinlikle böyle mümkün olur. Bunu da Avrupa'daki tüm yoldaşlar başta Kürt kadınları, Kadın özgürlük mücadelesini yürüten yoldaşlar olmak üzere tüm halkımız, tüm Kürt yurtseverleri kesinlikle yapmalı. Böylece büyük bir ders çıkartma, kendimizi bireysel ve örgütsel bakımdan yenileme yaşanır. Paris katliamının dersleri bizde böyle bir gelişmeye de yol açmalı. Bunlar olursa hem katliamdan çıkartılan derslerle kendimizi yenilemiş, Önderlik çizgisini daha iyi özümsemiş, partileşmeyi disiplinli, örgütlü çalışır hale getirmeyi daha güçlendirmiş oluruz, hem de olayı aydınlatacak demokratik bir mücadeleyi çok daha etkili ve güçlü bir biçimde geliştirebiliriz.

Bu temelde katilleri nefretle lanetliyorum. Kahraman şehitlerimizi; Sara, Rojbîn ve Ronahî yoldaşları, onların şahsında tüm Özgürlük mücadelesi şehitlerimizi saygı ve minnetle bir kez daha anıyorum. Özlem ve amaçlarını başarma, izlerinden yürüme sözümüzü bir kez daha yineliyorum. Tüm Kürt kadınlarını, Avrupa'daki halkımızı, gençleri Paris katliamını daha doğru ve derinden anlamaya, onun derslerini çok yönlü ve derinlikli bilince çıkararak kendini Önderlik ve parti çizgisinde yenileyip yeniden yapılandırmaya, Paris katliamını aydınlatma ve bunun hesabını sorma amaçlı demokratik mücadeleyi her alanda güçlü bir biçimde geliştirerek sonuç almaya çağırıyorum.

HEP KAVGAYDI YAŞAMIM

Sakine Cansız-Sara

Devrimci ölçü, ilke ve irade güc- lülüğünün olduğu bir ortamda ancak zorlama olmaz, iradeyle saygı duyulur ve birlikte çalışma, mücadele etme esasları aranır, onların yaratılmasına, bir araya getirilmesine özen gösterilir ve bu yoldaşlığı geliştirir, eşit, özgür bir çalışma imkanı sağlar. Ama bizim içinde bulunduğumuz ortam kaba bir kolektivizm, sosyal yaşamda kaba bir demokratlığı içerse de, ideolojik ayrılık ve kişilik özellikleri istenilen devrimcilik, ilişki ölçülerini yakalamayı engelliyordu. Zayıf, henüz düzenli etkilerini taşıyan kişilik özellikleri vardı. Erkeğin feodal, küçük burjuva sınıf etkileri ve sosyal şoven bir ideolojik yapılanmayla yaklaşımı söz konusuydu. Benim de ideolojide inanma ve bağlılık yanında örgüt olayında, mücadelenin genel yürütülüşü konusunda oldukça yeni, acemi, amatör olma yine sevgi, evlilik ilişkilerinde bir arayış ve kaçışı iç içe yaşamam, geleneklerin etkisini aşamamam bu konuda uzun vadeli, tutarlı bir tavır takınmamam, duyguların etkisiyle hareket etmem bir aradaydı. Her şey mücadele için kaba mantığı ile hareket etme, örgüt olayında neyi nasıl yaşamak gerektiğini, onun gerekli kıldığı davranış bütünlüğünün bir arada ve doğru birleştirilmesini yeterince kavramama vardı.

Feda edilecek şeyler nelerdi? Bütün bunlar eski, gerici bağlardı kuşkusuz ancak ben yer, zaman, sınır tanımadan birçok şeyi feda edip gidiyordum. Bir yanda sıkı sıkıya bağlılık, devrimcilikte ısrar, inat hatta gözü kara girme vardı, öte yanda yaşamı kendi içinde ikeli, tutarlı, örgütlü ve tavizsiz kılmada yaşadığım zaafılar, zayıflıklar vardı. Duygular, tepkiler çoğu kez yönlendiriyordu. Bir amaçta karar kılmışım. Savunduğum, uğruna her şeyi göze aldığım şey net, o konuda ilham veren bir gücü Ulusal Kurtuluşçuluk. Ona öylesine sarılmışım ki, hiçbir tereddüt, muğlaklık yoktu. Her şeyiyle beni çekiyordu. Fakat kendimi onun zeminine oturtmada bir türlü engellerden kurtarılamıyordum. Birini aşmaya çalışırken diğeri ondan farksız olmuyordu.

Arayış, çıkış çabası yeni sorunlara yol açıyordu. Bunun içinde debeleniyordum. Bu bir yandan savaşmayı öğretiyor, öte yandan en ufak bir hata, en sıradan bir yetersizlik kullanılıyor, dönüp zarar veriyordu. Ve bunları kendi ellerimle yaratıyordum. Savaşı, çabayı sonuca götürürdüm. Bir yere kadar sürdürüyordum, biraz daha sabırlı, mantıklı ve politik yaklaşsam; tepkilerime, duygularıma hakim olsam olumlu sonuca götürülebilirdi, kazandırirdim. Ama bu olmuyor. Bazı olgulara takılma ve her şeyi o noktadan ele alma; kazanılması gereken yerde kötü kaybettiriyordu. Kısaca çok zor, karmaşık bir kavga, ona adım atmanın çabası içindeyim ama hazırlıksızdım. Her şeyi yaşayarak öğreniyordum.

Kaçmıştım. Herkes istediği şekilde de yorumlamıştı. O günün koşullarında anlaşılacak bir durum değildi. Devrimcileşmek isteyen bir kız evden kaçıyor! Grup için bir kayıp da değildi. Evlenebilirdim, bir engel de yoktu, tam tersine tüm koşullar ona itiyordu. Ama ben öyle bir bağla bağlanmak istemiyordum. Bir bağı koparmıştım hem de tek taraflı. Genelde erkek bu tür konularda tek taraflı karar verir, bağı koparırdı. Bu

defa ben koparmıştım fakat gittiğim yerde aynı şey dayatılıyordu. Yaşam sanki başka şekilde sürdürülemezmiş gibi, mücadele de etsen mutlaka bir yere bağlanarak yapmak zorundaymışsın gibi bir mantık vardı. "Genç bir kız yalnız başına olamaz! Bunun sakıncaları görüldü." Ben tümünden bunu ret mi ediyordum, tam tersine akıllı, bilinçli savunan biri miydim? Hayır, geleneksel bakış açısının etkileri vardı ve onların yönlendirilmesine de giriyordum. Fakat aile, evbark, yuva, ona hapsolmuş bir yaşam, onun yönlendiriciliğinde bir devrimcilik bana doğru, çekici gelmiyordu, hayal dünyamda, özlemlerimde buna eğilim yoktu, tersine ondan kaçış vardı.

Sosyal ilişkilerim dar değildi. Her kesimi de az çok görmüş, değişik yaşam koşullarına da tanık olmuştum. İçinde kaybolma, eriyip gitme yerine belli etkilenmeler, özentiler olsa da özgünlüğü korumayı istemiş, tercih etmiştim. Bu yaşamda da öyleydim. Her biri ayrı özellikleri olan bir gruplayım, ayrıca çevreye de açıliyordum. Ürkütüyor, cesaretimi kırmıyor, her şeyi onların insafıyla yapmıyor, güdümlerine girmiyordum. Kendi prensiplerim vardı. Onları dayatıyor, küçümsemeyi, salt kadın olarak görülmeyi asla kabul etmiyordum. Yetersizliklerim, zayıf yanlarım olsa da egemenliklerine kafa tutuyordum, kabul etmiyordum. Bir kavgadır sürüyordu.

İlişkiler çoğu zaman tek taraflı dayatmayı içeren ve benim de zaman zaman taviz verdiğim, boyun eğdiğim, flörtlü bir biçimi olsa da evliliğe dönüşmemişti. Gerçekten ayrı ideolojileri yaşama konumu etkiliyordu. Yabancı, başka siyasetten biriyle evlenmek! Ortak neyimiz olacaktı ki? Sevgi, aşk, bağlılık ne üzerinden geliştirecekti? Sadece ortak bir ev ve yatağı paylaşmak korkunç geliyordu. Kendi ideolojime de tersti. Onun öngördüğü yaşam birlikteliği, ortak dava uğruna mücadeleydi. Biz aynı evde ama farklı amaçları olan insanlardık. Bir yere gittiğimizde iki farklı dilden konuşurduk. Biri Kürdistan devriminin reddi, diğeri onun yaratıcısı bir ideolojide, onun örgütsel ahlakına bağlı hareket etmek zorundaydı. Ayrılıklar belki henüz çok keskin görünmüyordu. Birçoğu 'solon kendi aralarındaki çelişkiler' biçiminde değerlendiriyordu bunu. Kaldı ki bu ideoloji geleneksel soldan temelden farklıydı, bambaşkaydı. Buna rağmen Baki ideolojik birliği sağlayacağını savunuyordu, benim dar ve dogmatik yaklaşığımı iddia ediyordu. Henüz buna inanmadığım ve inanmamakta da haklı olduğum bir süreçte evleniyoruz.

İstmeden, zorla dayatılan, tek taraflı bir istemle evlendik desem bir anlamı olacak mı? Ama gerçeği böyleydi. Dar bir arkadaş, dost grup içinde göstermelik bir nikah töreni yapıldı. M.Ali seviniyor. Halaya kaldırıklarında ağlıyordum, neyin sevincini yaşayacaktımki! İstemediğim bir bağ kuruluyordu. Sırf herkes istiyor, sırf Baki istiyor diye. Biraz ortak çalışma, birlikte mücadele etme koşulları yaratılabilsedi, o konuda bir dürüstlük olsaydı, katlanmayı denerdim. Ama ikirciklidir, ne yardan ne serden vazgeçiyordu. Benim dar, aceleci yaklaşımıyla bir ilişki yoktu. Neyin sabrını gösterecektim ki?

Kendime güvenim zedelenmişti, eski savaşkanlığımın yerini suskunluk, moral

bozukluğu almıştı o gün. Gün boyu hiç kimseyle konuşmak istememişim. Sokaklarda dolaşıp durmuştum. O eve artık girmek istemiyordum. Herkes de beni anlıyordu. Kendilerinin de payı vardı, duygusal yaklaşmışlardı. Ben her ne kadar ayrı bir siyasetten olsam da hepsinin 'bacısıyım.' İlişkilerimizde doğallık vardı. Hele İbo ilişkilerinde sıcaktı, dürüsttü. Birkaç kez o da Baki'yi azarlamıştı. "Bu iş zorlamayla olmaz, bacıyı rahat bırak. Kendisi gönüllü karar versin. İkide bir gündeme getirme" demişti. Kendisiyle ayrıca da konuşmuştum, hak veriyordu. Fakat sonuçta o da duygusal yaklaşıyordu. Baki'ye güveniyordum, devrimciliği birlikte yürütmemizin engellenemeyeceğine inanıyordum.

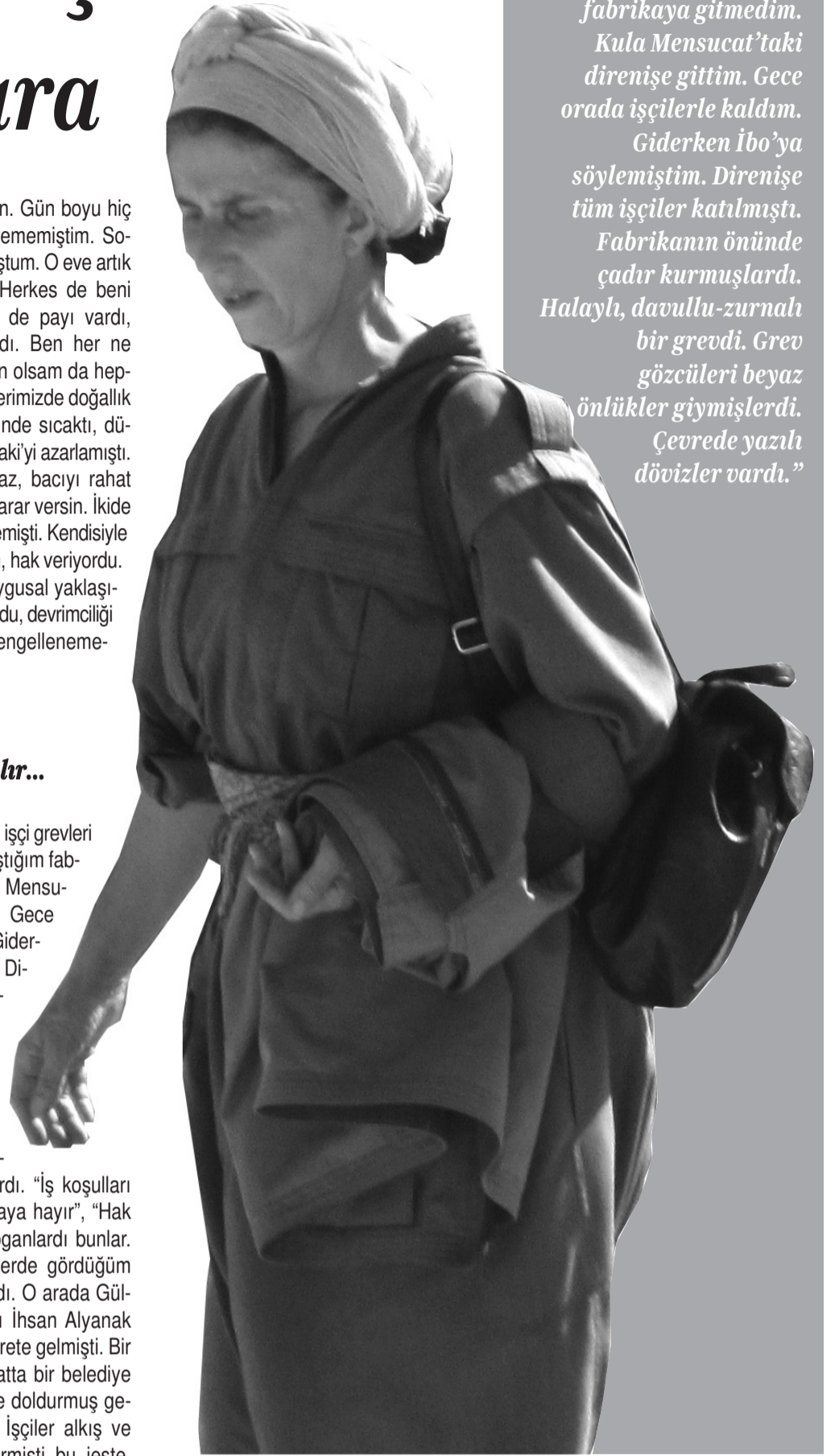
Sınıf bilinci dışarıdan taşırılır...

O günlerde fabrikada işçi grevleri gündeme gelmişti. Çalıştığım fabrikaya gitmedim. Kula Mensucat'taki direnişe gittim. Gece orada işçilerle kaldım. Giderken İbo'ya söylemişim. Direnişe tüm işçiler katılmıştı. Fabrikanın önünde çadır kurmuşlardı. Halaylı, davullu-zurnalı bir grevdi. Grev gözcüleri beyaz önlükler giymişlerdi. Çevrede yazılı dövizler vardı. "İş koşulları düzelsin", "Sarı sendikaya hayır", "Hak verilmez alınır" gibi sloganlardı bunlar.

Daha önce derneklerde gördüğüm birçok sima da oradaydı. O arada Gültepe Belediye Başkanı İhsan Alyanak da grevdeki işçileri ziyarete gelmişti. Bir nevi jest yapıyordu! Hatta bir belediye arabasını sebze-meyve doldurmuş getirmişti yardım olarak. İşçiler alkış ve sloganlarla karşılık vermişti bu jest. Tazminatlı işten atılanlardan bir grup açlık grevindeydi. Açlık grevindekiler belli aralıklarla şekerli su içmeleri gerektiği için onlara hizmet ediyorduk. O arada daha önce tanışmış olduğum kişilerle tartışmalar yaşıyorduk. Hem çalışma hem tartışmalar çok zevkli oluyordu, evde yaşananları unutturuyordu bana. Çalıştığım fabrikayı greve kaldırmak çok zordu. Bu tür fabrikalardaki koşulları, işçilerin nasıl örgütlendirilerek grevlere kaldırılacağını tartışıyor, konuşuyorduk. Bu tip yerlerde kendiliğinden grevlerin mümkün olamayacağı, dışarıdan devrimcilerin girip örgütlenme yapmasının şart olduğunu ekliyorlardı.

"Sınıf bilinci dışarıdan taşırılır" diyor muş Lenin. Bu benim de kafama yatıyor. İşçi sınıfı kendiliğinden bilinçlenemezdi. Ama benim çalıştığım yerde bunu yapan kimse yoktu, olsaydı mutlaka tanışırdık. İkinci gün de orada kaldım. Üçüncü gün Saime ve Baki beni almaya geldiler. Daha sonra Saime de bize katıldı. Beni kucaklayıp öperken 'yenge' dedi Saime. O sözü kullanmamasını istedim. Tıpkı genç bir insan, deli dolu çağında, hep yatılı okumuş, biraz da yabancılaşmış. Konuşmaları, davranışları çocuksu. Bir süre hepimiz o evde birlikte kaldık.

Bir gece aynı mahallede, yakınıımızdaki 'Ülkü-Bir' derneğinde olaylar çıktı. Faşistlerin derneğine baskın yapılmıştı.

"O günlerde fabrikada işçi grevleri gündeme gelmişti. Çalıştığım fabrikaya gitmedim. Kula Mensucat'taki direnişe gittim. Gece orada işçilerle kaldım. Giderken İbo'ya söylemişim. Direnişe tüm işçiler katılmıştı. Fabrikanın önünde çadır kurmuşlardı. Halaylı, davullu-zurnalı bir grevdi. Grev gözcüleri beyaz önlükler giymişlerdi. Çevrede yazılı dövizler vardı."

Baki onlar örgütlemiş ve gerçekleştirmişti. Bu olaydan sonra kaldığımız ev deşifre oldu. O evden hemen çıktık, kalmadık. Aradan bir süre geçtikten sonra da eşyalarımızı aldık. Zaten fazla bir şey de yoktu. İki ayrı evde kalmaya başladık. Haydar, kız kardeşi ayrı, biz diğerleri ayrı evde kalıyorduk. Evimiz Bayraklı'daydı. Alsancak'ta bir doküma fabrikasında işe başladım. Bornova Üniversitesi'nden birkaç bayan daha o fabrikada çalışmaya başlamıştı. Dernekten tanıştığımız kızlardı. Örgüt kararıyla girmişlerdi fabrikaya. Halkın Kurtuluşu'nun (HK) kadrolarıydılar. "Daha iyi olur, birlikte örgütleriz" diye sevinişim onları orada görünce.

Büyük bir fabrikaydı. Pamuk, bobin, kumaş bölümleri vardı. Biz iplik bölümünde çalışmaya başladık. Çok zevkli bir işti. Sıra sıra bobinler, onların dolması, iplerin örülüşü, o beyaz halkalar ne kadar güzeldi, seyretmeyi de çok seviyordum. Ama tabii buna çok fırsat olmuyordu. Kopanı hemen bağlayan gerekiyordu. Boş veya yarım bobinler ayrı yerlere konuluyordu. Ustabaşları sık sık kontrol ediyordu. Bir başta durup tüm kabini izleyebiliyorduk. Kopan bobin varsa ya da durmuşsa kıyameti koparıyordu. Tabii herkese yapmazlardı bunu. Kendisince zavallı, boyun eğmece gördüklerine bağırırlardı. Bize küstahça sınırtırlardı

genellikle. Onlara bağırdıklarında aslında "kızım sana söylüyorum, gelinim sen anla" misali olurdu.

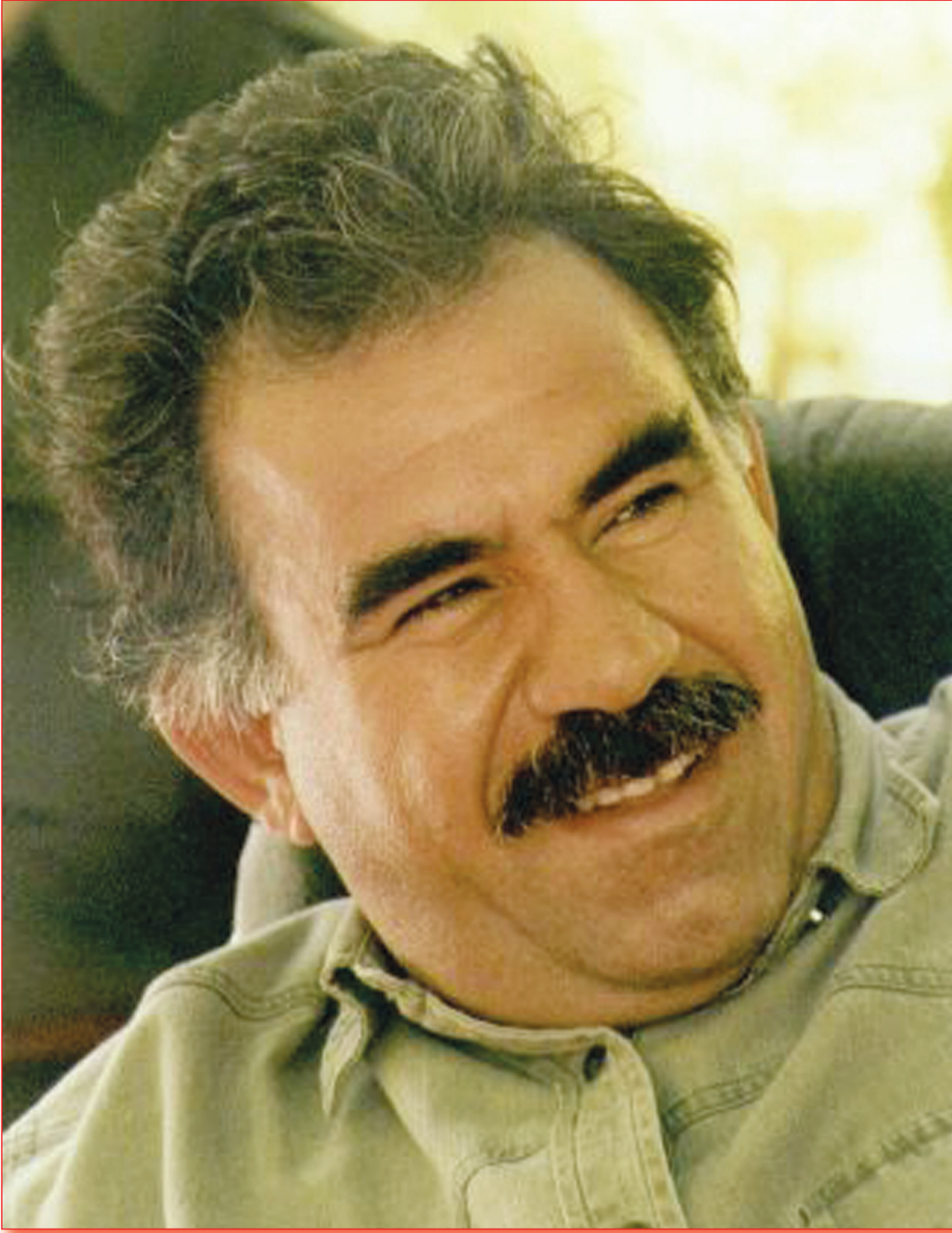
Biz göz ucuyla birbirimize anlaşıyor derdik, gülerdik hallerine usulca. İhtiyaç gidermeler bile dakikaya bağlanmıştı. Birçoğu sigara içmek için sık sık tualete giderdik. Biz bazı şeyleri konuşmak için giderdik. Tabii dikkat çekmemeye özen gösterirdik. Makine başında konuşmak, toplanmak yasaktı! Ustabaşları tıpkı polis gibiydi. Yemekhanede bile adeta birer hafiyeye gibiydiler.

Kula Mensucat direnişi birkaç doküma fabrikasını daha kapsamıştı. Birbirine yakın olan fabrikalardaki grevler patronları zorlamıştı. Haklar önemli oranda kabul edilmiş ve tekrar işbaşı yapılmıştı. Yalnız talepler ağırlıklı olarak ekonomik taleplerdi. Sendika değiştirilmiş, Türk-İş'e bağlı sarı sendikadan DİSK'e bağlı sendikaya toplu geçilmişti. Fabrikalardaki bu kıvılcım yayılabılırdi. İzmir boydan boya fabrika. Aliağa, Tariş gibi büyük iş alanlarında yığınca işçi vardı. Şeker fabrikasında bu kadar dikkat edilmiyordu. Yeni girdiğimiz bu fabrikada her şeye çok dikkat ediliyordu. Birlikte işe girdiğim kızlardan Gülnaz bazı bayanların dolaplarına bildiri, Halkın Kurtuluşu gazetesi bırakmıştı. İşçilerden birkaçı ürkümü, bunları hiç okumadan götürüp ustabaşına teslim etmişti. O durumdan sonra biz

● *Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan değerlendiriyor*

KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ

Kültürel soykırım kaskacında Kürtleri savunmak

**a- Türk iktidar ve sermaye tekel-
leriyle müttefiklerinin hegemonyası
altındaki çağdaş Kürt kimliği**

Tarihe ilişkin değerlendirme-
mizde de gördük ki, gelenek-
sel Osmanlı iktidar ve sömürü
tekeli çöktüğünde, bürokratik gelenek
içinde şekillenen İttihat ve Terakki Ce-
miyeti'nin özne rolünü oynadığı elit bir
zümre, çeşitli darbeler ve komplolarla
II. Meşrutiyet'te, Mart 1909 ve 1 Ocak
1913'te, 1914-18 I. Dünya Savaşı'nda
ve en son 1919-22 Ulusal kurtuluş sa-
vasında en örgütlü bürokratik burjuva
bir güç olarak iktidar tekelini gasp edi-
yor. Hem ideolojik hem de ekonomik
olarak tekeli hegemonyaya damgasını
vuruyor. 1923'ten beri cumhuriyet yö-

netiminin gaspını gerçekleştiriyor. İktidar
aygıtı etrafında yapay bir Türk ulus-
çuluğu ideolojisiyle oluşturulan Beyaz
Türklük temelinde, bir zümre olarak,
Ulusal kurtuluş savaşının temel müt-
tefikleri olan sosyalistleri, islami üm-
metçileri ve Kürt millî güçlerini komplocu
yöntemlerle tasfiye ederek, günümüze
kadar kesintisiz devam eden bir 'oli-
garşik diktatörlük' kuruyor. Bu iç he-
gemonik diktatörlük, dışta dünya he-
gemonik güçlerinin başını çeken İn-
giltere'nin yakın denetimi ve perspektifi
altında rolünü oynuyor. Özellikle M.
Kemal Atatürk'ün kişiliğini (bağımsız
ulus kişiliği) sembolleştirip (özünde
çok sert uygulamalarla güçten düşü-
rüp), Atatürkçülük veya zaman zaman
kemalizm adı altında ortaçağ taassu-

bundan daha ağır olan faşist bir ideo-
lojik kimlikle (etnik sünni türkçülükle)
sınırları kapsamındaki tüm toplumsal
kültürlerin asimilasyonunu ve soykırı-
mını programlaştırıp uyguluyor. Eko-
nomik olarak devlet tekelciliğiyle top-
lumu iliklerine kadar sömürüp kurutuyor.
Kendi içlerinde çok sert rekabetleri ve
savaşları olsa da, hegemonik ilişkiler
içindeki tekeller (ideolojik, ekonomik
ve iktidar olarak,) toplumsal kültürlerin
(maddi ve manevi yönleriyle) istismarı
ve tasfiyesinde tam bir birlik halinde
hareket ediyorlar. Esas olarak Beyaz
Türk kliği komplo, darbe ve kontrgerilla
(NATO gizli örgütü gladionun Türkiye
parçası) yöntemleriyle kurduğu dikta-
törlüğünü 2000'li yılların başlarına
kadar sürdürüyor.

Anadolu'da I. Dünya Savaşı sonra-
sında kurulan hegemonik yapı herhangi
bir yapıya benzemez. Görünüşte çok
katı Türkçü bir egemenlik söz konu-
sudur; özde ise çok dar komplocu bir
grubun manipülasyonu yürütülen bir
sistem vardır. Devlet sistemleri olan
monarşi, cumhuriyet ve demokrasilerle
pek alakalı değildir. Kendine özgü bir
despotizmdir. Çok gizli ve falsifikas-
yonlarla yürütülen bir mekanizması
vardır. Şüphesiz bunda Türk bürokratik
burjuvalaşmasının, Proto İsrail'in Er-
meni, Süryani, Pontus ve diğer Hele-
nistik hıristiyan unsurların tasfiyesiyle
yürütmekte olduğu Kürtlüğü imha etme
harekatının belirleyici payı bulunmak-
tadır. Soykırımlara kadar varan uygu-
lamalarda bulunan bir rejim açıktan ve
meşru yöntemlerle sürdürülemez. Sa-
dece güncel olarak yürütülen Kürt kül-
türel soykırımındaki gizlilik, rejimin tüm
içyüzünü açıklamaya yetebilir. Ama hiç
kimse bunu açıklama cesareti göste-
remez. Eleştirmek ve karşı çıkmak ise
bilinmez biçimlerde 'faili meçhul'lere
kurban olmaya götürür. Dünyada şef-
faflık belki de en çok bu yapılanma
için gereklidir.

Beyaz Türk faşizmi olarak adlandı-
rabileceğimiz bu sistemin kurucu olma
özelligi vardır. İşin tuhaf yanı, sistemde
rol oynayanlar veya alet olanların ezici
çoğunluğunun oynadıkları rolle neye
hizmet ettiklerinin farkında olmama-
larıdır. Çok azı, o da dışarıda sistemle
yakından ilgilenenler rollerinin ne an-
lama geldiğini fark edebilirler. Başta
M. Kemal Paşa olmak üzere isyanın
beş ünlü generalinin anıları iyi okun-
duğunda, inşa etmek istedikleri eserin
çok dışında, hatta karşıtı oluşumlara
tanıklık etmiş olmaktan ötürü çok öfkeli
ve rahatsız oldukları açıkça anlaşılır.
En vahimi de, Beyaz Türk faşizminin
adını aldığı Türklükle çok az alakalı
olması, Türk toplumunun ezici çoğun-
luğunun ise bu gerçeğin farkında ol-
maması, hatta kara cahili olmasıdır.
'Etrak-ı bi idrak' bu gerçeği ifade etse
gerek. Gerçi tarih boyunca tüm iktidar
inşalarında benzer argümanlar vardır,
ama hiçbiri Anadolu'nun çağdaş iktidar
yapılanmasındaki argümanlarla boy
ölçüşemez ve bu argümanlara ben-
zemez.

**Yurtsever islami unsurları
siyasi islamcılardan
ayırt etmek gerekir**

II. Dünya Savaşı'ndan sonra sis-
temin hegemonik önderliğini devralan
ABD, Beyaz Türk faşizmini daha da
tahkim ederek Türkiye Cumhuriyeti'ni
denetlemeye devam etti. Daha sonra
27 Mayıs darbesini yapacak olan bir
grup subayı 1945 ve 1950'lerde gladio
örgütlenmesi temelinde eğittiği ve sis-
temin kompanse edilmesinde bunları
kullandığı bilinmektedir. İngiltere'nin
daha önce 1940'larda bir grup Türk
pilotunu savaşta bu çerçevede kul-
landığı da bilinmektedir. Özellikle bu
subaylar içinde öne çıkan Alparslan
Türkeş ve grubu 1960'lar sonrasında
Türkiye sol ve emekçi hareketlerini
yine bu çerçevede işleme kılmakta
kullanılmıştır. Bu noktada Beyaz Türk
faşizmiyle ilişkili olsa da, bu grupların
değişik bir versiyonunun da bu arada
hep devrede olduğu bilinmek duru-
mundadır. Bunlar anti siyonist olup,
daha çok hitlercilik paralelinde faaliyet
yürüten ırkçı Türk faşistleridir. Siyah
Türk faşizmi diye de adlandırabilece-
ğimiz bu kesimler, Anadolu'da Proto
İsrail varlıklarını tasfiye ederek, saf
Türklükten ibaret bir Anadolu Türk
hegemonik sistemi inşa etmek isterler.
Bu kesimler I. Dünya Savaşı'nda ka-

zandıkları ve ilk defa Ermenilere karşı
uyguladıkları sistemi bir daha tam
olarak ele geçiremediler. Kısım, o
da Beyaz Türk faşizmi ihtiyaç duydu-
ğunda, mevcut yapılanmaya eklendiler.
Özellikle Türkiye demokratik ve sos-
yalist hareketlerine karşı çok acıma-
sızca, hukuk dışı ve komplocu tarzda
kullanıldılar. İşin tuhaf yanı, Kürt kim-
liğinin tasfiyesi söz konusu olduğunda,
ulus devletçi sol ve demokratik yapı-
lanmaların da istisnalar dışında Beyaz
Türk faşizminin çekirdek yapılanma-
sına dahil olmaktan geri durmamalarıdır.
Hem de sözde karşı çıktıkları emperyalistler tarafından nasıl kulla-
nıldıklarını fark etmeden!

Saf ırk yaratma peşinde olanlar,
gerektiğinde tüm Anadolu'yu (buna
Kürdistan da dahildir) yeniden fethedip,
daha dar bir etnik temele dayalı bir
Türk ulus devleti kurmayı temel ütopya-
ları sayarlar. Çelişkileri çeşitli azınlık
kültürlerinden olanlar ve İsrail yan-
daşlarıdır. Fakat İsrail olmaksızın
(hem içteki, hem dıştaki İsrail) yap-
mayacaklarını iyi bildiklerinden açıktan
tavır alamazlar. Parti olarak varlık ne-
denleri, en ırkçı Türk etnik milliyetçiliği
ve ulus devletçiliğidir. Hem Beyaz hem
de Siyah Türk faşizminin Kürt kimliğine
ilişkin politikası ya fiziksel ya da kültürel
olarak tamamen tasfiye etmedir, Kürt-
lerin varlık olmaktan çıkarılmasıdır.
Beyaz Türkler kendilerini Türk sayan-
ların Türk olarak kabul edilmelerini
uygun görürken, Siyah Türkler (Bozkurt
Türkleri de denilebilir) buna pek ya-
naşmazlar. Bunun yerine ırk arılığı
peşinde koşarlar. Er ya da geç fiziki
soykırımla Kürtlüğü ortadan kaldırmak
temel hedefleridir. Hegemonik güçler
tarafından demokratik ve sosyalist ha-
reketlerin tasfiyesinde kullanılan Siyah
Türkler, günümüzde artık eskisi kadar
gözde değiller.

12 Eylül darbesinin Türk-islam sen-
tezini benimsemesi, üçüncü kuşak
faşist hareketi gündeme taşıdı. Yeşil
Türk faşizmi diyebileceğimiz bu akım,
1970'lerden itibaren Sovyetler Birliği'nin
Ortadoğu'da yayılmasını önlemek, Sov-
yet Rusya'yı Afganistan'dan atmak,
Orta Asya'da sorunlarla uğraştırmak
ve islam ülkelerinin demokrasiye ve
sosyalizme kayışını önlemek isteyen
ABD'nin ırkçı milliyetçiliğe göre daha
kullanılır görmesi ve desteklemesi so-
nucunda gelişim sağlamıştır. İslamcı
hareket ağırlıklı olarak İngiliz hege-
monyacılığına hizmet temelinde ortaya
çıkıştır. Kapitalist moderniteden ba-
ğımsız değildir. Sanıldığı kadar millici
ve özgürlükçü de değildir. Kapitalist
milliyetçiliğin bir versiyonu olarak ge-
liştirilmiştir. Temel hedefi, islami kültürün
yaygın yaşandığı toplumların demo-
kratikleştirilmesini ve sosyalistleştiril-
mesini barajlamak, islam kültürünü ka-
pitalizme entegre etmektir. Tüm hege-
monik güçlerin bu amaçla kullandığı
araçlar arasındadır.

Osmanlı İmparatorluğu'nda islami
unsurları devlet içinde bir arada tutmak
ve İngiliz hegemonyacılığına karşı kul-
lanmak için önce Almanya destekli pa-
nislamizm geliştirildi. İngiltere buna
Arap coğrafyasında Vahhabiliği geliştire-
rek yanıt verdi. İslamcılık, daha doğ-
uşunda islam kültürünün istismar eden
işbirlikçilerin, hegemonik güçlerin sö-
mürsündeki paylarını geliştirip artır-
maları için kullanıma girmiştir. Dinsel
milliyetçilik biçiminde kapitalist hege-
monyacığa eklenir. Yurtsever is-
lami unsurları siyasi islamcılardan ayırt
etmek gerekir. Nitekim bu yönlü anti
hegemonik önderler ortaya çıkmıştır.
İslam kültürünün homojen olmadığı,
sınıfsal ve sosyal durumlara göre farklı
tavırların geliştirilmesine açık olduğu
anlaşılır bir durumdur. Ulusal kurtuluş

YAŞAMIN HAKİKATI VE İNSANDAKİ GERÇEKLEŞMESİ

Acaba neden varız? Dahası var olmak nedir? Yaşam nedir, nasıl oluşur? Kimdir yaşayan, var mıdır yaşamayan? Yaşam dahil olan mıdır, yoksa bizzat yaratılan mıdır? Her şey kendini seyretmek isteyen aşkın bir gücün tezahürü müdür? Yoksa ancak bizimle varlaşabilen bizden biri midir, bizi var eden? Dahası biz ve her şey sadece var kılınanlar mıyız, yoksa gerçek yaratıcılar bizzat bizler miyiz? Temel yaratıcı ilke, aşkın mı, içkin mi...?

'Kendi farkına varan doğa' olarak insanın muhtemelen başından beri kendine sorduğu sorulardır bunlar. Bu çocukça sorular, basitteki karmaşıklığın ve içinden çıkılmazlığın tüm özelliklerini içeriyor. Tüm geçmişine rağmen hala üzerinde en fazla kafa yorulması ve anlaşılması gereken sorular olmaya devam ediyor sorduklarımız.

Önderliğimizin de "asıl muamma bir'in neden ikileştirildi?" diye sorarak cevabını 'varlık-yokluk' denkleminde oturttuğu bu yaşam sorunsalını Hegel 'hiçlik-her şeylik' çerçevesinde ele alır. Hegel'in temel yaratıcı ilke anlamındaki tanrı diye de okunabilen mutlak tin'i daha hiçbir şey yokken vardır. Ancak bu var olma hali, potansiyel olarak bir var oluştur. Mutlak tin, potansiyel olarak gücü her şeye yetendir, yaratıcı ilkedir. Bu yönüyle her şeydir, ancak henüz herhangi bir cisme kavuşmadığı için de hiçbir şeydir. O nedenle Hegel diyalektiğinde her şeylik ile hiçbir şeylik aynı şeydir. Diğer deyişle, potansiyel olarak gücü her şeye yettiğinden her şey, ama henüz şekleşmemiş-cisimleşmemiş olduğundan da hiçbir

şeydir. İşte bu durum bir kutuplaşmadır, çelişkidir, gerginliktir. Bu gerginlik, ortada henüz şekleşme olmadığından yokluk anlamına gelen kendisi gibi kalma ile varlaşma anlamına gelen değişme arasında yaşanan bir gerginliktir. Ve asıl oluşu, var olmayı sağlayan da bu durumdur. İşte oluş bu çelişkinin bir ürünüdür. Varlık-yokluk arasındaki bu çelişki bir hareketi, hareket de oluşu gerçekleştirecektir. Hegel'in gücü her şeye yeten mutlak tin'i, yaşadığı gerginlikten evreni yaratarak kurtulacak ve böylelikle hiçbir şey olmaktan çıkacaktır. Hegel'in mutlak tin'i artık hiçbir şey değildir, o potansiyelindeki her şeyliği gerçekleştirmiştir, böylelikle de varlaşmıştır. İşte her türden oluş olarak ele alınabilecek yaşama dair Hegelyen yorum bu temeldir.

Hegel'in mutlak tin için söylediğini tek tanrılı dinler tanrının dilinden "ben bir sır idim, bilinmek için evreni yarattım" söylemiyle kendi cephelerinden cevaplandırır. Özünde aynı şeyin anlatıldığını anlamak zor değildir. Temel fark, temel yaratıcı ilkenin aşkın mı, içkin mi olduğunda düğümlenmektedir. Tek tanrılı dinler ve daha önce mitoslar temel yaratıcı ilkeyi, eş deyişle yaşamın yaratıcısını aşkın bir konuma yerleştirerek, evreni tüm bileşenleriyle birlikte nesneleştirirken, Hegel kamutanrıci bir anlayışla temel yaratıcı ilkeyi evrenin içine yerleştirir. Her iki yaklaşımda da tanrısallık temel yaratıcı ilke olarak ele alınmasına karşın, birinde tanrı evrenin dışında, diğerinde evren başladığı noktaya dönen bir tanrı olarak tasavvur edilmektedir.

Peki, gerçekte olan nedir? Her şeyin en kısa anda değişim-dönüşümü yaşadığı ve hiçbir şeyin olduğu gibi kalamadığı bu evrensel gerçekliği nasıl anlamalıyız? Kendimiz de dahil her şeye dikkatlice baktığımızda hiçbir şeyin olduğu gibi kalamadığını görüyoruz. Çünkü evrenimizin kendisinden çıktığı küçük enerji küreciğimiz bundan aşağı yukarı 15 milyar yıl önce olduğu gibi kalmaktan, eş deyişle yokluktan vazgeçti. Kendini var kılarak değişmeye karar verdi. O an bu andır, evrenin her yerinde, her şeyinde ister farkında olalım, ister olmayalım gerçekleşen, bir değişim-dönüşümdür. Bu yönüyle 15 milyar yıldır Heraklitos'un deyişiyile 'değişmeyen tek şey değişimin kendisidir.'

Peki, kimsenin inkar edemeyeceği bu değişme de neyin nesi?

Gerçekte bu değişimi sağlayan nedir? Neden değişir-dönüşürüz?

Oluş ve yaşam

Demokratik modernitenin kaba materyalist ve pozitivist olmayan bilim anlayışı, doğadaki tüm değişim ve dönüşümlerin kaynağına 'madde-enerji-mekan üçlüsü' arasındaki ilişki sisteminin sabit olmaması'nı koyar. Enerji merkezli bu temel oluşturucu ilkeyi daha iyi anlayabilmek için verilen şu örneklerle bir bakalım:

"Su, enerji yoğunluğu az (soğuk) bir ortamdaysa, moleküller birbirlerine sıkı sıkıya bağlanmış şekilde, yani 'buz' halindedir; moleküllerde bir hareketlilik gözlenmez.

Ortamdaki enerji yoğunluğu artarsa, moleküller arası bağlantılar gevşer ve gram başına seksen kalorilik enerji bağlayarak su haline geçer; bu defa moleküller 'hareket' halindedir, yani enerji yüklüdür.

Enerji yoğunluğu (sıcaklık) daha da artarsa, her derece artışına karşılık bir kalorilik bir enerji daha yüklenerek, daha da hareketli (enerji yükü daha fazla) bir duruma geçer.

Buharlaştırma noktasına ulaştığında, bu defa gram başına 540 kalorilik bir enerji daha bağlayarak buhar haline geçer; yani su molekülleri arasındaki bağlantı çok daha azalmış olur. (Maddedeki şekil değişikliğine bağlı olarak, elbette, kapladığı mekan boyutu da değişir!)

Ortamdaki enerji yoğunluğu daha da artarsa, H₂O molekülleri de dağılıp, iyonlarına, yani H⁺ ve O⁻ parçalarına ayrılır ve çok daha fazla enerji olur. Parçacık boyutu küçüldükçe, parçacığın hareketlilik yeteneği, dolayısıyla depolayabileceği enerji miktarı da artar. Yani, ortamdaki enerji yoğunluğu arttıkça, maddeler daha küçük ama daha enerjik parçalara ayrılır. Bu olay, atom altı parçacıklara kadar devam eder ve evrenin başlangıcını belirler.

Açıklanan bu enerji-madde-mekan üçlüsü ilişkisinden anlaşılacağı üzere, doğada var olan madde türlerinin boyutu, ortamdaki enerji yoğunluğuna bağlıdır. Madde ne kadar küçük boyutlu ise, o derecede yoğun bir enerji ortamında 'yaşar'! Enerji yoğunluğu ne kadar az ise madde o oranda büyük boyutlu olur! Şimdi de tersinden gelelim, yani enerjiden

maddeye doğru gidelim:

Maddenin saptanabilen en küçük parçacıkları quark, lepton gibi atom altı parçacıklarıdır ve çok çok yoğun enerjik ortamlarda yaşarlar.

Ortamdaki enerji yoğunluğu biraz daha azalır, bu atom altı parçacıklarının kombinasyonlarından proton, nötron gibi atom çekirdeği parçaları oluşur. 4

Ortamdaki enerji yoğunluğu biraz daha azalır, bu proton ve nötronların elektronlarla kombinasyonlarından (demir, karbon, bakır, oksijen, azot vs gibi) doğada yaygın kimyasal elementler oluşur.

Ortamdaki enerji yoğunluğu biraz daha azalır, bu temel kimyasal elementlerin kombinasyonlarından, (su, kuvars, metan, amonyak vs gibi) moleküller oluşur.

Ortamdaki enerjinin 0 ile 100 C arasında ve gezegen büyüklüğünün de (ne Jüpiter, Satürn gibi çok büyük, ne de Ay gibi çok küçük olmadığı) Dünya büyüklüğündeki gezegenlerde su, karbondioksit, metan, amonyak gibi moleküllerin karşılıklı etkileşimlerden adenin, timin, guanin, cytosin gibi daha büyükçe moleküller ve onların da üçlü kombinasyonlarından aminoasit denilen organik moleküller oluşmaktadır.

Bu şekilde, madde çeşitliliği sürekli artmaya başlar. Madde çeşitliliğinin artmasına paralel olarak, enerji çeşitliliği de artar."1*

Maddenin aldığı biçim, yaşadığı değişimler hem bağırında taşıdığı enerji miktarı hem de maruz kaldığı enerji ortamına göre değişmektedir. Böylelikle herhangi bir maddeyi, cismi olan bir şeyi enerjisini arttırmak suretiyle görünmez kılmak, enerjiye dönüştürmek mümkün; tersinden enerji yoğunluğunu azaltmak suretiyle de görünmez görünür kılmak (enerjiyi maddeye dönüştürmek) da mümkündür. Fizikte E=mc² formülü buna karşılık gelmektedir. Bu aynı zamanda klasik idealizm, materyalizm ikilemini anlamsız kılan ve gerçekte enerji, madde birlikteliğini ortaya koyan Einstein'ın meşhur 'enerji, madde dönüşümü' ilkesi oluyor.

Peki, tüm bu belirtilenlerden ne anlamalıyız?

Belirtilenler her şeyin varoluşsal olarak enerjinin çocuğu olduğunu ortaya koyar. Potansiyel olarak her şeyi kendi bağırında taşıyan enerjinin varlık-yokluk denkleminde varlığın yokluğu yenmesi sonucu gerçekleşen her şeydir, madde. Diğer bir deyişle maddeyi enerjinin kendini gerçekleştirerek anlaşılması ve yapılaşması olarak tanımlamak da mümkün. Hem her şeyin anası rolünde oluyor enerji hem de maddeleştikten sonra onun formu olurken de her form farklı farklı düzeylerde bir enerji yoğunluğu barındırıyor.

Maddedeki ruhsallık da diyebileceğimiz bu enerji, maddeler arasındaki etkileşimi, iletişimi sağlayan şey oluyor ki, yaşam da buradan çıkıyor. Bu yönüyle yaşam dediğimiz şey de aslında enerjinin tüm bu hareketlerinden başka bir şey olmuyor. 'Maddeyi yöneten ruh' olarak enerji, varoluşsal olarak akışkan olduğundan maddeyi hep değişim ve dönüşüme zorluyor.

Enerjinin etkileşimlerini anlamak zor

olduğundan yaşamı da anlamak zorlaşıyor. Burada sorun yaşam denilen şeyin ne olduğunu tanımlayamamaktan kaynaklanmıyor, onun hakkında bilinen ve bilinebilecek şeylerin az olmasından kaynaklanıyor. O halde bilimsel veriler temelinde yaşam denilen varoluşu tanımlayabiliriz: "Yaşam, değişim ve dönüşüme uğramaktır." Bu da oluşun her türünü kendi içinde taşır. Dolayısıyla 15 milyar yıldır akmakta ve oluşmakta olan her şey yaşamın kendisi olmaktadır. Bunun gerçekleştireci gücü de enerjinin maddenin bir halinden veya biçiminden bir başka hale veya biçime doğru geçmesi, akmasıdır. Özcesi yaşamı, kaynağı enerji akışı ve aktarımı olan her türden oluş olarak tanımlamak mümkündür.

Ortak ilkeler

Bunun yanı sıra evrendeki tüm maddelerin hem kendi içinde hem de dış bağlantılarında bir enerji bağı vardır. Elektronları atom çekirdeğinin etrafında tutan ve her atomu bir diğeriyle alış verişe yönelten; uyduları gezegenlerin, gezegenleri yıldızların, onları da başka gök cisimlerinin etrafında tutarak dengeleyen; insan organizmasını oluşturan yaklaşık 100 trilyon hücre arasındaki mükemmel birliği oluşturan, insanların birbirlerine ve çevrelerine yönelttikleri onca mesajla iletişimi gerçekleştiren hep enerjinin hareketi ve bağıdır. Günümüzde 'doğal yapılanma sistemi' (sinerjetik sistem) denilen evrensel zeka gerçekte bu oluyor. Kökü tarihsel toplumun doğayı algılama biçimi olan canlı evren anlayışına dayanan ve kimilerinin 'logos', kimilerinin 'geist', Önderliğimizin de duygusal zeka ile analitik zekanın bir toplamı olarak 'toplumsal akıl' diye tanımladığı gerçeklik de bu anlama geliyor. Diğer deyişle özü akışkanlık olan ve var olmaya çalışan enerji karşımıza yaşayan, capcanlı bir evrensel gerçeklik çıkarıyor. Canlı evrenden bahsedildiğinde, canlanmaya yani varlaşmaya çalışan enerjinin hareketinden bahsedilmiş olur.

Şimdilerde bilim bilgiyi de bir çeşit enerji bağı olarak tanımlamakta olup, bunu canlı varlıkların yapılanmasındaki en önemli bağlantı türü olarak görüyor. Her zaman için maddeyi aşma eğiliminde olan enerji, bir taraftan küçük maddeleri biraraya getirip büyük maddelerin oluşumunu sağlarken, diğer taraftan da büyük maddelerin parçalanmasını sağlıyor. Enerjinin bu sürekli akışına karşı, bilinen anlamda canlı oluşumların verdiği cevap, bu parçalama dönemi yaklaştığında kendilerini nasıl oluştuklarının bir kaydını kendilerinden sonrakilere aktarmadır. Kendilerini çoğaltma ve çoğaltıklarında kendilerinin nasıl oluştuğunun bilincini yerleştirmedir. Gerçekleşen bu olaya ise 'bilinç oluşturma' denmektedir. Bu, bir bakteriden tutalım da bilinebildiği kadarıyla en yetkin bir doğa gerçekleşmesi olan insana kadar çevrede olup bitenden haberdar olmayı ve buna uygun kendinde değişim dönüşüm yapmayı sağlayan husus oluyor.

Bağlantılı bir diğer husus ise evrende var olma ve var kalmanın oluşun enerjisiyle direkt bağlantılı olmasıdır. 'Entropi' diye tanımlanan yasaya göre, evrende

bunları ifade etmekle birlikte, bilinmelidir ki, kavram olarak 'çağ' anlamına gelen moderniteler çeşitlidir. Farklı dönemlerin moderniteleri ayrı olduğu gibi, bir dönemde birden çok modernite de yaşanır. Bugün bir kapitalist modernite gerçeği var olduğu gibi, aynı zamanda alternatif olarak demokratik modernite de yaşanmaktadır.

Reel sosyalizm farklı iddialarına rağmen, hiçbir zaman farklı bir modernite olmayı ne teorik ne de pratik olarak başarmıştır. Kapitalist modernitenin temel kalıpları ve dayanakları olan endüstriyalizm, ulus devlet ve özel kapitalizm yerine devlet kapitalizmiyle komünizme daha yakın olduklarını düşünmüş ve bu temelde öne geçmeyi baş görev belirlemiştir. Tüm ulusal kurtuluş hareketlerinin biricik amaçları da hakim moderniteyi bir an önce yakalamak olmuştur. Post-modernizm ve neoliberalizm ise, cılası dökülmüş hakim moderniteye yeni cila olmaktan öteye geçememiştir.

Bütün bunlara karşılık demokratik moderniteyi ne keşfediyoruz, ne de icat ediyoruz. Demokratik modernite diyalektik gereği ikilem halinde resmi uygulamayı oluşturduğundan beri zaten vardır. Anlaşılmaz olan, diyalektik yöntemin bu en doğal karşılığının neden uygarlık tarihi boyunca sistemli olarak ifade edilmediği ve seslendirilmediğidir. Etnisitenin, aşiretlerin ve emekçilerin direnişi ve devlet dışı toplum olarak yaşadıkları ayrı bir modernite değil de nedir? O halde neden toplumların bu direnişinden ve yaşamından örülü bir uygarlık sistematiği (düşünce inşası, teori) oluşturulamamıştır? Çünkü binlerce despot, imparator ve iktidar sermaye tekellerine gösterilen ilgi, toplumsal doğanın en temel durumu haline, ahlaki ve politik toplum durumuna ve gelişimine gösterilmemiştir.

Modernite, maddi ve manevi kültür olarak bir döneme damgasını vuran tüm teknik, bilim, sanat, siyaset ve moda unsurlarını ihtiva eder. Bu anlamda moderniteyi kapitalizme mal etmek büyük hata olur. Nasıl ki toplumsal doğanın temel yaşam tarzı olan ahlaki ve politik toplum genelde uygarlığa, özelde kapitalist moderniteye karşıtıysa, modernitede de benzer duruş söz konusudur. Modern toplum ezici olarak antikapitalisttir.

Her şeyden önce tekçi modernite anlayışını kırmak ve egemenlerin damgasını vurduğu modernitenin örtbas ettiği muazzam tarihsel toplum varoluşlarını görünür kılmak çok önemlidir.

Demokratik modernite ne geçmişte yaşanan bir 'altınçağ' özlemi ne de geleceğe ilişkin bir 'ütopya'dır. Toplumsal doğanın özgürlük kapasitesi yüksek farklılıklar içinde birlik olarak varoluş haline demokratik modernite demek uygun düşebilir. Nasıl kapitalizmin hegemonik çağı olarak modernizm binlerce yıllık klasik uygarlığın son dört yüz yılının özgün adlandırılması olarak düşünüülüyorsa, demokratik modernite de demokratik uygarlığın son dört yüz yılının özgün adlandırılması olarak düşünülmelidir.

Toplumsal doğalar da biyolojik doğalara benzer biçimde genetik kodlara sahiptir. Ancak genetik kodlarını değiştirip farklı bitki ve ıslah edilmiş hayvan yetiştirir gibi toplumları değişime uğratamayız. Değişimin toplumsal yolunun ancak ahlaki ve politik toplumsal düzeyi yükseltmesi halinde meşru kabul edilebileceğini, aksinin ise her türlü totaliter ve otoriter yöntemlerle ahlaki ve politik toplum düzeyini düşüreceğini, dolayısıyla sonuçları ne olursa olsun meşru kabul görmeyeceğini belirtmek büyük önem taşır.

Devrimler için de aynı hususlar geçerlidir: Meşru yol ve ahlaki politik dokuya mal edilmeyen toplumsal gelişme olarak değişmeyi toplumsal doğanın bir kendiliği

olarak değerlendirmemek gerekir. Toplumlar yaratılmaz, yaşanır. Demokratik modernite, tüm yöntemlerle yaşamı daha özgür, eşit ve demokratik kılmanın zihniyet ve yapılanmasını ifade etmektedir. Yola düşmüş bir taşı kaldırmak kadar, meşru değişimin tek yolu olarak kalmış bir devrimi yapmak da demokratik modernite kapsamında değerlidir. Toplumlar esas olarak politik ve ahlakidir. Devrim bile yeni toplum yaratamaz. Devrimler ancak toplumun aşındırılan, kadük bırakılan ahlaki ve politik dokusunu asıl işlevine kavuşturmak için başvurulan operasyonlar olarak olumlu rol oynayabilirler. Gerisini ahlaki ve politik toplumun özgür iradesi belirler.

Demokratik, ekolojik, özgürlükçü ve farklılıklara dayalı eşitlikçi hareketler yapısal kriz, kaos aralığında küçük ve yetkin başlangıç hamleleriyle kısa süreler dahilinde uzun geleceği belirleyecek oluşumları sağlayabilirler.

Dolayısıyla demokratik modernitenin temel boyutları üzerine yoğunlaşmak ve aydınlanmak bu yönlü çabaları daha başarılı kılacaktır. Kapitalist modernitenin üç temel boyutuna karşılık demokratik modernitenin üç temel boyutunu da şöyle ifade etmek mümkündür:

1) Ekonomik toplum boyutu: Kapitalist modernitenin sacayağının ilki olan kapitalizme karşı inşa edilecek yeni topluma ekonomik toplum denebilir. Önemli olan tekelliliğin egemenliğinde olmayan bir ekonomi ve toplumsal inşadır.

Pazara bağlı olarak gelişen meta üretimi de kısmen ekonomik faaliyettir. Ancak meta kategorisine girmeyen muazzam büyüklükte bir kullanım değerleri ekonomisi vardır. Asıl toplumsal ekonomiden anlaşılması gereken de bu bölümdür. Kapitalist ekonomi-politiğin ekonomiyi sadece kar getiren faaliyetlere indirgemesi ekonominin gerçek niteliğini çarpıtıcı bir yalıdır. Pazar ve kullanım değeri olarak ekonomi gerçeği bir tanıma çok daha yakındır. Öncesi kullanım değeri için ekonomi geçerli tek ölçü iken, pazarda değişim için ekonomi daha çok kentleşme ve sınıflaşma döneminde yaygınlık kazanır.

Tarih boyunca toplumun varoluş tarzı komün biçimindedir

Demokratik modernitede ekonomi gerçek anlamına kavuşur. Hem toplum tabanının temel ihtiyaçları olarak kullanım değerlerini, hem de gerçek bir piyasa-pazar ekonomisi olarak değişim değerini ortaya çıkaran anlamlı sistematiği yapıyı ifade eder. Ekonomi üzerinde kar hesapları yapılan bir alan olmaktan çıkar. Sınıf ayrımına yol açmadan ve ekolojiye zarar vermeden temel ihtiyaçların nasıl ve hangi yöntemlerle en verimli şekilde karşılanacağı netleşir. Bir toplumsal eylem alanı olarak ekonomi ahlaki ve politik toplumun hem üzerinde gelişeceği hem de geliştireceği temel faaliyet biçimi olarak anlam kazanır.

Ekonomik toplum çözüldükçe kapitalizmin azami kar kanunu işlemeye başlar. Toplumun dağıtılması, sürekli kaotik ve krizli bir hal alması bu gerçeklikten kaynaklanır. Bu nedenle günümüzün demokratik modernitesinde de karı sınırlandıran ve kullanım değerinin ağırlıkta rekliktir. Demokratik sosyalist toplumun pazar ekonomisi, tekelliliğe ve tekel karına fırsat tanımayan bir pazar ekonomisidir. Demokratik modernite kapsamına antitekelci, antikapitalist demokratik topluluklar toplumu, ekonomik toplumu, demokratik sosyalist toplumu alır.

Ekonomik toplumun temeli de tarih boyunca komün ekonomisi olmuştur.

“Ekonomik toplum çözüldükçe kapitalizmin azami kar kanunu işlemeye başlar. Toplumun dağıtılması, sürekli kaotik ve krizli bir hal alması bu gerçeklikten kaynaklanır. Bu nedenle günümüzün demokratik modernitesinde de karı sınırlandıran ve kullanım değerinin ağırlıkta olduğu bir sosyal pazar ekonomisi gereklidir. Demokratik sosyalist toplumun pazar ekonomisi tekelliliğe ve tekel karına fırsat tanımayan bir pazar ekonomisidir.”

Komünsüz ekonomi düşünülemez. Ekonominin kelime anlamı komün olarak ailenin geçimlik işleridir. Tarih boyunca toplumun varoluş tarzı komün biçimindedir. Tarih bireyle başlayan bir ekonomiye tanıklık etmez.

Toplumun günümüzde yaşadığı bunalım, üç yüz bin yılı aşkın bir süreden beri insanın aklıyla inşa ettiği komün yaşamının kayıpla eşanlılıdır. İnsanlığın topyekün bir felaketi yaşaması bu tarihsel nedenledir. Yaşanan bunalımın sonuçları, tarihte yaşanan hiçbir 'barbarlık' felaketiyle karşılaştırılmaz. Çünkü barbarlık saldırılarında bile komün yaşam hep esastır. Hiç kimse ona dokunmayı aklına bile getirmemiştir. İlk defa kapitalist barbarlık komünü çözmeyi akıl etmiş ve başarmıştır. Sonuçta ortaya çıkan ise son dört yüz yılın savaşları, sömürge talanları, toplumun klasik kölelikten beter modern ücret köleliğine tabi tutulması ve daha da acımasız olanı işsizleştirilmesidir, ahlaki ve politik bütünlüğünü yitmesidir, çevreyi tahrip etmesi ve biyolojik dünyanın dengesini yıkmasıdır.

Açık ki, demokratik modernitenin komünal ekonomisi dışında herhangi bir yolla kapitalist modernitenin liberal ve devletçi ekonomik tahakkümünün sonuçları olan bu yıkımlarla baş etmek oldukça zordur. Komün ekonomisini yeni bir icat veya doktrin olarak düşünmemek, insan toplumunun onsuz yaşayamayacağı bir varoluş tarzı olarak düşünmek gerekir. Sadece Ortadoğu'da değil, tüm dünyada toplumsal yaşamı sürdürmek istiyorsak, komün ekonomisini başat kılmak zorundayız. Kapitalist öğeler de eskiden olduğu gibi marjinal temelde komün ekonomisinin yanında demokrasinin devleti tüm den gereksiz kılacağı döneme kadar varlığını sürdürüyorlar.

Çağın bilim ve teknolojiyle desteklenmiş demokratik modernitenin komünal ekonomik unsuru sadece kapitalizmin çürütücü, çözücü ve yıkıcı etkileriyle baş etmekle kalmaz, tüm toplumsal alanların yeniden inşasına güçlü bir temel de sağlar. Fakat kapitalizm son yüzyılda insan bireylerini o denli aylak, işsiz ve antitoplumsal yapmıştır ki, onları yeniden komünal ekonomik düzene kazandırmak gerçek bir sosyal devrim ister. Liberal bireycilik ancak özenle tedavi edildikçe komünal yaşamı gerçekleştirebiliriz. Komünal ekonomiye giderken, bunun demokratik siyasetsiz ve ahlak devreye

girmeden inşa edilemeyeceği bütün önemiyle kavranmalı ve gereği yerine getirilmelidir. Nasıl ki ekonomik tahakküm tekelleri ulus devletin temel ekonomik sömürü birimleriyse, komün ekonomik birimleri de demokratik toplumun temel ekonomik yaşam birimleridir.

Özellikle reel sosyalizmin devlet kapitalizmini sosyalizmle özdeşleştirilmesi büyük felaketlere yol açmış; sosyalizmi yozlaştırmak kadar komün ekonomiyi de gerçek işlevinden yoksun bırakmıştır. Kolektivizm adına kapitalizme en büyük desteği devlet kapitalizmiyle sağlamıştır. Komün ekonomisinin özel ekonomi kadar devlet eliyle yaratılan ekonomik tahakkümü de reddetmesi gerekir. Özellikle devlet tekelliliğini komün kolektivizminin yozlaşması olarak değerlendirip her koşulda mücadele etmesi şarttır.

İşsizliği ve toplumsal çözülüşü önlemenin yolu komünal çalışma dönemine geçiştir. Özellikle yenilenmiş komün zihniyeti ve örgütlenmesi temelinde tarıma ve köye dönüş en değerli devrimci faaliyettir. Gerçek devrimcilik, tarihsel varoluşumuzu gerçekleştiren komünal yaşamı, başta ekonomik alan olmak üzere tüm toplumsal alanlarda gerçekleştirmektir. Nasıl ki demokratik konfederalizm ve demokratik özerklik demokratik ulusun politik yaşam örgütlenmesi ve kurumsallaşması ise, komünal ekonomik birlikler federasyonu da ekonomik yaşamın örgütlenmesi ve kurumsallaşmasıdır.

Demokratik modernitenin ekonomik ve ekolojik unsuru, kapitalizmin ve endüstriyalizmin dayattığı krizler, parçalanma ve verim düşüklüğü gibi olumsuzlukları gidermekle kalmaz, aynı zamanda ekonomik ve ekolojik toplumun ihtiyaç duyduğu bütünselliği sağlayarak azami verimliliğe imkan tanıyan ve çevreye en az zarar veren çerçeveyi de sunar.

Demokratik modernitenin ekonomik modeli ekotopluluk ekonomisidir. Binlerce ekotopluluk koşullar gereği bir ekonomik birim olarak kendini örgütleyebilir. Bu modelin merkezi planlama ve kumanda ekonomisiyle alakası olmadığı gibi kar amaçlı ve ekonomi dışı şirketlerle de alakası yoktur. Yerel ahlaki ve politik toplumun karar ve eylemini gerçekleştirdiği bir yapıdır. Elbette ulusal, bölgesel, hatta uluslararası koşulları göz önüne getiren bir koordinasyon her zaman gereklidir. Ama bu, kararın ve eylemin yerel toplumun inisiyatifinde olmasını ortadan kaldırmaz. Ekonomi teknik bir altyapı sorunu de-

ğildir; toplumların temel varoluş yapısı olarak toplumun tümünün görüş, tartışma, karar ve örgütsel eylemiyle gerçekleştirilen bir faaliyettir. İnsanın ekonomiden kopartılması bütün yabancılaştırılmaların temelidir. Bunun önlenmesi şart olduğu gibi, yegane yolu da ekonomiyi tüm topluluklara mal etmekten geçer. Ekonomi mutlaka topluluk eksenli, ekolojik ve verimlilik esaslarına bağlı olarak örgütlenmesi gereken toplumun temel varoluş koşuludur.

Demokratik modernitede ekonomik birimlerin mülkiyeti önemini yitirir ve ikinci planda kalır. Mülkiyet elbette ilkelere uygun tasarrufla bulunan topluluklara ait olacaktır. Ancak iki modernite sistemi iç içe yaşandığı için, topluluk mülkiyetinde bile aile mülkiyeti varlığını koruduğu gibi, devlet mülkiyeti de belirli oranda varlığını sürdürecektir. Önemli olan çevreye, üretkenliğe ve işsizliğe yanıt olabilecek esnek mülkiyet normlarına açık olmaktır. Fakat demokratik modernite, tarih boyunca komünal varlığını hiçbir zaman yitirmemiş topluluk temelli mülkiyeti modern koşullarda yeniden ahlaki ve politik toplumun temeline yerleştirerek, tarihsel rolünü bu konuda da başarıyla oynayabilecek durumdadır.

2) Ekolojik endüstriyel toplum boyutu: Demokratik modernitenin ekonomik boyutunda kullanım ve değişim değerlerinin endüstriyel ve ekolojik bütünlüğü esastır. Endüstrinin sınırı ekolojiye ve temel ihtiyaçların sınırına dayanır. Bu durumda ortaya çıkacak endüstri ekolojiktir. Ekolojik olmayan endüstri, ekonomi olmayan endüstridir. Ekoloji ile bağımlı yitiren endüstrinin sürekli çevreyi yiyerek imha eden bir canavardan farkı yoktur. Yine temel ihtiyaçlar ekonomisiyle bağımlı yitiren bir endüstrinin kar amacından başka bir değeri bulunmamaktadır. Ekoendüstri bu gerekçelerle temel ilke durumundadır.

Endüstriyalizm ve kentleşmenin sadece köy ve tarımı değil, yaşamı boyutlu kent ve endüstri faaliyetlerini yutmasına da demokratik modernite sistemi izin vermez. Bu temelde sadece çevreyi yeniden onarma ve tarımı canlandırma, köyü en sağlıklı çevreye sahip yaşam alanına çevirme projeleri bile tek başına tüm işsizliği ve yoksulluğu ortadan kaldırmaya potansiyeline sahiptir.

Açık ki, gerekli olan sistemik yapısal dönüşümdür. Demokratik modernitenin

hem tarihsel hem de güncel gerçekliği, insanı kendi pratiğine ve emeğine yabancılaştırmayan özelliktedir. Endüstri devrimi, bu pratiğin en büyük aşamalarından biri olarak, toplum ve ekonomisi için bir zaferdir. Sorun kapitalist modernitenin bu eşi görülmemiş zaferi daha başından itibaren kendi kar kaununun hizmetine koymasındadır. Demokratik modernite bir anlamda bu çarpık modernite anlayış ve uygulamalarında sistematik ve yapısal bir devrimin adıdır. Ekoendüstri bu devrimin en temel boyutlarından biridir. Yalnız başına bu gerekçe bile demokratik modernitenin hayatiyetini kanıtlar.

3) Demokratik konfederalist toplum boyutu: Ulus devletin karşılığını demokratik modernitede demokratik konfederalist sistem oluşturur. Bunu devlet olmayan siyasi yönetim biçimi olarak tanımlamak mümkündür. Demokratik yönetimleri kesinlikle devletin idari yönetimiyle karıştırmamak gerekir. Devletler idare eder, demokrasiler yönetir. Devletler iktidara, demokrasiler kolektif rizaya dayanır. Devletlerde atama, demokrasilerde seçim vardır. Devletlerde zorunluluk, demokrasilerde gönüllülük esastır.

Demokratik konfederalizm sanıldığı gibi günümüze özgü herhangi bir yönetim biçimi değildir. Tarihte merkezi devlet sistemi değil, konfederal yapılar ağırlıktadır. Toplumsal yaşam konfederalizme daha yakındır. Merkezîyetçi her sistem egemenlere güç olma imkanı ve avantajı sağlarken, demokratik konfederalizm her zaman ezilenleri, yoksulları ve toplumun çoğunluğunu güç yapma imkanı ve fırsatı verir. Toplumlar homojen olmayıp çok sayıda topluluktan, kurum ve farklılıktan oluştuğu için, hepsinin ortak bir ahenk içinde bütünlüğü ancak böyle sağlanır.

Gerek tarihsel temel olarak, gerekse güncel karmaşık toplumsal doğa açısından demokratik konfederalizmi temel siyasi model olarak belirlemek toplum gerçekliğine en uygun sistemdir. Ahlaki ve politik toplumun siyasi çatısını ifade etmiş oluyor. Zaten demokratik konfederalizm ahlaki ve politik toplumun demokratik kurumsallaşmaya kavuşmasıdır. Resmi modernitenin son dört yüz yıllık tarihi çok etnisiteli, çok kültürlü, farklı siyasi oluşumlu ve öz savunmalı toplumu homojen ulus adına genellikle kültürel, zaman zaman fiziki soykırımlara tabi tutma eylemidir. Demokratik konfederalizm ise bu tarihe karşı öz savunma, çok etnisiteli, çok kültürlü ve farklı siyasi oluşumlarda ısrar tarihidir.

Ahlaki ve politik toplumun kendini en iyi ifade etme yolu demokratik siyasettir. Demokratik siyaset demokratik konfederalizmin inşa tarzıdır. Demokratikliği de bu tarzdan alıyor. Karşıt modernite gittikçe merkezileşen, toplumun en iç gözeneklerine kadar yayılan iktidar ve devlet aygıtlarıyla kendini sürdürmeye çalışırken, aslında politik alanı da yok etmiş oluyor. Buna mukabil demokratik siyaset toplumun her kesimine ve kimliğine kendini ifade etme ve siyasi güç olma olanağını sunarken, politik toplumu da birlikte oluşturmuş oluyor. Politika devreye girmeden devlet krizi çözümlenemez. Krizin kendisi politik toplumun yadsınmasından kaynaklanmaktadır. Demokratik siyaset günümüzde derinleşen devlet krizlerini aşmanın yegane yoludur.

Bu etkenler bir kez daha demokratik konfederalizmin güçlü bir seçenek olarak gündemleştiğini göstermektedir. Sovyet Rusya deneyiminde başlangıçta revaçta olan konfederalizmin merkezi devlet adına hızla ortadan kaldırılması, reel sosyalizmin çözülüşünün en temel nedenidir. Ulusal kurtuluş hareketlerinin başarılı olamayışı ve kısa süre içinde yozlaşmaları, demokratik siyaseti ve konfederalizmini geliştirmemeleri ve ulus devleti

esas almalarıyla yakından bağlantılıdır. Demokratik konfederalizm, ulus devlet sistematiğinden kaynaklanan olumsuzlukları aşma potansiyeline sahip olduğu gibi, toplumu politikleştirilmenin de en uygun aracı konumundadır. Basittir ve uygulanabilir. Her topluluk, etnisite, kültür, dini cemaat, entelektüel hareket, ekonomik birim, kadın ve gençlik örgütlenmeleri, kültürel kurumlar, ekolojik örgütlenmeler, öz savunma, sağlık birimleri vb birer politik birim olarak kendilerini özerkçe yapılandırıp ifade edebilirler. Bunlar da demokratik konfederal temelde bir araya gelerek bir demokratik sistem oluştururlar. Yerelin en temel ögesi, özgür tartışma ve karar hakkıdır. Her kendilik veya federe birim, katılımcı demokrasi olarak da kavramlaştırılan doğrudan demokrasinin uygulanma şansına sahip olması nedeniyle eşsizdir. Bütün gücünü doğrudan demokrasinin uygulanabilirliğinden alır. Ulus devlet doğrudan demokrasinin ne kadar inkarı ise, tersine demokratik konfederalizm de o denli onun oluşturucu ve işlevselleştirici biçimi konumundadır.

1. toplumsal doğa dikkatlice gözlemlenirse, ulus devletin 'demirden kafes' niteliği ile demokratik konfederalizmin en uygun örgüleştirici niteliği rahatlıkla anlaşılabilir. Ulus devlet toplumu ne kadar bastırıyor, tek tiplendiriyor ve demokrasiden uzaklaştırıyorsa, demokratik konfederalist model de o denli toplumu özgürleştirici, çözümlenir ve demokra-

güvenlik ihtiyaçlarına göre oluşturulmuş, demokratik organların sıkı kontrolü altında bulunan öz savunma birlikleri temel güçtür. Görevleri, ahlaki ve politik toplumun özgür ve farklılıklar temelinde eşitlikçi karar yapısı olarak demokratik siyaset iradesini geçerli kılmaktır.

Süper hegemonik gücün denetimindeki ulus devletlerin BM biçimindeki birlik anlayışına karşılık, Demokratik Konfederalizm ulusal toplumların Dünya Demokratik Konfederal Birliği'nden yadadır. Gerek sayısal gerek niteliksel olarak çok daha geniş toplulukları demokratik siyaset kriterlerince Dünya Demokratik Konfederasyonu'nda birleştirmek, daha güvenli, barışçıl, ekolojik, adil ve üretimsel bir dünya için şarttır.

Üç sacayağını ortaya koyduğumuz demokratik modernite ile kapitalizm ya da sosyalizm biçiminde yeni bir toplum tipi yaratılmıyor. Burada gerçekleşen toplum, ahlaki ve politik ilkenin azami rol oynadığı, sınıfsallaşmanın pek gelişme imkanı bulamadığı, dolayısıyla iktidar ve devlet aygıtlarının ya zorlarını dayatamadıkları ya da karşılıklı uzlaşmayla bir tanınmanın gerçekleştiği, farklılık içinde birlik, eşitlik ve özgürlüğün hem bireyselliğin (bireyciliğin değil) hem de toplumsallığın özelliği olarak yaşandığı bir modern demokratik toplumdur. Daha fazla eşitlik, özgürlük ve demokrasi bu toplumun doğası gereği demokratik siyaset kurumunun yol açtığı değişim ve gelişimin sonucudur.

"Demokratik konfederalizm sanıldığı gibi günümüze özgü herhangi bir yönetim biçimi değildir. Tarihte merkezi devlet sistemi değil, konfederal yapılar ağırlıktadır. Toplumsal yaşam konfederalizme daha yakındır. Merkezîyetçi her sistem egemenlere güç olma imkanı ve avantajı sağlarken, demokratik konfederalizm her zaman ezilenleri, yoksulları ve toplumun çoğunluğunu güç yapma imkanı ve fırsatı verir."

iki modernite sisteminin daha önce koşulları ve ilkelerini sunduğumuz biçimde barış ve çatışmalarla dolu uzun bir süreyle birlikte yaşamaları kaçınılmazdır. Bu, hayatın bir gerçeğidir. Uzun süreli bu birlikte yaşam sürecini ne ilkesiz ve teslimiyetçi barış yaklaşımlarıyla, ne de her koşulda çatışmacı ve savaşçı anlayış ve uygulamalarla sürdürmek doğrudur. Ulus devlet sistematiğiyle demokratik konfederalizm sistematiğinin ikeli ve koşullu barışlarla olduğu kadar, bu koşullar ve ilkelerin çiğnenmesi durumunda öz savunma savaşlarıyla birlikte yaşanacağını hesaba katan siyaset felsefesi ile stratejik ve taktik yaklaşımlar, tarihsel-toplumun özgürlük, eşitlik ve demokratik yürüyüşüne daha uygundur. Sonucu şüphesiz entelektüel, politik ve etik olarak mevcut sistemik yapısal bunalımdan doğru, iyi ve güzel çıkış yapanlar belirleyecektir.

Ortadoğu'da uygarlık krizi ve demokratik modernite çözümü

İnsan soyunun yaklaşık on beş bin yıl öncesinden itibaren tarım ve toplayıcılık avcılıkla iç içe bir kabilesel sosyal yaşam düzenine geçtiği biçimindeki genel kabul gören homo sapiens (düşünen insan) öykülemesi insanlık tarihinde önemli gerçeklik payı taşımaktadır. Bu, toplumsal tarihin başlangıcı olduğu kadar, aynı zamanda Ortadoğu tarihinin de başlangıcı sayılır. Evrensel insanlık tarihine hep odak rolü oynamış olan Ortadoğu uygarlığının beşiğidir. Ortadoğu toplumu da toplumların kök hücreleridir.

Denebilir ki, toplumsal yaşama ilişkin ilkler hep bu dönemin toplumundan kaynaklıdır. On bin yıl tek başına süren bu toplumsallık insanlığın temel zihniyet ve ruh kalıplarını, maddi ve manevi kültürel değerlerini teşkil etmiştir. Bundan sonra

gerçekleşen her şey bu toplumsallığa dayalı olarak gelişmiştir.

Ortadoğu'da on bin yıl yaşanan bu kültür, tüm dünyaya yayılır. Bu anlamda Ortadoğu toplumsallığına evrensel bir yapılanma olarak bakmak önemlidir. Çoklu merkez görüşleri olsa da, birenen yeni yaşamın ilk doğduğu yerin Ortadoğu olduğu güçlü kanıtlarla mevcuttur. Ana kadın eksenli gelişen bu toplum ilk akraba toplumunu inşa etmesi açısından da aynı önemi taşır.

Tarım köy toplumu olarak gelişen bu yaşam tarzının üzerine beş bin yıllık bir dönemle merkezi uygarlık eklenir. Tarım köy toplumu ile şehir, ticaret, zanaat, sanayi toplumu bir ikilem halinde günümüze kadar gelen ve etkili olan bir yaşam kültürüdür.

Verimli alanlara dayalı gelişen kentler, başlangıçta kırsal alanla uyum ve işbirliği içinde toplumsal gelişmeyi hızlandırırken, giderek büyük birikim arz eden toplumsal artıklar üzerine el koyma amaçlı yürütülen mücadele ve savaşlarla kentlere dayalı sınıflaşma ve devletleşme ortaya çıkar. Ortadoğu'nun beş bin yıllık uygarlık öyküsü aynı zamanda kent varyasyonlarının gelişim öyküsüdür. Tarihte ilk kent olarak kurulan (MÖ 3500-3000) Uruk kentinin tanrıçası İnanna ile Gılgamesh arasında geçen mücadeleyi konu alan destan dönemi iyi yansıtan mitolojik bir anlatımdır.

Sümer, Babil, Asur hegemonyacılığına karşı Aryanik kökenli Hurri, Hitit, Mitani, Urartu ve Medlerin uzun döneme yayılan

karşı çıkılırken, Ortadoğu'da İbrahimi inlerle karşı çıkmıştır. İbrahimi dinler, kabile çıkışı olmalarına rağmen, aynı zamanda sınıfsal karaktere de sahiptir. Uygarlık güçleri tarafından 'barbar' olarak değerlendirilen kabile ve kavim direniş ve saldırıları, daha çok demokratik yanları ağır basan güçler ve direnişleri olarak yorumlanabilir.

Merkezi uygarlık sistemine karşı ideolojiler arasında Zerdüştin özel bir yeri ve önemi vardır. Merkezi hegemonik uygarlık sisteminin sinsi ideolojik dünyasına karşı ahlaki toplumun direnişiyle yanıt verir. Doğruluk, iyilik, güzelliği yeni ahlaki temel ilke sayar. Pers-Med İmparatorluğu'nda bu kültürün belirleyici rolü vardır. İran kimliğinin temel kültürü olmasına rağmen, kendisini hıristiyanlık ve islamiyet karşısında yenileyememesi nedeniyle günümüze kadar yaşayamamıştır.

Ortadoğu ortaçağında kabile ve aşiret üstü toplumsal bağların oluşturulmasında her üç tek tanrılı dinin ve Zerdüştlük geleneğinin önemli etkisi olmuştur. Kabile ve aşireti aşan toplumsal bağların geliştirilmesi büyük bir devrimsel anlamı ifade eder. İslam ümmeti, kabile ve aşiret örgütlenmesini aşan toplumsal örgütlenmelerin inşa edilmesi anlamına gelir.

Ortaçağ toplumlarında toplumlararası ilişkilere din olgusu damgasını vursa da, toplumsal gerçeklikte asıl belirleyici olan dil ve kültür olmuştur. Bu çağda daha da belirginleşen halklaşma ve kavimleşme olguları kültürel gerçekliğin temel boyutlarından biri haline gelmiştir. Aşiretsel ve dinsel zihniyetle birlikte kavimsel zihniyet de gelişim göstermiştir.

İslamiyet adı altında son çıkışını yapan Ortadoğu merkezi uygarlık sistemi yaklaşık bin yıllık gelişme sürecinde Ortadoğu'da çok köklü dönüşümlere yol açmıştır. Ortadoğu toplumunda hiyerarşi, hanedan ve imparatorluklar varlıklarını islam döneminde hilafet, emirlik ve saltanat adı altında sürdürürken, direnişçi demokratik unsurlar çok çeşitli mezhepler (alevi, şia, harici, ezidi, musevi, hıristiyan halk ve kültürler) ve cemaatler olarak varlıklarını, anlam ve hakikatlerini sürdürmeye çalışmışlardır.

Batılı güçler Ortadoğu'da toplumsal yaşamın bunalımını süreklî derinleştirmiştir

Tüm bu tabakalaşma ve parçalanmalara rağmen Ortadoğu toplumsal yaşamının bir evrensel yanının ve bütünlüğünün olduğu açık bir gerçekliktir. Anlamı, hakikati zayıflamış ve parçalanmış olsa da, tarihsel toplum varlığını sürdürmektedir.

12. yüzyıldan itibaren Avrupa'da kapitalist modernite sistemi gelişirken, Ortadoğu kültür birikimi ve uygarlık geleneği benzer gelişmenin Ortadoğu'da yaşanmasına izin vermemiştir. Bunun önemli bir nedeni, Avrupa'nın çok ilerisinde olması ve kapitalist çıkışa ihtiyaç duymamasıdır. Çünkü Avrupa 12. yüzyıldan itibaren daha yeni şehir doğuşuyla tanışıp ticaret, para, pazar alanında gelişme gösterirken, Ortadoğu'da bu süreçler dört bin yıl öncesinden beri döngüler halinde devam etmektedir. Ortadoğu kendi sistemine güvenmekte ve tarihsel kültür birikimi kapitalist azami karı haram saymaktadır. İkinci bir neden de, islamın yükselişiyle birlikte gelişmeleri engellenen hıristiyan, Ermeni, Asuri, Helen ve Yahudi varlığının göçe zorlanmasıdır. İslamiyet tek başına Ortadoğu değerlerini temsil etme ve geliştirme gücünde ve kapasitesinde olamamıştır.

16. yüzyıldan itibaren hegemonik gücün Batı Avrupa'ya kayması Ortadoğu'nun siyasi, ekonomik bunalımının sistematik karakterde yaşanmasına yol açar. İslami hegemonyanın Osmanlı

İmparatorluğu'nun bu yüzyılın sonlarından itibaren gerilemesine karşılık, Avrupa hegemonik iktidarı yükselişe geçer. Böylelikle Avrupa merkezi iktidarı küreselleşir, Ortadoğu ise çevre uygarlık konumuna düşer.

19. yüzyılın ikinci yarısında dünya üzerinde güneş batmayan imparatorluk haline gelen İngiltere'nin hegemonik küresel çıkarları, kapitalist sistemin Ortadoğu'ya yönelik stratejik yaklaşımını belirlemiştir. Kendi önderliğinde kapitalist modernite değerlerini tesis etmeyi amaçlamıştır. Bu stratejik amaçlar günümüze kadar da değişmemiştir.

Kadim merkezi uygarlık sisteminin oluştuğu ve binlerce yıl varoluşunu sürdürdüğü alanlar olması nedeniyle Anadolu ve Mezopotamya coğrafyası kapitalist modernitenin hegemonik gücü İngiltere imparatorluğu açısından stratejik önem taşır. Kendine rakip hegemonik güç yarışında olan Almanya, Rusya gibi güçlere karşı mücadele açısından da Ortadoğu Kafkasya, Orta Asya ve Hindistan'ın kontrolü için büyük öneme sahiptir.

İngiltere, dünya genelinde olduğu gibi öncelikle bölgenin egemen güçlerini kendine bağımlı kılmayı, bunun başarılmasını halinde ise parçalamayı esas almıştır. Ortadoğu'da gelişen demokratik ulus geleneğini de kapitalizmin gelişmesi önünde engel olmaktan çıkarmayı öngörmüştür. Her iki amacın başarısı kapitalizmin hegemonik tesisine yol açmıştır. Beş bin yıllık birikimlerin beş yüz yıl gibi bir süre içinde Avrupa'ya taşınması Ortadoğu'nun içi boşalmış bir kabuk uygarlığına dönüşmesine yol açmıştır. Beş bin yıllık hegemonik merkezi uygarlığın bu yer ve güç değişimi, tarihin en büyük dönüşümü olup dünya halen bunun artçı depremlerini yaşamaktadır.

Ortadoğu toplumu için 19. ve 20. yüzyıllar kapitalist strateji tarafından fethe-dilmekten ibarettir. Kapitalist modernitenin üç mahşeri atısıyla (kapitalizm, ulus devlet, endüstriyalizm) yüklendiği bu dönem krizin ve çöküşün derinleşmesi dönemidir. On binlerce yıllık tarihsel ve toplumsal yaşam kendi içinden çıkan beş bin yıllık merkezi uygarlık yapısının çözümlüyle birlikte tam bir kuşatılmışlık içinde kalmıştır. Kendi uygarlık artıklarıyla kapitalist modernitenin ittifakı, Ortadoğu'da toplumsal yaşamın bunalımını sürekli derinleştirmiştir. Bunalıma bu niteliğini yaşadığı köklü geçmiş ve kapitalist modernite stratejisinin uzun süreli saldırısı vermiştir. Dünyanın başka hiçbir bölgesinde bu denli uzun süreli yoğun baskı ve sömürü biçimlerine tanık olunmamıştır. Toplumsal öz, varlık olarak paramparça edilirken, anlam ve hakikat olarak da kaotik bir durum süregelmiştir.

Ortadoğu kültüründe demokratik ruhun ve zihniyetin zayıflatılmış olmasında binlerce yıllık hegemonik iktidarın payı esastır. Doğal komünal otorite imkanı ortadan kalktığına gelişim gösteren muhalif dinsel ve mezhepsel akımlar çarpık bir demokratik geleneğin sürdürücüleri olagelmüşlerdir.

Kapitalizmin azami kar hırsıyla yürütülen endüstriyel kalkınmacılık, ülkeleri refaha ve zenginliğe değil, yıkıma ve yoksulluğa götürmekte, krizden de öteye harabe çevirmektedir. Harap olan sadece ülkeler değil, tarihsel toplum ve kültür olmaktadır.

I. Dünya Savaşı'nda İngiltere tarafından kurgulanan Ortadoğu siyasi haritası, en az yüz yıl sürecek sorunların oluşmasına yol açmış zoraki sınırlardır. Syces-Picot Antlaşması gereğince Ortadoğu, savaşın galibi İngiltere ve Fransa arasında paylaşılmıştır. Osmanlı hegemonyasına son veren savaş sonunda ortaya çıkan tüm ulus devletler içte halklarına karşı, dışta ise birbirine karşı savuşturulan organizasyonlar durumundadır.

“Ortadoğu toplumlarında uygarlık süreci gereği ciddi ahlak, politika ve demokrasi sorunları vardır. Bir toplumda tekelsel uygarlık toplumu ne kadar gelişmişse; ahlak, politika ve demokrasi de o denli gerileme yaşar. Aynı zamanda aralarında o denli bir gerilim ve mücadele de yaşanır. Ortadoğu'da sistem dışında kalan ve direnen bu değerlere sahip çıkılıp yeniden canlandırılması halinde demokratikleşme sorunu çözülebilecektir.”

Geleneksel toplumun tasfiyesi halklara karşı savaş olup, aynı zamanda cetvelle çizilen haritalar ise yapay devletlerin kendi aralarındaki savaş çağrısıdır.

Bu strateji sonucunda Araplar yirmi iki devletçiğe bölünürken, yüzlerce kabile ve mezheple parçalanma hep gündemde tutulmuştur. Ulus devletçikler, İngiltere hegemonyacılığının dünya çapında uyguladığı 'böl-yönet' politikasının aracı olmuştur. Genelde olduğu gibi, Ortadoğu'da da ulus devletler bunalımdan çıkışın yolunu açmamış, tersine derinleştirmenin araçlarına dönüşmüşlerdir. Ulus devletler, hegemonik sistemin küresel çıkarlarına hizmet ettiği ve bu temelde uyumlu olduğu sürece ayakta kalmışlardır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan tüm ulus devletler önce İngiltere, sonra ABD damgasını taşırlar.

Ortadoğu ulus devletleri bölge kültüründen beslenen araçlar olmadıklarından hep bir iç çelişkiyi yaşarlar. Bölge toplumlarının kültürel gerçeğinden tümüyle koptukları için toplumsal sorunları çözemeyerek gittikçe gereksizleşirler. Arap toplum ve devlet güçlerinin hem tarihte hem de günümüzde çok çatışmalı olmalarının temelinde, islami ortak örtünün bile gizleyemediği ve bastıramadığı toplum ve iktidar ayrışmasının derin ve kapsamlı gerçeği yatar.

Ortadoğu'ya ihraç edilen ulus devlet zehriyle Türkler Anadolu'da küçük bir ulus devlete razı edilirken, Balkanlarda, Kafkaslarda ve Ortadoğu'da çok sayıda Türk ve Türkmen azınlığı kendi kaderine terk edilmişlerdir. Ermeniler, Anadolu Rumları, Süryaniler, Pontuslular etnik temizlikle yerlerinden olmuşlardır. Binlerce yıllık mekan ve zaman kültürlerini yitirmeye karşı karşıya gelmişlerdir. Yahudilerin hem halk hem de din olarak konumları, adeta tarihlerini yeniden yaşatırçasına, bölgenin diğer çok önemli bir iktidar kaos dinamiği olarak rol oynamaktadır.

Bölgenin en eski halkı olan Kürtler, hep kültürel soykırımın kaskacında tutulmuşlardır. Kürt halkının 'çıban başı konumu'ndan çıkmasına müsaade edilmemiştir. Böl yönet politikasının sağlam kozu olarak hep elde tutulmuştur.

Ortadoğu toplumunda bunalım ve sorunları üç aşamada özetlemek mümkündür. Birinci aşama, MÖ 3500'lerde kendini iyice belli eden hanedan, hiyerarşi, kent, iktidar, devlet ve sınıf olguları etrafında gelişen merkezi uygarlık sisteminin yükselişidir. Bu sistem toplumsal

sorunların kaynağıdır. Bu sürece dıştan kabile sistemiyle, içten İbrahimi ve Zerdüştik dinsel sistemlerle yanıt verilmeye çalışılmıştır.

İkinci aşama, islami uygarlıkla son çıkışını yapan merkezi uygarlık sisteminin 1200'lere doğru biriken sorunlarına karşı Rönesans girişimlerini tam başaramayıp gittikçe derinleşen bir dogmatizmi, tutuculuğu ve kaderçiliği yaşama sürecine girmesidir. Katı tutuculuk, bunalım ve sorunlarının daha da derinleşmesine ve ağırlaşmasına yol açmıştır. Bu durumu aşmak için çeşitli mezhep ve tarikatlarla müdahale edilmeye çalışılmışsa da burada başarılı olunamamıştır.

Son iki yüz yılda 'şark sorunu' adı altında yaşanan üçüncü aşama, Avrupa'nın hegemonik uygarlık sisteminin merkezini ele geçirmesi ve bölgeye yönelmesiyle birlikte 1800'lerden itibaren yaşanmaya başlamıştır. Kapitalist moderniteye dayalı olarak gelişen geleneksel ve modernist çözüm arayışları ise sorunların daha da ağırlaşmasıyla sonuçlanmış; kriz, soykırım ve intiharın eşliğine kadar varan olumsuzluklara yol açmıştır.

Kadın sorunu tüm sorunların kaynağıdır

Günümüzde iyice ağırlaşmış olan ve çözümünü dayatan Ortadoğu'nun temel toplumsal sorunlarını şöyle sıralayabiliriz.

1- Ortadoğu toplumunda kadın sorunu tüm sorunların kaynağıdır. Köy tarım devriminin yaratıcısı olan kadın üzerinde daha sınıflı devletli topluma geçiş olmadan sert bir ataerkil (erkek egemen) hiyerarşinin kurumlaştığını görmekteyiz. Tarih erkek egemenle tam bir cinsiyetçi yapı kazanır ve artık erkek damgalı olarak yürür. Tüm uygarlık çağları boyunca görülen çarpıklıklar kadına cinsiyetçi yaklaşımın sonucu olarak yaygınca yaşanır. Artık kadın ne kadar köle ise, erkek ve toplumda o denli köleşir. Ortadoğu toplumunda bu tarihsel kökenli sorunlara günümüzde kapitalist baskı ve sömürü aygıtlarından kaynaklananları da eklenince, kadın için gerçekten kabuslu bir yaşam kaçınılmaz olur. Toplumun yaşadığı kaba baskı ve sömürünün en katmerlisi kadın bedeni ve emeği üzerinde gerçekleştirilir. Toplumsal özgürlük için bu katı cinsiyetçi ideolojiye karşı sürekli bir savaş gereklidir.

2- Ortadoğu toplumunda tarihten günümüze en sık yaşanan sorunların başında kabile, etnisite ve kavim gelmek-

tedir. Devletli uygarlık geliştikçe, bu yönlü sorunlar da hem yaygınlaşmış hem de yoğunlaşmıştır. Uygarlık gelişmeden önce, kadında olduğu gibi kabilede de oldukça doğal bir özgür yaşam geçerlidir. Uygarlık yapıları kabilelere el atıp köleleştirmek isteyince, kabileler aşiretleşerek direnişlerini daha da geliştirip bu sorundan kurtulmak istemişlerdir. Böylelikle tarihin en geniş ve yoğun direniş sürecine geçilmiştir. Kabilelerin tarihin motor güçlerinden oldukları, demokratik uygarlığın eşit özgür yapılanmalarını sürekli yaşadıkları, demokratik komünalizmin bitmeyen kaynağını ifade ettikleri açıktır. Tarihin sadece devletli uygarlık yürüyüşü değil, daha fazlasıyla demokratik komünal yürüyüşü olduğu söylenebilir. Ortadoğu'nun tek tanrı dinleri bir nevi kavim dinleri anlamını da kazanmış olduğundan, din ve kavim savaşları iç içe yürümüştür. Fakat ne kabile ve aşiret ideolojileri ne de kavim dinleri yaşanılan sorunları çöze yeteneğine sahip olmamıştır.

3- Ortadoğu'da çelişki, çatışma ve savaşların sebebi halinde tutulan önemli bir sorun da din mezhep sorunudur. Ortadoğu'da sınıflar ve kavimler çıkarlarını din ve mezhebe dayalı sürdürdükleri için hemen hemen her kavmin bir din-mezhebi oluşmuştur. Aynı dinden olanlar bile ayrı ayrı mezhepler oluşturarak kurtuluş aramışlardır. Böylelikle hem kendi içlerinde mezhep kavgası hem de dışa karşı sürekli bir savaş halinde olmuşlardır. Bu Ortadoğu toplumunu yıldıran, zayıflatan, iç karışıklıklara zemin sunan bir durumdur. Tüm bu mezhep ve din sorunlarının maddi temelini araştırdığımızda, yaygınlaşan ve yoğunlaşan baskı ve sömürü aygıtları temel rol oynamaktadır. Beş bin yıllık zulüm ve sömürü tekellerinin artık sorunları sızdıracak, dolayısıyla karlarını artıracak başka toplum gözenekleri kalmadığına göre, gerçekten mezhepsel farklılıkların çatışma durumundan çıkma zamanı gelmiştir. Bunlara, kültürel olgular olarak bakmak ve tarihsel toplum gerçeği içinde yaklaşmak gereklidir.

4- Ortadoğu toplumu evrensel tarihte hiyerarşi, sınıf, iktidar ve devlet sorunlarıyla en erken tanışan toplumdur. Bu nedenle günümüzdeki varlıkları hayli sorunlu ve ağırdır. İktidar öncesinin ilk hiyerarşi düzeneğinin kadın ve gençler üzerine kurulduğunu bilmekteyiz. Aile ve ev üzerinde kurulan hiyerarşi hanedanlık sisteminin de başlangıcıdır. Hanedanlık, başta kendi kabilesi ve aşireti

olmak üzere, diğer kabile sistemlerini de ilk sınıflaşmaya ve köleliğe alıştırır kurumdur. Hanedanlık temel iktidar odağı ve devlet biçimine dönüşürken, ailecilik de tüm toplumlara resmi ana hücresine dönüşmüştür. Ortadoğu uygarlığında hanedansız iktidar ve devlete rastlamak neredeyse mümkün değildir. Hanedanlar ve ailelerin kuruluş ve yıkılışları için tarih boyunca verilen savaşlara tanığız. Ortadoğu'da sürekli iktidar ve devlet sorunlarının yaşanması, üzerinde yükseldikleri toplumun ailecilik ve hanedanlılıkla kaplanmış olmasındandır. Kölelikle dolu bir yaşam ürettikleri halde Ortadoğu toplumunun zihniyetinde hala anlaşılmaktan uzaktır. Bu ilişkiler yumağını sorunların ana kaynağı olarak yorumlamamız bu nedenledir ve çok önemlidir. Ortadoğu toplumunda toplumsal birikimler efendi köle ilişkisinden çok, iktidar ve devlet odaklarının el koyması biçiminde gerçekleştirilir. İktidar devletten daha yaygın bir olgudur. Devlet olmadığına da iktidar yoğunca yaşanabilir. Dolayısıyla iktidar odaklanmaları bir nevi sermaye tekeli olarak değerlendirilmelidir.

5- Ortadoğu toplumunda uygarlığın başından itibaren kent ve çevre sorunları yaşanmaya başlamıştır. Kentle birlikte gelişen kent yönetimi ve devleti tüm uygarlık çağlarının vazgeçilmez fenomeni olagelmıştır. Kent devleti en eski ve en yaygın iktidar biçimidir. İmparatorluk ve ulus devletler daha sonra ortaya çıkmışlardır. Kentlerin arasındaki yoğun rekabet sürekli çatışmalara yol açmıştır. Bu çatışmalar kentlerin olanaklarını tükettiğinden çare olarak bulunan hegemon kentler, daha sonraları imparatorluk merkezleri olarak rol oynamışlardır. Ortadoğu uygarlık tarihi, çevreyi yıkım ve inkarın tarihidir. Maddi ve manevi kültür olarak uygarlık değerleri neolitik toplum değerlerinin inkarıyla oluştuklarından ötürü tarih böyle akışkanlık kazanır. Halbuki neolitik toplum her iki kültür değeri açısından da ekolojiktir. Ekolojik sorunun özü bu gerçeklikte yatamaktadır. Dolayısıyla tam bir toplumsal sorun olduğu tüm vehametiyile ortadadır. Tarihin hiçbir döneminde insanlık bu denli doğaya, yaşama ve topluma yabancılaşmamıştır.

6- Ortadoğu toplumlarında uygarlık süreci gereği ciddi ahlak, politika ve demokrasi sorunları vardır. Bir toplumda tekelsel uygarlık toplumu (kent, sınıf, iktidar) ne kadar gelişmişse ahlak, politika ve demokrasi de o denli gerileme yaşar. Aynı zamanda aralarında o denli bir gerilim ve mücadele de yaşanır. Ortadoğu'da merkezi uygarlık sistemi dışında kalan ve direnen bu değerlere sahip çıkılıp yeniden canlandırılması halinde demokratikleşme sorunu çözülebilecektir.

7- Ortadoğu toplumunda ekonomik sorun esas olarak kadının ekonomiden dışlanmasıyla başlar. Kadından sonra başta çiftçiler olmak üzere gerçek ekonomiyile ilgilenen çobanlar, zanaatkarlar ve küçük tüccarlar da iktidar ve sermaye tekel aygıtları tarafından adım adım ekonomiden dışlanarak tam bir ganimet ortamı yaratılmıştır. Ortadoğu toplumunda ekonomik artılar devlet eliyle sızdırılır. Uygarlık tarihi antiekonomik bir tarih olduğundan, tüm ekonomik sorunlar bu çelişkinin sonucu olarak yaşanır. Ekonomik ve toplumsal yaşam sorunları ideolojide mutlaka karşılığını bulur. Manevi kültür gücü olarak ideolojizis toplum olmaz. İktidar, devlet ve hanedan kuruluşları çok tipik olarak kendilerini ideoloji dünyasında da tanrısalıklar biçiminde inşa edip sunarlar. Bu yönleriyle Ortadoğu toplumuna ilişkin ideolojik çözümler yapılsa, toplum hakkında daha doğru bilinç ve aydınlanma mümkündür.

8- Çerçeve olarak sunulan kapsamlı toplumsal sorunlar, bütünsel olarak devrim sorununda kilitlenmektedir. Denenen tüm geleneksel ve modernist ideolojilerin

durumu daha da sorunlu hale getirdikleri gelişmelerden anlaşılabilir. Ortadoğu devrimleri kapitalist modernite kalıplarına göre değil, kendi tarihsel değerlerine uygun olarak ama güncel bilimle bütünleşerek başarılı olabilir. Ortadoğu devrimi ahlaki, politik ve demokratik alanda mesafe aldıkça, kapitalist moderniteden uzaklaşmaya ve demokratik moderniteyi somutlaştırmaya başlar.

Görülüyor ki, kapitalist modernite sistemi Ortadoğu'da merkezi uygarlıktan kaynaklanan sorunları ağırlaştırdığı gibi, onlara yeni sorunlar da eklemiştir. Bunun sonucunda Ortadoğu'da yaşam tam bir kriz halini almıştır. Ortadoğu'daki hegemonik krizin niteliğini ortaya koymak çözüm alternatifini aydınlatacaktır.

a) Ortadoğu'da yaşanan sadece toplumsal sorunlar olmayıp, tüm iktidarsal, ekonomik ve ideolojik alanları kapsayan bütünsel nitelikte hegemonik sistem krizidir. Bu kriz bütün şiddetiyle devam etmektedir. Yaşanan krizin önemli bir özelliği de uzun süreli olması ve kaotik bir hal almasıdır. Kaotik ortam tüm coğrafyayı ve yakın komşularını etkisi altına alarak, Orta Asya'dan Kafkaslar ve Balkanlar'a, Himalayalar'dan Kuzey ve Orta Afrika'ya kadar tüm toplumları etkilemektedir.

b) Çağdaş insanlığın değerlerini oluşturan esas kültür alanı Ortadoğu coğrafyası olduğundan, günümüzde yoğunca yaşanan çatışmaları modernitenin kültürel hegemonik savaşları dönemi diye yorumlamak mümkündür. III. Dünya Savaşı olarak da adlandırılan bu savaşta her ne kadar çatışmaların iktidar, devlet boyutu olsa da bu kültür boyutunun da görülmesi, yaşananların daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Yaşanan iki hegemonik gücün çatışması değil, Batı hegemonik saldıracı ile hegemonik iktidar savaşını yürütecek güce olmayan Ortadoğu'nun gelenek direncidir.

c) Tek taraflı saldırı konumunda olan Batı hegemonik sistemi, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Ortadoğu'daki müslüman kültürü ülkelerde yarım kalan kapitalist hegemonyanın tam tesisini sağlamak İran, Irak, Suriye, Libya gibi devletleri sisteme düzgün biçimde entegre etmek, genelde de ABD'nin dünya hegemonyasını pekiştirmek istemektedir. Ayrıca muhtemel yeni rakip olan Çin'in yükselişinin de önüne geçmeye çalışmaktadır.

d) Avrupa'nın kendi modernitesini dünyanın tümüne kabul ettirme başarısını göstermiş olmasına ve son iki yüz yıldır da Ortadoğu'ya yüklenmesine rağmen, Ortadoğu'da benzer bir başarıya ulaştığı söylenemez. Devletler topluluğundan ziyade, Ortadoğu'nun dört bin beş yüz yıllık hegemonik gücü ve yine neolitik çağın on bin yıllık kültür ve geleneği teslim olmasına engeldir. Çünkü, toplumsal yaşamı ağır tahribatlardan geçmiş, yıpranmış ve tasfiyeyi yaşamış olsa da, temel sosyal yaşam formu günümüze kadar kendini yaşatmıştır. Avrupa karşısında direnen ve yenilmeyen gerçek güç, bu görülmesi zor olan kültür geleneğidir.

e) Bu yaşanan bunalım, kriz ve savaş karşısında Batı'nın ve Ortadoğu'nun birbirlerini inkar ederek çıkış yapmaları en zayıf olasıdır. Batı oryantizmiyle yeni çıkışların sağlanamayacağı yeterince açığa çıkmıştır. Doğu üzerindeki düşünce egemenliği parçalanmıştır. 1990'da reel sosyalizmin hızlanan çözülüşü, liberal pozitivist düşüncenin egemenliğini daha da sarımsmıştır. Feminizm, ekoloji, yeni sol ve demokratik düşünceler ortaya çıkmıştır. Bu durumda ne Doğu'nun kendi eski uygarlık türlerinden birini yeniden canlandırması, ne de Batı'nın kendi modernitesini tek taraflı enjekte etmesi söz konusu olabilir. Oluşacak sentezin özgünlüğünü, bilimsel yapıların ve örgütsel hareketlerin toplumsal sorunlara yanıt olma yeteneği belirleyecektir.

Arzulanan çıkış, ancak yeni bir zihniyet devrimi, örgütlenmesi, hareketlenmesi ve toplumsallaşmasıyla gerçekleşebilir.

f) Ya ulus devlet boyunduruğu altında yaşama ya da hegemonik sisteme teslim olma dayatmalarına karşılık üçüncü çizgi alternatif olarak güçlenmektedir. Binlerce yıldır özgürlük ve demokrasi umutları hiç bitmeyen tüm toplumsal (mezhep inanç) kesimlerin, halkların, kadının, farklı grupların, gençlerin özgürlük isyanı da üçüncü çizgi olarak belirginleşmiştir. Savaşın sonucunu bu güçlerin Ortadoğu kültürüne uygun alternatif demokratik çözüm stratejileri ve bunu hayata geçirme mücadelesi belirleyecektir.

g) Kendisi büyük trajedi ve felaketlerin nedeni olan kapitalist modernite ve ulus devlet rejimleri, artık kendilerini yeniden çözüm olarak sunamazlar. Bu nedenle ulus devletlerin yerine nelerin, ne tip rejimler, siyasi oluşumlar ve ortak toplumsal yaşam biçimlerinin geleceğini tartışmak ve demokratik modernitenin çözüm olanaklarını belirgin kılmak gereklidir. Yani kapitalist modernite sisteminin alternatifi olarak demokratik modernizmi savunmak gereklidir.

Toplumsallığın mümkün kıldığı hakikat için yaşamak

Demokratik modernitenin temel boyutları olan ekonomik, ekolojik, ahlaki ve politik toplum gerçeği bölge jeokültürünü esas almaktadır. Herhangi bir parçalayıcı unsur dayatmamaktadır. Tersine var olan parçalayıcı unsurların alternatiflerini oluşturmaktadır. Demokratik modernitenin demokratik ulus zihniyeti ve demokratik özerklik yapılanması, bu kaotik durumdan çıkışın en uygun eşitlikçi, özgürlükçü ve demokratik modelidir, yeni paradigmasıdır. Herkese, her topluma kalıcı barışın ve güvenliğin yolunu gösterir.

Ortadoğu toplumları ve uygarlıkları denilince akla ilk gelen iki ekolojik öge Toros-Zagros dağ silsilesi ile Nil-Dicle-Fırat-Pencap nehir sistemidir. Bu göz önünde bulundurulup demokratik modernitenin çözüm modeli olarak Ortadoğu'nun jeokültürü, jeopolitikasına yansıtılmak durumundadır. Kültürel bütünlüğün çatı örgütünü Ortadoğu Demokratik Uluslar Konfederasyonu olarak ifadelendirmek ve inşasına yönelmek en doğru çözümdür.

Ana proje kapsamında Dicle-Fırat Demokratik Konfederasyonu, ikincil dereceden Kuzey Afrika Demokratik Konfederasyonu, Pencap Demokratik Konfederasyonu, Orta Asya Demokratik Konfederasyonu ve Güney Arabistan Demokratik Konfederasyonu projeleri anlamlı olacaktır.

Tüm bu projelerden çıkarılacak olan büyük bir Ortadoğu Demokratik Modernite Projesidir. Şüphesiz bu proje ABD tarafından ön görülen BOP (Büyük Ortadoğu Projesi)'den daha gerçekçidir. Bu projenin gerçekliğini belirleyen tarihsel arka planı ve kültürel temelidir. Neolitik ve uygarlık çağının ana akış istikametine bakıldığında böylesi bir tarih ve ortak kültürel temelin oluşturduğu teslim edilecektir. Ortadoğu tarihi toplumsal gerçeğinin bu denli dağınıklığı kaldırılmadığı görülmüştür. Ortadoğu'nun birbirine çok yakın, adeta bir federasyon hükmünde olan tarihi de böyle bir modele imkan vermektedir.

Günümüzün kapitalist modernitesine kadar geçen sürenin bastırılan tüm kültürel birikimlerini temel alan demokratik modernite çözümü, milliyetçi olmayan bir ulusallık, dinci olmayan bir dinsellik, cinsiyetçi olmayan bir toplumsallık ve pozitivist olmayan bir bilimsellik zihniyetiyle yorumlanmak ve inşa edilmiş durumundadır.

1- Demokratik ulus; devlet, dil, din, mezhep, etnisite temelli ulus anlayışlarına karşı demokratik modernitenin bu çok unsurlu bütünsel ulus anlayışı, Ortadoğu jeokültüründe ihtiyaç duyulan barış ve kardeşliğe gerekli olan temel güçlü bir biçimde sağlayacaktır. Tarihte yetmiş iki milletli Babil örneği vardır. Tarihte örneği olmayan model ulus devlet homojenliğidir. Dicle-Fırat Demokratik Konfederasyon projesi; Arap, Türk, Kürt ve Fars çoğul uluslarıyla azınlık ulus ve kültürleri arasındaki çatışmalı, asimilasyonist süreci tersine çevirip dayanışmacı, komünal demokratik siyasi oluşumlarla barışa, ulus devlet ötesi ortaklıklara yol açabilir. Kürdistan'ın jeokültürü ve jeopolitikası (üç ulusun ortasında yer alması ve kültürlerin kesişme noktasında olması) dolayısıyla bu tür siyasal bütünlüğü zorunlu kılmaktadır. Bu yeni bir Ortadoğu ulusu veya Ortadoğu demokratik uluslar birliği olarak da ifade edilebilir.

Siyasal bütünlük içinde çok dillilik ve kimlik armaları, ortak vatan ve ortak ulus bağlamında sorun teşkil etmez. Kentlilik, yerellik, bölgesellik tarihsel kültürel özelliklerine uygun kimlikler olarak demokratik birim niteliğinde inşa edileceğinden, var olan farklılıklar için ideal sinerji mekanları olarak anlam kazanır. Tüm bu kimliklerin ahlaki ve politik niteliği esas alınır.

Demokratik konfederasyonlar üstünlüğünü ve toplumsal sorunları çözme yeteneğini kabul ettirdikçe süreç içinde ulus devletler aşılır. Böylece birbirleriyle sınırlar yüzünden sürekli savaşırılan büyük ulusal topluluklarla daha küçük olan ve eritmeye çalışılan ulusal topluluklar, azınlıklar aynı ulusal bütünlük içinde eşit, özgür ve demokratik şekilde yer alır. Kültürel bütünlükler halinde tarih boyunca yaşandığı gibi yaşanır.

Ortadoğu toplumlarında Arap kavmiyetinden Bedevi halkı, Türk kavmiyetinden Türkmen halkı, Kürt kavmiyetinden Kurmanc halkı demokratikleşmenin ve demokratik toplumun temel harcı durumundadır. Demokratik ideoloji ve politik hareket öncelikle demokratik modernitenin bu temel güçlerini örgütlemek durumundadır.

Bölgenin büyük Arap, Türk, Kürt ve Fars ulusal toplumunu milliyetçilik hastalığından uzak tutup ulus devlet kapısından kurtarmaya çalışarak, demokratik modernitenin kapsamı dahilinde özgünlükleri kadar evrensellikleri olan büyük bir uluslar ulusu olarak inşa etmek temel (ulus devlet ötesi) tarihsel ve toplumsal bir görevdir. İslami ve ümmetini demokratik modernitenin kapsamında gerçek bir reformdan geçirerek, kanlı, fetihçi ve iktidarcı (saltanat islami) istisamarından kurtarıp ulus devlet ötesi demokratik, eşit ve özgür bir ümmet olarak yenilemek çok önemli tarihsel toplumsal görevlerdendir.

Kürtlerin, Ortadoğu'yu demokratikleştiren ve barışa çeken temel halk gücü olarak rollerini başarıyla oynamaları, görevlerine bilinçli, örgütlü ve gerçek stratejik önderliğe layık biçimde sahip çıkmalarıyla mümkün olacaktır. Ermeniler, Asuriler ve Kafkas kökenli başka halk gruplarının rolü de Kürtlerinkine benzemektedir. Tüm koşullar bu halklara da tek çıkış yolu olarak demokratikleşme yolunda çalışmalarını ve katılmalarını emretmektedir.

2- Kapitalist modernitenin son iki yüz yıldır Ortadoğu'yu fethinin amacı, on beş bin yıldır insanlık ana nehrini oluşturan ve ana bölümünü tarım toplumunun oluşturduğu yaşam kültürünü sömürmek ve varoluşunu sonlandırmaktır. Modernitenin soy kırımına karşı toplumu savunmak, bu büyük yaşam kültürünü özgürleştirmek ve demokratikleştirmek anlamına gelir. Ortadoğu'nun hem şans hem başarısı ikinci bir tarım köy devrimini gerçekleştirmeye bağlıdır. Binlerce yıldan

beri sınıai tekniğin endüstriyalizme var-dırılmaması bölgenin manevi kültürü ve ahlaki yapısıyla bağlantılıdır. Yerine getirilmesi gereken görev, kapitalizmin ve endüstriyalizmin fethedici, imhacı ve işgalci yaklaşımlarını ekolojik toplumun yeniden inşasına karşılamaktır. Temel ilke kapitalist endüstriyalizme karşı ekolojik endüstridir. Demokratik modernitenin temel silahı ekolojik özde bir ekonomiyi ve toplumu esas alması ve komün ekonomisini geliştirmesidir.

Kapitalist modernitenin kriz içindeki akademik dünyasına alternatif olarak yeni bilimsel ve anlamsal dünya, ekolojik ve ekonomik toplumun vazgeçilmezidir. Tarım, su, enerji komünleri etrafında geliştirilecek her tür ekonomik ve ekolojik-komünal birlikler, ekonomik ve ekolojik toplumun ihtiyaç duyduğu ve tarihsel kültürün dayattığı dayanışmaya imkan veren, işsizliği önleyen, çalışmayı öz-gürleşme sayan ve verimliliğe yol açan düzeni mümkün kılar.

Adım adım ve çok yönlü yükseltilecek ekolojik, ekonomik ve demokratik toplum komünleri, tarihine ve kültürüne yaraşır Demokratik Ortadoğu Çağı'nın başlangıcını oluşturur. Demokratik Ortadoğu Çağı hem eski tarihin uyanışı hem de yeni tarihin özgür yaşamının haykırışı ve sevincidir.

3- Ortadoğu toplumunda hala güçlü olan direniş gerçeği ahlaki ve politik unsurun sanıldığı kadar zayıf olmadığını kanıtlamaktadır. Ahlaksız ve politikasız toplum ve bireyler direnemez. Demokratik modernite aile, kabile, mezhep, aşiret, ulus gibi binlerce yıldan beri mevcut olan bu toplulukları geri ve yok edilmesi gereken eski formlar olarak değil, tersine demokratikleştirilerek varlıklarından yararlanılması gereken temel toplumsal değerler kapsamına alır. Ortadoğu kültüründe bu boyutlardaki gelişmeler oryantizmin kabul ettirmeye olmayıp demokratik modernitenin potansiyel zenginliğini teşkil etmektedir. Bölgenin kültür hazineleri olan farklı din ve mezhepler de geniş gruplar olarak demokratik özerklikte özgünlüğüyle kendisini var kılar.

4- Demokratik modernite çözüm projeleri kadınsız hayata geçirilecek bir proje değildir. Demokratik toplum kadın zihnini ve özgür iradesini gerektiren toplumdur. Demokratik modernite kadın devrimi ve uygarlığı çağdır. Bunun için günlük 24 saat yürürlükteki tecavüz kültürüne karşı ahlaki ve politik savaş gerektirir. İktidar ve sömürü amaçlı çocuk doğurma olgusunun mahkum edilmesini içerir. Kadınlı yaşamı çocuklara sahip olma ve cinsellik temelinde değil de, en derin dostluk, arkadaşlık, toplumsallık bağı olarak güzelliğin, sadakatin, barışın ve soyluluğun üretilmesinde eşit, özgürce paylaşımında görmek gerekir. Köklü bir kadın devrimi, dolayısıyla erkeğin zihniyet ve yaşam değişikliği yaşanmadan, yaşamın kurtuluşu olanaksızdır. İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl kadın devrimine öncelik vermeyi şart kılar. En anlamlı ve güzel yaşamın, onurunu tamamen kazanmış özgür kadınlı gerçekleştirilebileceğini söylemek ve eylemler geliştirilmek durumundadır. Bu da her adımda kadınlı bilgeliğin ve eylemliliğin paylaşımını gerektirir. Bu anlamda kadın hareketlerinin kapitalist moderniteyi aşarak toplumsal harekete dönüşmeleri ve kadın özgürlüğü eksenli ideolojik, politik, ekonomik komünlerin oluşumu ve pratiği vazgeçilmezdir.

5- Sistem karşıtı diğer hareketlerin de çözümleyici olması gerekir. Aksi takdirde sistem çözülse bile sorunlar çözülmez. Bunun için sistem karşıtı güçlerin kapitalist moderniteyi aşarak kendilerini demokratik toplum hareketliliğinin bütünlüğüne bağlamaları, sol hareket-

lerin iktidar odaklı olmaktan çıkıp demokratik örgütlenmelere dönüşmeleri, Ortadoğu kültürünün demokratikleşmesinde sivil toplum alanında örgütlenmeyi adeta yeni dönemin klan ve kabileleri gibi değerlendirmeyi gerektirir. Sendikal ve partisel hareketlerin dar ekonomizmden kurtulup demokratik toplumsal hareketlerin bütünlüğüne bağlanmaları başarılı olmalarının gereğidir.

6- Büyük özgür yaşam ütopyası olanlar açısından, arandığında bölgede fazlasıyla yaşanmış toplumsallığın mümkün kıldığı hakikat için yaşamak esastır. Bu da sistemin içinde sisteme karşı ölüm pahasına hakikat savaşçılığını gerektirir. Demokratik uygarlık bireyi, kapitalist modernitenin üç mahşeri atısına (kapitalizm, endüstriyalizm, ulus devlet) karşı demokratik modernitenin (ekonomik, ekolojik, demokratik toplum) fikir-zikir-eylem birikteliğiyle cevap olmak durumundadır. Demokratik modernite çağının hakikat militanı bu kimliği kişiliğine kazıyan, yaşam mirasını özgürce yaşayan ve yaşatandır.

XI. Kongre ruhuyla PKK'lileşmek başarıya ve zafere götürecektir

"Parti öncülüğünü geliştirmek, bunu Önder Apo'nun zafer çizgisiyle buluşturmak, bizim temel ve tek gündemimiz ve sorunumuz olarak duruyor. Buna partileşme sorunu diyoruz. Bu sadece Kürtler ve Kürdistan açısından bir sorun değil, tüm dünya halklarının ve insanlığın bir sorunu ve ihtiyacıdır. Bu ihtiyaç karşılandıkça insanlık yeniden doğuyor, diriliyor. Bunu en net Kürdistan toplumu kanıtıyor."

Bir haftayı aşkın süredir, hem PKK'nin 35. kuruluş yıl dönümü hem de 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü vesilesiyle büyük bir toplumsal hareketlilik yaşanıyor. Kürdistan'ın dört bir yanında, yurt dışında, genelde kadın hareketliliği, özel olarak da Kürtlerin bulunduğu her yerde toplantı, sorgulama, protesto ve anmalar yaşanıyor. Toplum yediden yetmiş ayakta; Önder Apo ve PKK'nin düşünce ve amaçları doğrultusunda büyük bir mücadele içerisinde. Artık bunu dost, düşman herkes görüyor. PKK'nin 35. kuruluş yıldönümünde bu gerçeklik daha fazla açığa çıkmış durumda. Başta kadınlar olmak üzere, toplumun özgürlük ve demokratik yaşam istemi durdurulamaz düzeyde. Hem devletçi-iktidarcı hem de kapitalist modernite sistemi olarak gericiliğin Kürdistan'daki biçimleniş 'kültürel soykırım' sistemi olarak, her zamankinden daha fazla teşhir olduğu; nasıl bir soykırım, toplum kırım şeklini ifade ettiği netleşmiş bulunuyor. Bu gericilik herkesin anlayabileceği kadar açığa çıkmış, aydınlanmış, önemli ölçüde de zayıflatılmış durumda. Önderliğin savunmalarında genel tarihsel ve siyasal boyutlarıyla ortaya koyduğu bu gerçeklik, günlük pratik gelişmelerle de kendini gösteriyor.

Devletçi iktidarcı sistem kendini zor ayakta tutuyor. Çatışmalarla ilişkileri derinleştirerek, bir yerde karşını yok etmeye çalışarak ayakta kalmaya çalışıyor. Kendi gücüne dayanmadığı gibi, bir güç olarak geliştirdiği yeni bir şey de yoktur. Kendi içinde de ciddi bir çürümüşlüğü yaşadığı ortaya çıkan sonuçlarla netçe görülüyor. Bu bakımdan devletçi-iktidarcı sistemin artık sorun çözen değil sorun yaratan olduğu, toplumlar açısından çekilemez duruma geldiği, Ortadoğu ve dünyanın her yanında yaşanan olaylarla daha net görülüyor. Bütün bunlar da özgürlük arayışı ve demokrasi ihtiyacını, bu temelde mücadeleyi daha fazla gündeme getiriyor. Aslında reel sosyalizmin çözülüşü sonrası artık dünyada bu tür arayışların ve mücadelelerin sona ereceği sanılıyor ve değerlendiriliyor. Fakat geldiğimiz nokta bunun tam tersini gösteriyor. O zaman da Önder Apo gerçeğin, söylenenlerin tersi olduğunu, yakın gelecekte bunun netçe görüleceğini söylemişti. Tüm bu belirlemeler, 1991 sonrası Önder Apo'nun çözümlerinde ve savunmalarında kapsamlı değerlendirilmiştir.

Toplumlar sistemin cenderesi içinde yozlaşıp, boğuluyorlar

Şimdi doğrulanmış Önder Apo'nun bu görüşleridir. Reel sosyalizmin çözülüşü ardından geçen 20 yıl içerisinde siyasal ve askeri bakımdan Sovyet sistemine dayalı olarak ortaya çıkan gelişmeler biraz geriletilmiş ama özgürlük istemi, demokrasi ihtiyacı, toplumların bu temeldeki mücadelesi, ilişkilerin yoğunlaşması azaltılmadı; tersine, daha da çok arttı. Hem düşünce hem de eylem ve pratik

bakımdan daha gerçekçi temellere oturdu. Bu da aslında küresel düzeyde yeni çıkışlara, devrimci hamlelere ihtiyaç duyulduğunu gösteriyor. Hem bunun imkanı hem de fırsatı bulunmaktadır. Mevcut durum yapılabılır kılıyor. Mevcut haliyle sistem derin kriz içinde. Kriz dönemi denilen bu süreci Önder Apo 'kaos aralığı' olarak tanımladı. Bu konuda derin bunalım durumu var. Ne olacak bu dünyanın gidişi? Nasıl sonuçlanacak? Kimse pek emin değil. Sovyet sistemiyle aslında -doğru yanlış, yeterli yetersiz- bir biçim kazanmıştı, alternatif olarak değerlendirilenin ne olduğu, nasıl gelişeceği kendine göre bir yön çizmişti. Zor da gelse, çatışmalı da olsa olup bitenin ne olduğu, ne anlama geldiği daha iyi anlaşılıyordu. Şimdi bu da yok ortada. O bakımdan günümüz dünyasında patlamaya hazır bir volkan durumu yaşanıyor. İnsanlık, kapitalizmin bir yandan ayartıcı diğer yandan ise imkansız bırakıcı çelişkisi ortamında gerçekten de derin bir patlama potansiyelini içinde taşıyor. Her ne kadar ulus-devlet sistemiyle toplum devletleştirilmeye, devlet toplumaştırılmaya, toplumsallık tümden yok edilmeye çalışılsa da mevcut durum sistemin kendi doğasından kaynaklanan çelişkiler, toplumsal sorunların artması patlamanın eşliğinde, arifesinde olduğunu hissettirir gibi.

Ortadoğu ve Kürdistan'da yaşananları bu kapsamda değerlendirmek gerekiyor. III. Dünya Savaşı denilen bu savaşın özellikleri, çeyrek asırdır yaşananlar, günümüzde yaşanan çözümsüzlükler, buna karşı demokratik modernite alternatifinin çözümlenici gücü böyle bir ortamda büyük önem taşıyor. Kürdistan ulusal demokratik hareketinin, özgürlük devriminin süreklilik sağlaması; uluslararası komplo ve İmralı sistemi saldırısı da dahil bütün saldırılara rağmen kendini ayakta tutabilmiş olması; yenileyerek, kendini değiştirerek, geliştirerek mücadeleyi sürdürebilmiş olması hem Kürdistan ve Kürt toplumu açısından büyük bir avantaj oluşturuyor hem de Kürdistan'daki özgürlük devrimini bölgesel ve küresel bir etkiye sahip kılıyor.

Bunun en somut örneğini Rojava Devrimi'nin etkisinde gördük. Gerçekten

normal koşullarda fazla kimsenin ciddiye bile almaması gereken bir hareketti. Üç kasabada kendini örgütleyerek yaşatmak isteyen bir gelişme ortaya çıkıyordu ki, öyle kimsenin tavuğuna kış diyecek, kimsenin gücünü ve imkanını elinden alan, önünü kapatan bir durum da yoktu. Kapitalizmin bu kadar gelişmiş olmasına rağmen Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde öyle yaşayan kasabalar çoktur. Yine Asya ve Afrika'da çok sayıda benzer oluşumlar bulunmaktadır. Dolayısıyla normal koşullarda olsaydı olayların bu kadar etkileyici olmasına gerek yoktu. Oysa görüldü ki durum bunun tam tersi. Bir iki kasabada yaşanan olaylar, toplum kendini yönetmek istemesi, onun için tüfeklerle kendini savunmak istemesi neredeyse bütün sistemi, dünyayı sarsan bir olay haline geldi. Bu, içinde bulunduğumuz durumun çok iyi bir ifadesi olmaktadır. Hem bölgesel ve küresel düzeyde yaşanan çelişkilerin, çıkmazın boyutunu gösteriyor hem de Kürdistan özgürlük devriminin etkileyici, değiştirici gücünü ortaya koyuyor. Küçük bir kıvılcımın bile ne kadar değiştirici, yakıcı, yayılan olduğu net olarak ortaya çıkıyor. Şimdi buradan çıkartmamız gereken sonuç nedir? Özgürlük, demokrasi ve toplumsal devrim için bir zorunluluk var. Toplumlar sistemin cenderesi içinde yozlaşıp, boğuluyorlar. Bir de elverişli koşullar var. Toplumsal örgütlülüğün geliştirildiği her yerde devrim gerçekleşebilir. İçinde bulunduğumuz koşullarda devrim öncünün, devrimcilerin işi. Kitleleri bilinçlendirip örgütleyecek, eyleme seferber edecek, yönetecek, örgütlü öncülüğün işi. Bunlar dışındaki veri ve koşullar devrimci hamleler yapmak, mücadele geliştirmek ve sonucunda başarıya gitmek için elverişli. Geriye, öncü ihtiyacının karşılanması; hakkıyla felsefik, ideolojik, stratejik, örgütsel, taktiksel düzeyde bütünlüklü olarak halklara, ezilenlere, kadınlara, gençlere öncülük edecek bilinçli ve örgütlü gücün ortaya çıkartılması ve yaratılmasına ihtiyaç kalıyor. Bunun geliştiği her yer, büyük bir devrim ve özgürlük ocağı haline rahatlıkla gelebilir.

Önderliksel çıkışın ve mücadelenin 41. yılını yaşıyor, PKK'nin resmi kurulu-

şunun 36. yılına girmiş bulunuyoruz. Böyle bir süreçte sadece Kürdistan açısından değil, bölge ve dünya açısından temel sorunun demokratik devrimde ezilenlere, emekçilere, kadınlara öncülük edecek bilinç ve örgütlülüğün yaratılması ihtiyacının olduğunu görüyoruz. Bu somut gerçek bizim için temel bir sorundur. Zafer kazanan, zafer çizgisinde yürüye-bilen, topluma zafer kazandıracak mücadelede öncülük edebilen parti öncülüğü gücünün yaratılması gerekiyor. Biz de bu bölge ve dünya içerisindeyiz. Yaşanan sorunlar, artan çelişkiler, yoğunlaşan çatışmalar en çok da Kürdistan'ı etkiliyor. Böyle bir döneme, bütün zorluklarıyla da olsa, PKK öncülüğünde özgürlük mücadelesini geliştirerek girmiş olmamız her alandan, her bölgeden, ülkeden şanlı bir duruma getiriyor. Fakat bunun ortaya çıkardığı görev ve sorumluluklar da var. Bu görev ve sorumlulukları başarıyla yerine getirmek zorunlu oluyor. Böyle bir fırsatı yakalamış olmamız, kültürel soykırım altında olan, inkar ve imha edilmek istenen toplum açısından elbette iyi bir durum. Ama bunun zamanında zaferle taçlandırılması da hem kendi açısından hem de bölge ve insanlık açısından mutlaka gerçekleştirilmesi gereken bir görev oluyor. Bu görevi de Kürt toplumuna, emekçilerine, gençlerine kadınlarına yüklüyor. Dolayısıyla bu görev ve sorumluluk yerine getirildiği ölçüde bu şansın, fırsatın değerlendirilmiş olduğu, elverişli koşulların değerlendirilmiş olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Gelişmeler büyük, tarihi insanlık için ciddi bir kazanımdır

Buradan çıkaracağımız sonuç; parti öncülüğünü geliştirmek, bunu Önder Apo'nun zafer çizgisiyle buluşturmak, bizim temel ve tek gündemimiz ve sorunumuz olarak duruyor. Buna partileşme sorunu diyoruz. Bu sadece Kürtler ve Kürdistan açısından bir sorun değil, tüm dünya halklarının ve insanlığın bir sorunu ve ihtiyacıdır. Bu ihtiyaç karşılandıkça insanlık yeniden doğuyor, diriliyor. Bunu en net Kürdistan toplumu kanıtıyor. İçinde olduğumuz, geliştirmek istediğimiz

pratiğin kanıtlandığı en önemli realite budur. Bu konuda Kürdistan'ın bölgeyi ve dünyayı aydınlatıcı konuma geldiği de açıktır. Bu kıvanç duyulması ve doğru anlaşılması gereken bir durum, kendi başına büyük bir gelişmedir. Önder Apo'nun "umut zaferden daha değerlidir" sözü de bu sonuca işaret ediyordu. Umut yaratma anlamında bir sonuca gidiildiği rahatlıkla söylenebilir. Onun için de öyle siyasal çözümler üretmemiş, yönetimler yaratamamış olsa da, Kürdistan Devrimi'nin Kürt toplumunda yarattığı değişim ve ortaya çıkardığı dinamizm, özgürlük ruhu, bilinci ve direnişi bütün bölgeyi, insanlığı gittikçe etkiliyor, yayılıyor. İnkâr ve imha sisteminin küresel çerçevede olması nedeniyle geliştirdiği kuşatmaya, engelleyiciliğe rağmen; örgütlü çalışmalarımızın çok dinamik sonuç alıcı olmasına rağmen, Kürdistan özgürlük devriminin Asya'da, Afrika'da, Amerika'da gittikçe daha çok artan etkileme, yayılma gücü bu gerçeği netçe gösteriyor. Biraz daha fazla çalışma yürütülebilse, insanlığı yönlendiren, ona özgürlük ve kurtuluş bilinci veren bir noktaya rahatlıkla gelebilecek durumda. Bunu net olarak görebiliyoruz. Kürdistan'ın bu duruma gelmesini hiç kimse küçümseyemez, hafife alamaz.

PKK ortaya çıkarken, Kürdistan'ın bölgede ve dünyada oynadığı rol bu durumun tam tersiydi. Neydi bu? Kürdistan, gericiliğin kalesiydi. Her türlü faşist, milliyetçi, gerici eğilim Kürdistan üzerindeki egemenlikten, Kürt toplumunun içine düşürüldüğü durumdan mayalanıyordu, güç alıyordu. Diğer toplumlar üzerinde devletçi sistemin geliştirdiği toplum kırımın Kürt soykırımı ile bağı vardı. Kürdistan'daki uygulamalar örnek oluyordu. Bir toplum üzerinde, değişik toplumsal kesimler üzerinde soykırım düzeyinde tüketici uygulamalar nasıl geliştirilebilir, birey ve toplum düşürülmüş hale nasıl getirilebilir? Bunu inceleyip, bunu öğreniyordu. Kürdistan bu noktaya gelmişti. Gericiliğin, faşizmin, toplum kırımın güç kaynağıydı. 41 yıllık Önderlik, 35 yıllık parti mücadelesi bu durumu tam tersine çevirdi. Bu mücadelenin ortaya çıkarmış olduğu, öyle devletle, iktidarla kıyaslanmayacak kadar çok çok önemli olan, büyük olan gelişme işte budur. Bunu doğru anlamak lazım. Nereden nereye gelindi! Kürdistan nasıl gericiliğin denek hali iken şimdi özgürlüğün fıskırdığı, yayıldığı bir ocak haline getirildi. Önderlik ve parti mücadelesinin 20 binden fazla şehit vererek yürüttüğü o kahramanca mücadelenin ortaya çıkardığı en somut, gözle görünür değişim ve gelişme işte budur. Bu, Kürt toplumu ve insanlık için yaratılabilecek en büyük gelişmedir. Öyle çok karamsar, inkarcı ve yüzeysel olmamak gerekir. Gelişmeler büyük, tarihi, insanlık için ciddi bir kazanımdır. Fakat bununla yetinmemek gerekiyor. Bu sonuç özgür yaşam ve demokratik toplum gerçeği açısından ele alındığında daha kat edilmesi gereken çok mesafe var, yapılması gereken çok devrim var, yaşanması gereken çok devrimci değişim,

hamle gereği var. Mevcut olan bir başlangıçtır.

Önder Apo, Newroz çağrısında "mücadelemiz bir hazırlıktır, yeni başlıyoruz" dedi. Demokratik devrime, kültür devrimine, toplumsal devrime gerçekten de yeni başlıyoruz. Çünkü gelişmeler tarihi ve küresel düzeyde olmakla birlikte, gelişmeleri yeterli görmek ve tam bir sonuç demektir mümkün değildir. İktidarcı-devletçi sistem tüm gücüyle duruyor. Her türlü baskıyı, sömürüyü, soykırımı uyguluyor. Gelişmeler hala daha fazla Kürdistan'la hatta Kuzey Kürdistan'la sınırlıdır. Eskiden adına Kürtlerin kültür şehri, şairler, edebiyatçılar şehri denilen Güney Kürdistan şehri Süleymaniye'de daha geçen gün bir grup kadın özgürlük talebiyle sokağa çıktı diye neredeyse ağızlarını yırtacaklardı. Bunun için fazla söze gerek yok. Bu şehrin neyi temsil ettiği, üzerine fazla konuşmaya gerek bırakmayacak kadar net. Acaba Duhok'ta yapmaya kalksalar başlarına ne gelirdi? O bakımdan Kürdistan toplumunun her alanına yayılmış değil. Kuzey Kürdistan'da bir düzey var, Rojava'da şimdi büyük bir hamle yaşanıyor. Daha Doğu Kürdistan'ı yeteri kadar harekete geçiremedik. Rojhilatlı gençler ve kadınlar özgürlük ortamına akıyor. Toplum hissediyor ve PKK devriminin, özgürlük evriminin hamle yapacağı, çiçekleneceği dönemi bekliyor. Bu açık bir olgudur. Buradan baktığımızda daha Kürdistan'da Kürt toplumu düzeyinde bile yeterli bir yayılma, derinlik kazanabilmiş değil. Kürdistan dışını etkilemede ise, henüz sadece rüzgarı hissediliyor, sesi duyuluyor. Daha rüzgarı bile ulaşılmış değildir. Mevcut durum çok abartılacak, yeterli görülecek ve ona dayanılarak kalınacak, yaşanacak bir durum değildir. Burada kalınması durumunda bu gelişmenin hiç etkisi olmaz denilemez. PKK bir tarih oldu, Kürt toplumu açısından bir düzeyde değişimi ifade etti ama bu düzey geliştirilmezse geriye de düşülecek, bazı izleri kalacak. Ancak bununla özgür yaşam olmaz, demokratik toplum olmaz, insanlık özgürlük ve demokrasiyi yaşar hale gelemez.

Devrim henüz öncüde yaşanıyor toplumda yayılması sınırlıdır

Kürt bilgisi Musa Anter'in "Kürdistan'ı eksilerden sıfır noktasına getirdik" sözü anlamlıdır. Şu an iyi bir konum tuturulmuş durumda. Gerçekten de Kürdistan'daki durum olumsuzdu, fakat görüyoruz ki Güney'deki durum daha da olumsuzmuş. Olumlu olarak gözüken daha çok sahneye, aldattıymış. Yok olma noktasından böyle bir duruma gelmek Önder Apo'nun deyimiyle, mucizedir. Bunlar bir övgü değil, abartı değil. Aslında Önder Apo'nun da hareketimizin de dıştan gelen "kendilerini övüyor, abartıyorlar" baskısı sonucunda gerçekleri ifade etmeden kaçınma var. Yoksa mucizeden de öte denilebilir. Bu 40 yılın her bir yılı, her yılın her bir ayı, her ayın her bir günü, saati yok olunabilirdi. Böyle bir düzeye gelinebileceğinin hiçbir garantisi yoktu. Hala da buradan öteye gidilebileceğinin garantisi yok. Gelişmeler büyük ve kalıcı etkileri var, ancak bunu 'artık her şey kazanılmış, bu kadar gerilla gücü var, örgüt var, halk bilinçlenmiş, geriye dönüş olmaz' şeklinde tanımlarsak, bu büyük bir yanılgı olur.

Rus devrimcilerinin de böyle bir yanılgısı vardı. 'Geriye dönüş olmaz' teorisi aslında Sovyet sistemini çözümlüşe götüren anlayışlardan bir tanesiydi. Neye dayandılar? Maddi devlet yapısı, bürokrasi ve orduya dayandılar. Ona bakarak "artık kanıtlanmış. Komünist topluma ulaştık, artık geri dönüş olmaz" dediler ve böyle dedikleri gibi geri dönüş oldu. Kapitalist Modernite kültürünün merkezi

"Parti olmak bazı kurallara uymayı gerektirir, ölçüsü olmalıdır. Dolayısıyla PKK'yi öyle bir parti olarak görmek çok dar bir yaklaşımdır.

İkinci bir PKK de olmaz. PKK de kendini sadece bir parti olarak ortaya koyamaz; devlet gibi de, tek parti gibi de ortaya koymamalıdır.

O halde PKK'yi doğru anlamak, yurtsever ve demokrat olabilmek açısından PKK'yle ilişkileri doğru yürütmek lazım."

sayılan Fransa'da 14 yıl Cumhurbaşkanlığı yapan, Avrupa'nın en akıllı adamlarından Mitterand'ın Doğu Berlin'de yaptığı bir konuşma vardı. Bu konuşma sırasında Berlin Duvarı'nı göstererek "Bu duvarın yıkılacağına hayal edenler var. Bu dünya durdukça hayal olmanın ötesine gitmeyecek" dedi. Bu konuşmadan tam 15 gün sonra duvar tuz-buz oldu. Şaşırıydı! Sanki biliyor gibiydi. Hem de batıdan da değil, Doğu Almanya'yı ziyarete gitmişti. Sosyal demokrat, sosyalist sayılıyordu. Sözüm ona, dostu ve müttefiki olan Batı Almanya'yı bu sözlerle tehdit ediyordu. Onun hiçbir zaman gerçekleşmeyecek dediği 15 gün sonra gerçekleşti.

Bu bakımdan ortaya çıkan değerleri küçümsemek gerekiyor ama mevcut haliyle düşünce ve yaşam çerçevesi, zihniyeti, kültürü olma yolunda yenilik olan devrimimiz hala bir toplumsal kültür haline gelmekten çok uzak, maddi dayanakları ise zayıftır. Devrim değerlerinin kültür haline gelmesinde, toplum yaşamına dönüşmesinde çok zayıflıklar var. Devrim henüz öncüde yaşanıyor, toplumda yayılması sınırlıdır. Devrimci öncüde de ne kadar sorunlu yaşandığı ortadadır. Şimdi bu bakımdan gelişmeler önemli, ciddi, mucizenin de ötesi ancak etkileyciliği bir anda düşebilir. Onu mucizevi yapan da budur zaten. Geçen 40 yılın her günü her an birden bire yok olabiliriz. Hele hele '70'li yıllar gerçekten de sırat köprüsünden geçiş, bıçak sırtında yürüme gibiydi. Önderlik 'mucizevi' derken bunu kastedi. Önderlik üzerinde yürüten bir hareketi ki, koskoca bir sistem karşısında bir kişi ne yapabilirdi? O sistem ki, 18 Mayıs 1977 katliamında görüldüğü gibi, bu konuda biraz olumlu söz söylemeye 'ölümden ölüm beğen' biçiminde katliamlarla cevap verdi. Önderliğin aynı akıbeti yaşamaması, hapse girmemesinin garantisi var mıydı? Her gün, her an gerçekleşebilirdi. Eğer gerçekleşmediyse bunun nedenini anlamak gerekmektedir. Önderlik geçiğini, Önderlik duyarlılığını, öngörülülüğünü, disiplinli ve örgütlü hareketini anlamak lazım. Önderliğin, "kendimi bildiğimden beri kuşku peşimi bırakmadı" sözünü ifadesini bulan kuşkuculuğu, kuşkulandırırken insanlarla birlik olmaktan, iş yapmaktan uzak durmayarak, hep tedbirini alan, her şeyi her zaman sorgulayan yaklaşımı o tehlikeleri önledi. Mucize böyle gerçekleşti.

1972'de Önderliği tutuklayıp sonra tahliye eden hakimleri, savcılarını rejim onca eleştirdi. Sonraki yıllarda gençlik içerisinde ya da çeşitli biçimlerde partiye bazı sızmalarla neden yok edilmediği çokça tartışıldı. Tabii onlar pozitivist düşünüp, her şeyin masa başı kararlarıyla yapılabileceğini hesaplıyorlardı. Fakat Önderlik tarzı öyle değil. Önderlik tarzı, hareketi öyle oldu ki, kendisi öyle olmadığı gibi karşıtını da öyle olmaktan çıkardı. O tarz davranmasına fırsat vermedi. 1980'li, '90'lı yıllar da böyle devam etti. 15 Şubat uluslararası komplosu ve sonrasında geçen yaklaşık 15 yıllık süreçte değil böyle mücadelenin sürmesi, İmralı sisteminin ve dolayısıyla uluslararası sistemin yenilgiye uğratılması özgürlük mücadelesine gelişme sağlattı. Bu günler herkesin 'ölümden ölüm beğen', 'tez elden bırakıp kaçmak lazım' dediği günlerdi.

1999'da ne kadar üzerimize gelindiği unutulmuş gibi. Aslında tarih bilinmeyenlerle dolu. PKK'nin bilinen tarihine göre bilinmeyen tarihi çok daha fazladır. Uluslararası komplo karşısındaki tutum,

söz ve davranışları bilmek, değerlendirmek, anlamaya çalışmak bile gerçekleşse Önderlik geçiğini, parti geçiğini her zamankinden fazla doğru anlamaya götürür insanı. Şimdi bilinmezden, görünmezden geliniyor. Ne kadar erken İmralı'ya sırt dönülürse PKK, Kürdistan ve Kürt halkı için o kadar hayırlı olacağını vaaz eden o kadar çok çevre vardı ki! "Oradan da mücadele olur" denildiği zaman sadece gülüp geçiliyor, alaya alınıyordu. Bu tutumlar çok yabana atılır tutumlar değillerdi. Niye insanlar öyle olmuş deyin, suçlamamak lazım. Bu kültürel soykırım rejimin geçiğiydi. Tarihsel gerçekliğe göre yaratılmış olan inkar ve imha sisteminin ölçülerine göre düşünüp, hareket ediyorlardı. Fakat onlar yaşanan dünya geçiğini temsil ederken, Önderlik başka bir dünya geçiğini temsil ediyordu. Kendi bakış açılarına göre haklılardı. Ama o bakış açısı Önderliği tam, doğru anlamaya imkan vermiyordu. Farklı bakış açıları arasında kıyasıya bir mücadele yaşandı. Sonuç kimin haklı olduğunu gösterdi. O zaman 'delilik' olarak görülen, egemen yaşam ve düzenden bakıldığında hayalin bile ötesinde algılanan, şimdi gerçek haline geldi. Doğruluğunu kanıtladı ve bütün düşünce sistemlerini, felsefeleri, bakış açılarını, ideolojik çizgileri alt üst etti, ediyor. Herkese her şeyi sorguluyor, eskinin bütün değer yargılarını parçalıyor, dost-düşman herkese müthiş bir zihniyet değişimi yaşıyor. Şimdi her gün PKK'yi tartışıyorlar, ağır söz söylüyorlar, söylemiyorlar bu çok önemli değil. Önemli olan tartışmalarıdır. Yıyıp içiyorlar PKK, yatıyorlar rüyada PKK, yemeklerinde PKK! Bu PKK'nin, Önderlik felsefesinin mevcut mücadele ile birlikte insanlar ve toplumlar üzerinde yarattığı etkilere düzeyini gösteriyor. PKK'yle bu kadar haşır neşir olmaları, PKK karşısında yenilgilerinin düzeyini gösteriyor.

"PKK yaşayan şehitler geçiğidir"

15 Ağustos Atılımı'nın başarılı olması için, gerillanın Kürdistan'da zemin bulmaması için neler söylenmedi, neler yapılmadı, ne tür ihbarlarda bulunulmadı ki! NATO'ya, Türkiye yönetimine ne tür teklifler götürmediler ki! Ankara yönetimi her şeyi yapabilir, söyleyebilirdi, ezibilirdi, anlaşılabilir bir durumdu. Ama Avrupa'ya gitmiş, kendini yaşatan Kemal Burkay herkesten önce kağıdı, kalemi alıp "PKK şöyledir, PKK'ye böyle vurun" demesine ne gerek vardı? "Biz de bu toplumdanz, yurtseveriz, parti kuracağız" diyenler, Kenan Evren yönetimine; "söz PKK'yi tanımanız, biz onu iyi tanırsınız. Bize imkan verin onun karşısında nasıl durulacağını size öğretilim, öncülük edelim" çağrısında bulunuyorlardı. Dertleri neydi, bu insanlar bu hale niye gelmişlerdi? Biz bunlara küfür ederek durumu aydınlatamayız. Biz onlar gibi yapamayız. PKK neye karşı mücadele etti? Ne tür saldırılara maruz kaldı? Hangi aşamalardan geçti? Gerekliliği olan bu geçiği anlayıp, sorgulamamızdır.

Hiçbir şey öyle kolay, ucuz, rahat olmazdı. 15 Ağustos Atılımı karşısında hiç de gereği yokken "neden saldırırdı?" sorusunun cevabı var tabii: Gerillanın olmayacağına inanıyorlardı. Nasıl olsa yenilecek, oradan bir şey çıkmaz zaten. Ona karşı mücadeleyi ne kadar öne çıkarırsan belki o kadar yiyecek bulursun, itibar kazanırsın! Kürt gerillasına karşı çıkmışsın, Kürdistan için savaşına karşı çıkmışsın mesele değildi. O insanlar,

bunun nasıl bir anlam ifade edebileceğini, insanı nasıl bir hain, ajan konumuna getirebileceğini umursamıyorlardı. Kraldan daha kralcı, düşmandan daha düşman, sömürgeciden daha sömürgeci tutum gösterdiler. Düşürülmüşlük, teslim alınmışlık buydu. Şimdi kuzye Kürtlük, Kürdistan var. Ve son olarak Erdoğan'da gittiği Amed'te ve Ankara'da mecliste 'Kürdistan' dedi. Artık TC devletinin organları açıktan da tartışıyorlar. Bu duruma nasıl gelindi? Nasıl bir mücadele bunu açığa çıkardı? KDP ortaya çıkarılan sonuç üzerinde ve bu sonucun geriletilmesi için nasıl alet edileceğini, bu temelde nasıl kullanılacağını bile farkında değil. Kuzey'de Kürt varlığı ve özgürlük talebi, hakları nasıl var edildi, yaratıldı, kim bunu yarattı? Bu, çok önemli bir durumdur.

Aslında PKK'nin kuruluşunun 35. yıl dönümünde, 36. yıla girerken çok ciddi anlaşılması gereken, bizim de anlayıp ama herkese de anlatmamız gereken çok önemli bir noktada budur. Hala PKK dışında Kürtlük arayışları var. "PKK'ye alternatif parti kuracağız" diyorlar, Amed'teki görüşmede Tayyip Erdoğan da açıkça belirtti "Terör örgütünün alternatifsiz olması işlerimizi zorluyor" dedi. Barzani'yi alternatif olarak Amed'e götürmüş, "size yeni bir başkan getirdim" diye tanıtıp, taktim etti. Yapılan bu anlama geliyor. İyi de, PKK'yi çekip alırsan Kürt varlığı olarak, Kürdistan varlığı olarak geriye ne kalıyor? PKK olmasa, değil Tayyip Erdoğan, Türkiye'de hiç kimse Kürt ve Kürdistan'dan söz etmez. Ancak gizli kapalı kapılar ardında Kürt soykırımının hangi yöntemlerle, ne tür uygulamalarla başarıya götürülebileceğini tartışıyorlar. Biz kimlerin Habur sınır kapısında bir onbaşı karşısında hazır ol'da durduğu günleri de iyi biliyoruz. Şimdi, Amed'te Kürdistan bayrağı taşıdık, diye övünüyorlar. Kim ne bayrağı taşıdı? Bayrak taşıdı mı, taşıyamadı mı? Bunları iyi biliyoruz. Kimse kimseyi kandıramaz.

Herkes parti kurabilir, bu çoğulculuk ve demokrasi gereği iyidir. Çok partililik olmalı. Reel sosyalizmin demokratikleşmemesinin dolayısıyla özgürlük, eşitlikte derinleşmemesinin, küçük burjuva eşitlik ve özgürlük anlayışını aşamamasının önemli nedenlerinden biri de tek partili sistemidir. Tek partili sistemde düşünme, tartışma koşulları ortadan kalkıyor. Parti tartışma ortamıdır ancak parti içi tartışmaların sınırları dardır ama partiler arası tartışma farklıdır. Hele hele devlet-iktidar sistemi içinde mümkün mü bu tartışmalar? Demokratik toplum gelişiminin, zengin fikirler içeren, yoğun tartışmayla yürüyen bir sistem olması gerektiği açıktır. Fakat parti olmak var, parti olmak var! Çok partili olacağız diye, 'PKK'ye alternatif olacağız' demek biraz tartışma götürür, inceleme gerektirir.

PKK soykırımın alternatifini olarak var oldu. PKK'ye alternatif olacaksın nereye gideceksin? Nerede duracaksın? Kültürel soykırım rejiminin mi yanına gideceksin? O zaman ajan olursun. Orada Kürtlük, Kürdistan yok! Orada ajanlık, hainlik, satılmışlık var. Tayyip Erdoğan öyle olunmasını ister tabii. Kürtlere PKK'nin elinden kurtarmaya çalışıyor. Bütün çabası da budur. Öyle bir Kürtçülük kendisine hizmet eder. PKK'yi ortadan kaldırdın mı Kürtlük, Kürdistanlık adına bir şey ortada kalır mı? Kalmaz. Özgürlük adına ortada bir şey kalır mı? Kalmaz.

Parti olmak bazı kurallara uymayı gerektirir, ölçüsü olmalıdır. Dolayısıyla PKK'yi öyle bir parti olarak görmek çok dar bir yaklaşımdır. İkinci bir PKK de

olmaz. PKK de kendini sadece bir parti olarak ortaya koyamaz; devlet gibi de, tek parti gibi de ortaya koymamalıdır. O halde PKK'yi doğru anlamak, yurtsever ve demokrat olabilmek açısından PKK'yle ilişkileri doğru yürütmek lazım. PKK dışından Kürdistan'da bunu anlamaya kalkmak tabii ki ajan, işbirlikçi haline gelmeyi ifade eder. Başka hiçbir anlamı yoktur. O halde yurtsever, demokrat parti nasıl olunabilir? PKK'nin yarattığı değerleri sahiplenme temeline olabilir. Şimdi sen Önderliği, şehitleri, 23 yıldır serhildandaki halkı reddet, bu kadar özgürlük mücadelesi veren kadını reddet, ondan sonra da de ki: 'Ben Kürdistan'ın, Kürt toplumunun örgütü olmak istiyorum! Senin yanında kim kalır? Bunlar dışında ne var? Kendini Kapitalist modernite sistemine satmış, yeminli PKK düşmanı 3-5 ajan kalır. Buna ajanlık demek de yetmiyor. Rus Devrimi'ne, Lenin'e karşı çıkıp, savaşılan sonunda her türlü dünya gericiliğiyle ilişkilenen, ittifak kuran noktaya geldiler. Bu iflah olmaz karşıtık insanı oraya kadar götürüyor. Doğu Perinçek'in geldiği nokta görülmüyor mu? Sözde '71 mücadelesi içerisinde çıktı ve nasıl devlet ajanlığı derekesine geldiği açıktır. Bu nedenle PKK geçiğinin doğru anlaşılması ve anlatılması gerekiyor. Demokrasi ve özgürlüğün PKK ile birlikte Kürdistan'da ve dünyada kazandığı tanımını değerlendirmek, doğru anlamak gerekiyor.

Şimdi tüm bunlardan, temel sorunu muza çözmek için söz ediyoruz. Nedir temel sorunuz? Partileşme sorunlarımız. XI. PKK Kongresi'nin temel gündem olarak tartıştığı, çözmeye çalışıldığı sorun; başarının olmazsa olmaz düzeyindeki partileşme sorunudur. Önderlik çizgisinde partileşmek, başarının bir partileşmeye ulaşmak! Bu nasıl olacak? Mevcut durumda var olan eleştirilmeye kalkıldığında şöyle bir ön yargı hasıl oluyor: Öyleyse hiç gelişme olmamış, PKK'leleşilemiyor, parti militanı haline gelinmiyor, bu mümkün değil, o halde biz böyle bir arayıştan vazgeçelim. Bu yanlış bir sonuçtur. Mevcut durumu, parti içinde Önderlik ve PKK geçiğini doğru anlamama ve doğru katılmama durumunu eleştirmek demek, bu konuda hiç anlama olmadı, hiç militanlaşma olmadı demek anlamına gelmiyor. Parti Tarihini, özellikle de PKK'yi var eden şehitler tarihini doğru ve yeterli anlamak gerektirir. Önderlik PKK'yi şehitler partisi olarak tanımladı, yaşayan şehitler geçiğiydi olarak ifade etti, "şehitler PKK'lidir" dedi. PKK hakikatini böyle ifade etti. Bu olur mu, olmaz mı sorgulaması yaptık mı? Evet. Uluslararası komplo sonrası tasfiyeciliğin adım adım bilincimizi çarptırmak için içimize soktuğu nifak tohumları sürecinde giderek bunu tartışır hale geldik. PKK'nin Yeniden İnşa Komitesi'nde bile bunu tartıştık. Bunları hatırlamakta yarar vardır. Böyle tanımlamak demokrasiye uygun mu, değil mi? Bizi siyaseten zorlar mı, zorlamaz mı? Başka tanımlar bulabilir miyiz, bulamaz mıyız arayışında olduk mu? Olduk. Tasfiyeciliğin ya da uluslararası kompilonun zihniyetimizdeki etkileri bu düzeydeydi. Önderlik de, biz de PKK'yi bir 'Önderlik hareketi' olarak tanımladık. PKK'yi "Önderlik düşüncesinin örgüt ve eyleme dönüşme alanı" olarak tanımladık. Aslında Önderlik dışında bir PKK yoktur. Önderlik "çok sayıda PKK var" dedi ve tanımladı: Orta PKK, kontra PKK, KDP'nin PKK'si, YNK'nin PKK'si, Suriye'nin, TC'nin, Almanya'nın PKK'si. Bunlar var mı? Var. Bütün hainleri top-

luyorlar ve PKK'ye karşı mücadelede koz olarak kullanıyorlar. Bunların hepsi PKK'nin içinden çıkanlar diye görülebilir. Bizim dışımızdaki birçok güç bunları PKK diye tanımlayabilir. PKK itirafçısı diyorlar, eski PKK'li diyorlar. Hainleri de PKK kimliğiyle tanımlayarak PKK'yi de muğlaklaştırmaya çalışıyorlar. Biz böyle bir değerlendirmeyi kabul edebilir miyiz? Bunlar düşmanın değerlendirmeleridir. Önderlik PKK'nin yeniden inşasını gerçekleştirirken açıkça "PKK benim eğilimimdir" dedi. Gerçek anlamda bir tane PKK var. PKK, Önderlik çizgisinin örgüte dönüşmesidir. Bunu Önderlik ve şehitler partisi ve çizgisi olarak tanımlıyoruz. Bunun ötesi yoktur. Önderlik ve PKK'yi birbirinden ayırmaya çalışmak demek, ne düzeyde, hangi amaçla olursa olsun yanlıştır. Düşmanın oyununa gelmek olur, Önderlik çizgisini saptırmak olur ve sonunda provokasyona, tasfiyeciliğe, PKK için başka çizgi aramaya götürür. Onun için de yanlıştır. Gerçek PKK, gerçekleşen PKK, Önderlik çizgisini uygulayan PKK'dir. Bir de gerçekleşemeyen, başarısız olan, yetersiz kalan, arkadan sürüklenenden totalim da ihanete kadar olan var. Tabii bu PKK'nin içinden çıkıyor ama PKK'leşemeyen, Önderlik ve Şehitler çizgisinde partileşemeyen bir durumu ifade ediyor. Mücadele tarihi içerisinde partileşmiş, parti militanı olmakta oldukça bilinçli, inançlı, kararlı yürümüş ve bu değerlerin yaratıcısı olmuş büyük bir militan topluluk var mı? Evet. Şehitler ordusu bunu ifade ediyor. Onun için Önderlik "şehitler PKK'lidir" dedi ve daha da somutlaştırdı, "Mazlum Doğan partidir" dedi.

Şehitlerin izinde zaferin yaratıcısı olmalıyız

PKK'nin '70'lerdeki doğuşu çok önemlidir. Büyük zorluklar o dönemdeydi, fakat '80 sonrası 12 Eylül faşist darbelerinden itibaren o kadar alenileşmiş saldırı, çarpışma ortamında ayakta tutan, yürüten, ona ruh veren, tarz veren, çizgi veren Zindan direnişi oldu. Zindan direnişini de Mazlum Doğan yarattı. Daha sonra Dörtlerin direnişi, 14 Temmuz direnişi gibi sert direnişler oldu ama onlara öncülüğü Mazlum Doğan yaptı. Kemal Pir'in söylediği, "yaşamı uğrundan ölecek kadar sevmek" çizgisinde direnişe kalkan, direnmenin gereğini gören ve bunu kendinde yaratan birinci kişidir. Bu bir tesadüf değildir. Yaşanan, gerçekleşen her şeyin çok büyük bir bilinç, duyarlılık ve kararlı olduğu tartışmasıdır. Belki yaşamın her yerinde olanlar için bir muğlaklıktan söz edilebilir ama zindanda yaşayanda bu kesinlikle yoktur. Hainler bu gerçeği bulandırmaya çalışıyorlar. Bu anlamda ihanetle yurtseverlik arasındaki ayrım bu denli keskindir. Yurtsever çizgi asla bulandırılmaz. Zindan direnişi karşısında düşman diz çökmüş durumda. Mevcut hükümet ve onun başkanı bütün sahteliğine rağmen, direnişin yaşandığı mekana giderek diz çökmek zorunda kaldı. Daha direnişin sıcaklığında bile cuntanın şefi Kenan Evren bile gidip yenilgisini itiraf etmek zorunda kaldı. Çizgi, militanlarını yarattı ve onların üzerinde geliştiriyor, gerçekleşiyor. Çeşitli dönemlerde, o dönemin görev sorumluluklarını yerine getiren, başarıyla yürüten bir militanlık var mı, var tabii. O olmasaydı, PKK olmazdı. O olmasaydı, özgürlük mücadelesi olmazdı. Partinin doğuş sürecinin öncülüğü vardı. Haki Karer, PKK'yi var eden şehit oldu. 1970'li yıllarda sadece Haki Karer mi şehit düştü? Hayır. 12 Eylül darbesine kadar yürütülen mücadele içerisinde, öncesinde ve sonrasında, çatışmalarda, çeşitli şekillerde onlarca şehit verildi. Fakat Haki Karer'de bir dönemin görevlerini başarıyla yürüten mi-

litan olma, onun sembolü, öncüsü ve ölçüsü olma var. Önder Apo ona "şehitler şehidi" dedi. PKK'nin yarattığı böyle bir militanlık var. Kuruluş dönemi, zindan direnişi, gerilla hamlesi, Ağitleri Agit yapan, topyekun düşman saldırısı karşısında ve teslimiyete karşı direniş de öyledir. Beritanları Beritan yapan, Zilanları Zilan yapan gerçeklik vardır. Sadece bir dönemin şehadet gerçeğini ifade etmek, şehitler topluluğunu anmak için öne çıkarılmıyorlar. Tam tersine yaptıklarıyla zaten böyle bir hakikati yaratmış oluyorlar. Dönemin görevleri çoğu zaman başarılıydı. Eksikleri, yetersizlikleri eleştirildi.

Şehitlerin izinden zaferin yaratıcısı olmak demek iki şey içerir: Birincisi, o bağlılığı, cesareti ve fedakarlığı göstermek; ikincisi ise, oradan ders çıkarmayı bilmek. Önderlik doğuş da şehitler anısına oldu. Önderlik her zaman söyledi; "Mahirlerin, Denizlerin, İbrahimlerin anısı beni bu yola yürüttü. Onlar yürüselerdi peşlerinden gidecektim. Katledildiler, sorumsuz davranış başka tarafa gidemedim. Görev üzerime düştü, izlerinden yürüdüm" dedi. Bu, şehitler izinde yürümeyi ifade ediyor. Ön açtı ama yürüyüşte eksiklikler oldu da şehit düştü. PKK'nin ayrı bir grup olması, diğer gruplarla tartışma yürütmesi bu temeldedir. Eleştiri ve özeleştiriyi gerekiyordu, ders çıkarmak gerekiyordu. PKK tek ders çıkararak hareketinin maddi mirası üzerinde var olan diğer örgütler doğru dürüst sorgulamadı. Yeniden örgütlenirken, Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği (ADYÖD) kurarken, Önderlik ile onlar arasındaki en sert tartışma bu konu üzerineydi. Onlar sadece postu kurtarma peşindeydiler. O zaman bu yaklaşıma 'parsayı toplama' deniliyordu. Önderlerin yarattığı mirasa en fazla kim sahip olacak ve üzerinde liderlik oynayacak, onun peşindeydiler. Önderlik diyordu: "Liderler niye katledildi? Peki, yenisinin katledilmeyeceğinin garantisi ne? Nasıl yapacağız? Buradaki eksiklik, hata nerede? Bu hatanın düşünce boyutu ne, örgütsel ve eylemsel boyutu ne? Bunları bulmadan bir şeye giremeyiz. Çıkıp gençliğin karşısına, biz bu hareketi devam ettiriyoruz, diyemezsiniz."

Şimdi birçoğu hayatta ve mücadeleyi bırakmış, birçoğu da arkadan güdümlü olarak işlerini yürütmeye çalışıyorlar. Önderlik bazı şeyleri kağıt üstünde de olsa kabul ettirdi. Öyle olmasaydı ADYÖD kurulamazdı. Çok sert tartışmalar vardı. ADYÖD'ün kuruluşu, herkes istekli, hazır, sorunlar çözülmüş, haydi gelin oturup dernek kuralım biçiminde değildi. Bir dernekti ama Türkiye'nin 12 Mart direnişçiliğini sürdürmeyi öngören toplu devrimci parti rolü vardı. Önderlik, PKK'nin kuruluşunu da böyle geliştirdi. Şehitlerin izinde zafer kazanan olmak; başarısızlık ve yenilgi getiren nedenleri görüp, onları aşacak bir bilinç ve örgütsel duruşa ulaşmak demektir. Şehadete doğru yaklaşmak bunu ifade ediyor. Doğruları bulup, başarıyı kazandıgın zaman şehitlerin anısına doğru sahip çıkmış, oradan doğru dersler çıkararak yürümüş olursun. Bu hata ve eksiklikleri giderme, zafer başarıyla yürüyüşü gerçekleştirilmeye bağlı. Yoksa, ben ders çıkardım, bağlıyım demekle olmuyor. Sık burada bitiyor, pratiğe bakılıyor. Pratikte başarı olmayınca, ders çıkarmadıkları, kendilerini yanıltıkları, çevreyi kandırmaya çalıştıkları ortaya çıktı.

PKK'nin, Önderlik çizgisinin yarattığı kadrolar var tabii. Her dönemde, dönemi yürüten, dönemin başarısının yaratıcısı olan, yenilgiyi önleyen, düşmana darbe vuran, düşmanı geriletken, halkı bilinclendiren ve eyleme çekenler. Şehitler bu gerçeği temsil ediyor. Bu bakımdan yok değil ama her dönemin görev sorumluluğu farklıydı. Her dönemde yapı-

lanlar, yapılması gerekenler farklıydı. Bazı dönemlerde gereği kadar yapıldı, bazı dönemlerde eleştiri götürülen yönler olsa da temel halka olarak görevler yürütüldü. Dolayısıyla inkar ve imha sistemi saldırıları kırılarak, devrimci mücadelenin yürüyüşü sağlandı.

Şimdi yeni bir dönem var. Önderlik kuruluş döneminde görevlerin başarıyla yürütüldüğünü belirtiyor. Direniş döneminde önemli ölçüde yürütüldü. Hataları, eksiklikleri kongre ve konferanslarda eleştiri özeleştiriyile aşılmaya çalışıldı. Büyük bir devrimci gelişme, diriliş devriminin başarısı ortaya çıkartıldı. Ama bir yandan Türkiye'de stratejik müttefik olarak Türkiye demokratik hareketinin yaşadığı tasfiye, diğer yandan ise reel sosyalizmin çözümlü gibi etmenlere bağlı olarak, bu durum iç zayıflıklarla da birleşince '90'ların başında ulaşılabilecek olan, 2. Stratejik Dönem'in hedefleri doğrultusunda daha da ileri gidilmesi gereken adımlar atılmadı, yarım ve yetersiz kaldı.

Sadece Önderliği alkışlayan bir duruma düştük

1993-94 sonrası süreç daha farklı. "Ne zafer, ne yenilgi" dediğimiz süreç bu dönemde başladı. 1993 ateşkesi ile birlikte demokratik siyasi çözümler arayışları gündeme geldi. Düşman buna imhayı dayattı, buna karşı hareket gerilla düzeyinde bir direniş içine girdi. O direniş yenilgiyi, imhayı önledi. Fakat kendisini büyüten, inkar ve imha sistemini kıran, demokratik siyasi çözümün önünü açan ya da devrimci çözümü kendi gücüyle yaratan bir düzeye de ulaşamadı. Ne yenilgi ne zafer sonucuna böyle ulaşıldı.

Uluslararası komploda bu sonucun paydası var. Önderlik buna "eksik yoldaşlık" dedi. Komploya karşı mücadele içerisinde de paradigma değişimi, yenden partileşme, uluslararası komplonun PKK'yi tasfiye çabalarını boşa çıkarma büyük bir direnişle önemli oranda gerçekleştirildi. Mucize içinde mucize yaratıldı. Fakat bir dönemden itibaren gelişmeler devrimci hamle yapma imkanı verirken, burada daralma, zorlanmalar oldu. 2006'dan itibaren içine girdiğimiz süreç böyle oldu ve en son 2009 yılı AKP darbesine karşı içine girdiğimiz 4. Stratejik Dönemi, Önderlik bir stratejik hamle, özgürlük devriminin zafer hamlesi olarak tanımladı. Böyle bir hamlede zafer kazanma, sonuç almada yetersizlik var. 1990'ların 'ne yenilgi ne zafer' çizgisini, ölçüsünün aşamama var.

Evet, PKK'de ısrar oldu, kısmen Önderliğe inanç, çizgisini izleme ve mücadelesine destek verme oldu ama sonuçta baktığımızda pratik bize neyi gösterdi, 'Önderlik bize zafer yaratsın' tutumunu gösterdi. Yani bir tür Önderlikten zafer bekleyen, pratik bekleyen, sorunu Önderliğin çözmesini bekleyen durum oldu. Sadece Önderliği alkışlayan bir duruma düştük. Evet, alkışlayalım ama bizim de bu alkış içerisinde mutlaka başarmamız gereken tarihi görev ve sorumluluklarımız vardı. Bunları başarmak Önderliği alkışlamak demektir. Yoksa hep yönünü İmralı'ya dönüp 'acaba Önderlik ne di-

yecek' diye beklemek olmazdı. Burada ciddi eksiklik var. Mevcut durum dikkate alınırca, Önderliğin İmralı zaferi, yürüyüşü olmasaydı bizim yürüyüşümüz ne olurdu? Bakalım ve sorgulayalım bunu. Ortada duran Önderlik yürüyüşünü zafere taşıyamamaktır. Böyle bir durumdaysak, Önderlik gücüne ve mücadelesine dayanarak yaşıyoruz demektir. Önderlik bu duruma "sizi sırtımda götürüyorum, kendi ayaklarınız üzerinde yürüyün" dedi. Kendi ayakları üzerinde yürüyün, dolayısıyla, Önderliğin de bu kadar aydınlatıcılığı ve öncülük ediciliği ortamında güçlü bir zafer yaratıcısı pozisyonunda değiliz. Önderliğin 'devrimden korkma' olarak tanımlandığı, öncülük zayıflığı denilen olgu böyle ortaya çıkıyor. Öncü olmadı, öncü militan olmadı, öncü görevlerini yerine getirecek bir örgütlenme ve çalışma tarzını, eylem çizgisini geliştirmede yetersiz kaldık. Diğer yandan, başarının elde edilmemesinin halkın duruşuyla, AKP'nin oyunları, ABD'nin baskısıyla, koşullarla bir ilişkisi yok. Hepsini uygundu. Gerisi, bu koşulları iyi değerlendiren ideolojik, askeri ve siyasi mücadele yürütme ustalığını göstermemizdi. Halk ayaktaydı, serhildan halindeydi, mücadeleye her düzeyde katılabilirdi. Fakat öncü görevlerini yerine getirmeyemedi. Halktan öncülük bekledi. Bu öncülüğün inkarıydı. Öncü yetersizliğinin anlayış boyutu var, örgütsel boyutu var. XI. Kongremiz bunları tespit etti. Kadronun bu duruşunu oportünizm olarak değerlendirdi. Örgütsel öncülük olmazsa, halkın isyanıyla Kürdistan'da zafer kazanılmaz. Halk uzun vadeli bir isyana çekilemez. Bu bakımdan parti öncülüğü sorununu daha somut, daha geniş, açık, aleni tartışmaya açmakta yarar var.

Önderlik kadroyu 'örgütlenmiş ve eylemsel kılınmış hakikat' olarak tanımladı. Kadroyu, bir lokma, bir hırka ile yaşayan; yöneten olmaktan çok, eğitim bilincendiren; maneviyatı güç olarak önde tutan olarak öngördü. Peki, mevcut kadro, Önderliğin savunmalarında tanımladığı kadro mudur? Parti, Önderliğin tanımladığı parti midir? Düşünce gücüyle, örgüt sistemiyle öyle mi, değil mi? Bu konuların daha fazla netleştirilmesine ve netleşmeye ihtiyaç vardır. Ya dar anlamda kendine göre anlayışlar var ya da bunları kendine hiç sorun etmeme var. Bunları gündeme getirip tartışmazsak, zafer çizgisinde mücadele eden, yürüyün bir kadro ve parti haline gelebilir miyiz? Bir demokratik ulus olarak Kürt toplumunu örgütleyecek, onetecek sistem ve onun kolları, onun öncüsü olarak parti nasıl olacak? Her şey parti öncülüğünün doğru ve yeterli olmasına bağlı, onun etrafında şekillendiğini kesinlikle bilmek lazım. Parti öncülüğü olmadan, anlayış ve örgütte, Kürdistan'da devrim olmaz, zafer olmaz, devrimci değişim ilerlemez. 40 yıllık PKK pratiğinin doğruladığı bu gerçeği Önderlik yüzlerce kez ifade etti. O halde, parti öncülüğünü anlayış ve örgütsel bakımdan yeterli nasıl kılacağız? Doğru bir anlayışa nasıl çekeceğiz? Zafer öncülüğünü yürütecek bir parti örgütlenmesi nasıl olacak? Bu nedenle XI. Kongre temelinde, 35. yıldönümünde en

temel sorunumuz KCK, Demokratik Ulus ve Demokratik Modernite nedir? Bunun içinde PKK nedir ve kimdir? Nasıl PKK'li ve PKK militanı olunur? Kime PKK militanı denir, kime denmez? PKK nasıl örgütlenir? Bu sorulara cevap vermemiz gerekiyor.

Kadro olmaya ve ölçülerine doğru yaklaşmak, Önderliği özümseyerek kadrolaşmak, bu konuda ortak anlayış ve refleksine ulaşmak gereklidir. Hepimizin anlayışı kendine göre olmaz. Hem kendimize göre anlayışımız var hem de anlayışsızlığımız var. Yani mevcut anlayış düzeyimizin hem farklılığı hem de yetersizliği var. Mevcut anlayışımız ve yoğunlaşma düzeyimiz, Önderlik savunmalarını anlamaya ve onu pratik politikaya dönüştürmeye yetmiyor. Dar ve yüzeysel düşünce sistemi ve derinliği Önderlik çizgisini uygulamada yetersiz bırakıyor.

PKK, 36. yıla daha büyük bir iddiayla giriyor. 36. yılda bütün bu durumu netleştirdiğimiz, bütün bu konuları alenen tartışarak, ortak görüş temelinde kendi hata ve eksiklerimizi tamamlayıp, düzelttiğimiz oranda başarılı olacağız. Gösterdiğimiz çabalarla bu yıla biraz daha netleşmiş, planlı ve kararlaştırılmış olarak giriyoruz. Rojava Devrimi'nin yakıcı etkisi var. Hem siyasi, ideolojik mücadele bakımından hem askeri mücadele bakımından içerdiği zengin dersler var. Yarattığı büyük moral düzeyi var. Bunların etkisiyle giriyoruz. Bu bakımdan PKK'nin en güçlü dönemlerinden birini yaşadığını söyleyebiliriz. Bunu bazı dostlar da düşmanlar da söylüyor, itiraf ediyor. Bu bir gerçek, fakat biz aynı şeyi söyleyemeyiz. Ne diyoruz? Öncülük yetersizliklerini kadro ve örgüt düzeyinde aştığımız, Önderlik çizgisini, düşüncesini pratiğe doğru geçiren kadro ve örgüt haline geldiğimiz, bu yetersizlikleri giderdiğimiz ölçüde başarılı olacağız. Giderilen yerde başarılı olacağız. Böyle olursa 36. yıl zafer yılı olacak. O halde 36. yılı her yerde başarı ve zafer yılı haline getirebilmek için bu konu üzerine yoğunlaşmamız gerekmektedir. Bunu her işimizin başına koyarak, öncüyü yeterli kılma çalışmasını yürütmemiz gerekmektedir. Bu da doğru anlama, eleştiri özeleştiriyile düzeltme yapmaktır. Kendini ve örgütü düzeltmek için çalışmaktır. Bunun için de açıklığa ihtiyaç var. Sorunlarımız, farklılıklarımız maskeleyemememiz. Muğlak, kendi anlayış ve tarzına göre hiçbir şey kalmamalıdır. Tam bir aleniyet ilkesiyle tartışabilmemiz gerekiyor. Kadro açıklıkla, doğru olarak neyi görüyor? Ne yapıyor, ne kadar çalışılıyor? Bunlar ortaya konulmalı. Daha çok başarı ve her yerde başarı için partileşmeyi anlayış ve örgütlenme düzeyinde her yerde güçlendirmeliyiz. XI. PKK Kongre sonuçlarını hayata geçirmede tam bir seferberlik içinde olunmalıdır. PKK gerçeği, pratik tecrübe bize gösteriyor ki, böyle olunan her yerde zafer olur. 36. yılı bu temelde karşılıyor.

Bu temelde tüm yoldaşların Ulusal Diriliş Bayramı'nı kutluyor, kahraman şehitlerimizi saygıyla, minnetle anıyoruz.

TOROS MARTILARI

“Saatler ilerledikçe açlık değil susuzluk gitgide artıyordu. Dilimiz damağımıza yapışmıştı. Kayalıklar içinde iyi hareket edemiyorduk. Etraf çıplak. Çıksak vuruluruz. Üzerimize yüzlerce namlu boşalıyor! Her taşa değdiğinde, bir mermi, birkaç parçaya bölünüp dağılıyor. Sonra lav silahları... Çoğumuz yaralandık. Bazen askerler ateşi kesip, tavrımızı öğrenmek istiyorlardı. Teslim olmayacağımızı anlamışlardı...”

Denin mavi berraklığı, uzak otomobil farlarının kayıp geçtiği, koyu buz kütesine dönüşmüştü. Gün aydınlığında oynayan balıkçı tekneleri, yanıp sönen yıldızları andırıyordu. Kocaman kuyruklarıyla binlerce tonluk yük gemileri lüks apartmanların silüetine bürünmüştü. Gecenin soğukkanlılığını taşıyan dalgalar, ağırlık altında usulca sahile dokunuyordu. İnce bir meltem Akdeniz'in sıcaklığını yanıma; dağa ulaştırıyordu. Alanya'nın sahil kordonu, baştan sona özenle dizilmiş sarı lambalarla alabildiğince uzanmıştı. Kocaman kentin orta yerinde kırmızı, mavi, turuncu, yeşil ve mor ışıkların dans ederek, karanlık geceye renkli çizgiler saçmasına şaşkınlıkla bakıyoruz. Daha önce göremediğimiz turizm kentinin büyümesine kapılıp gitmiştik. Bu büyüklük, geldiğimiz iklimler gibi acılar, kederler ve sürgünler taşıyor. Asıl şaşkınlığımız bundan dolayı.

Dêrsim daha önce buralarda kaldığını söylüyor. İki aylığına garsonluk yapmış. Soru yağmuruna tutuyoruz. Bize kentin her tarafını, elleriyle suçlarcasına gösteriyor. En çok da Alanya kalesini, şehrin orta yerinden sahile doğru uzanmış, ne zamandan kaldığını bilemediğimiz yine sarı ışıklarla aydınlatılmış ve restore edilmiş surları. Bütün görkemiyile yabancılarla satılan masum kent.

Erdal, Türk Welat'a dönerek; “Sizin bütün kentler böyle süslü mü?” diye sordu.

Hepimiz kahkahalarla güldük. Bir ara Serhildan gülmeyi kesip uyardı; “Yüksek sesle gülmeyin. İnsanlar caddeden geçiyor. Bizi duyabilirler” dedi. Mehmet şakayla;

“Sessiz de gülünmez ki” dedi.

O arada caddeden geçen rastgele bir ışık silahlarımızı karanlıkta parlatıp kayboldu.

Gülmelerimiz bile sessiz olmalı. Uzak iklimlerden buraya halk için umutlar sırtlayıp getirdik.

Yerli insanların oturduğu barakalara baktık. Oldukça sade görünümlü, ışıkları bile şehir ışıklarına göre yoksul ve perişan. Bu evlerde oturan insanların hali evlerine bulaşmış. Onlar için geldik buralara. Düşünün gerilla ve deniz. Tanıyamadığımız ve yüzünü bile göremediğimiz insanlar için savaşmaya geldik

Akdeniz'e. Sabahtan akşama kadar kendi ülkelerinde, kendi toprağında, yabancılara hizmetçilik yapan insanlar... Başka şehirlerden gelip, bir lokma uğruna gecesini gündüzüne karıştıran garsonlar, ayakçılar, sezonluk işçiler. Hepsisi, hepsi için ülkemizin kutsal topraklarını, buranın toprağıyla yoğurmaya geldik. Mehmet sıkıcı sessizliği, neşeli sesiyle bozdu;

“Gündüz denizi görmek isterdim. Omuzda silah, sırtta çanta... Böylesi çok ilginç olmalı.” Erdal devamla;

“Akdeniz'in insanları sıcak derler. Acaba bizi nasıl karşılayacaklar. Onlar için buralara kadar yürüdüğümüzü, bunca zorluğa, acıya katlandığımızı anlayabilecekler mi?”

“Bence bize, Kürtler kadar ilgi gösterirler. Çünkü bizim, Denizlerin, Mahirlerin ardılları olduğumuzu anlamışlardır.”

“Önemli olan o ya, anlam verebilmek. Anlatılabilecek ne mutlu bize. Denizlerin, Mahirlerin ardıllı olduğumuzu herkes biliyor sanırım.”

Türk Welat daha fazla dayanamadı. Çünkü söz konusu olan kendi ülkesiydi.

“Karadeniz'de olsaydık hiç yabancılık çekmezdik. En azından oranın devrimci bir geçmişi var. Devrimcilerle bir tanışıklığı var. Kastamonu'dayken babam anlatırdı, fındık toplamaya gittiklerinde partizanlar onların yanlarına gelirlermiş.”

Serhildan; “1996'da, bir sene sonra Antalya dağlarında olacaksınız deselerdi inanzmazdım. Ama şimdi buradayız.”

Bilemediğimiz bir diyarydaydık. Yürüdüğümüzde her ne kadar yanımızda harita olsa da; neyle karşılaşacağız, neyi göreceğiz tahminini yapmak güçtü. Ama şu bir gerçektir ki, deniz kenarlarında gerillacılık yapmanın heyecanı ve coşkusu hiçbir güçlük tanıyamıyordu. Amanoslardan başlayan yürüyüşümüz, şimdi bu liman kentine ulaşmıştı. Çoğu günlerimiz açlık, yorgunluk ve susuzlukla geçiyordu. Sekiz ayı aşkın yürümüşüktük. O dağ senin, bu dağ benim. Bir gün yine yiyecek bir şeyimiz kalmamıştı. Araziyi tanımamamızdan dolayı birilerine görünmemiz, kayıplara neden olabilirdi. Yedimizin de tansiyonu düşmüştü. Ayağa kalktığımızda başımız dönüyor ve göz-

lerimiz kararıyordu. Bir şeyler bulamazsak bu açlıkla yürüyemezdik. Zar zor göreve giden üç arkadaş çantalarına yeşil soğan doldurup getirmişlerdi. Yemeğimiz, her öğün üç yeşil soğanla biraz tuzdu. Bir hafta boyunca böylece yürüdük. Her yürüyüş sonrası, bizden önce pes eden ayakkabılarımızı dikiyorduk.

Bir gözümüz arkada eylem yapacak grupta, bir gözümüz bağlantı kuracağımız Kemer grubunda. Ki onlar bizden önce gitmişlerdi. En son eylem grubuyla vedalaştığımızda birbirimize sarılıp başarılar dilemiştik. Kim bilir kaç zaman sonra nerede buluşacaktık. Daha ayrılır ayrılmaz onları özlemeye başlamıştım. Buluşacağımız Kemer grubunu tam olarak tanıyamıyordum. İçimdeki merak randevu yerine yaklaştıkça büyüyordu. Daha önce Antalya-Kemer yolundaki eylemlerini duymuştuk. Ülkemizden uzak, kendi halkına bile yabancı bir başka ülkede, yoldaşlarımızın başarısını duymak sevinç ve gurur vericiydi. Birkaç gün önce yaptığımız yol kesme eylemini onlar da duymuş olmalı. Bu eylemde Kemer grubuyla bağlantı kurmak için bir taksinin aküsünü de yanıma almıştık. Ağırlığından dolayı yürüyüşümüzü bayağı engelliyordu. Yine bilemediğimiz tarlalardan, bahçelerden yer yer kesilen ormanlık araziden yürüyerek görüşmek için, cihazda bellediğimiz randevu yerine yaklaşmaya çalışıyorduk.

Seyrek bir korulukta, dün geceden beri bekliyoruz. Çantalarımızı herhangi bir olumsuz duruma karşı hazır.

Çembere alındık

Nisan ayının getirmiş olduğu sıcak hava her tarafı hükmü altına almış. Baharın gelişi her ne kadar burada belli olmasa da -ki belli olmayışının nedeni, çam ağaçlarının sürekli yeşil kalmasıdır- sevinç duyuyoruz bu mevsime karşı. Bir yıl önce Kürdistan'daydım. Orada bahar geldi mi bitkiler yeniden yaşama döner canlanan doğaya bakmaya kıyamazsınız. Oysa burası böyle değil. Akdeniz iklimine özgü bitkiler var. Yılın dört mevsimi yeşil. Ama gördüğüm berak yeşil değil. Soluk, cansız bir yeşil. Kışın kar da yağmıyormuş burada.

Daha çok şiddetli yağmurlar düşüyor. Bir anlamda gerillacılığa tam uygun bir iklim. Anadolu halkları için buralara geldik. Ama yüreğimiz karlı iklimlerde.

Bazen sahile o kadar yaklaşıyoruz ki, sahilde gezen, denizde yüzen insanları görebiliyoruz. Yürek atışlarımız gibi kabaran dalgalar beyaz köpüklere dönüşüyor. Serhildan;

“Şehit düşersem beni bu beyaz köpüklere gömün. Nasıl olsa beni ülkeye taşıyamazsınız” dedi gülümseyerek. Herkes sustu.

Erdal denizle göğün birleştiği çizgiye bakıyordu. Martılar mavi fon üzerinde hareketli beyaz noktalar gibiydi. Arkadaşlarla iki gün sonra görüşeceğiz. Ne kadar güzel bir duygu.

Hamit dağ yamacından turistik tesislere kadar uzanan portakal ağaçlarına ve bir maket görünümünü andıran, birbirine karışmış gökdelenlere bakıyordu.

“Kürdistan'da hiçbir şey bırakmamışlar. Hangi köyün yanından geçiyorsan, simsiyah ve yanık kokar. Bir mezarı kalmamış ki içine tanklar, panzerler girmemiş olmasın. Ama buralara hiçbir şey olmamış, hiç dokunmamışlar bile. Kürdistan'da böyle yakılmamış olmalıydı. Bir şehrine girdiğinde ayaklarına tel örgüler, palaska parçaları takılırsa şaşmamam gerek.”

Çoğu zamanımızı çevreyi kontrol ederek geçiriyorduk. Ve gördüğümüz bazı şeylere şaşırıyorduk.

Akşam üzeri yola çıktık. Sabaha karşı Serik yakınlarında kayalık bir nokta bulduk. Hepimiz yorgunduk. Açlık, susuzluk, yorgunluğumuzu bayağı arttırmıştı. Nöbetçi bırakıp uyuduk.

“Heval insan sesleri geliyor!” dedi Gernas, bizi uyandırırken. Herkes çantasını topladı. Gelen sesler kalabalıktı. Etrafımızdaki kayalık bizi korusa da olası bir temasta buradan çıkmamız zordu. Çünkü ağaçları fazla yoktu.

İki arkadaş ne olduğunu öğrenmek için kontrole gittiler. Ve hemen geri döndüler.

“Heval çembere alındık, çemberdeyiz.”

Hepimiz şaşkı. Ne olmuştu da bizi örmüş ve çembere almışlardı. Dün rastlayıp, konuştuğumuz köylü bizi ele vermişti kesin. Şekersiz çayımızı içen, şim-

diye kadar dar günlere bıraktığımız unumuzu, ekmek yapıp yedirdiğimiz o adam.

Araziyi bilemediğimizden, fazla uzaklaşmamıştık. Başka birine görünmemiz daha kötü sonuçlara neden olabilir diye düşünmüştük. Çünkü adama, bizi ihbar etmeyeceği yönünde ikna ettiğimizi sanıyorduk.

Çatışma başladı.

Şişman, kel bir yüzbaşı, elinde tabancası, bizi hafife almış olmalı ki yerinden bize doğru koştu.

“Vurduk!”

Adam bas bas bağıryordu. Anlaşılan yaralanmıştı. Diğerleri teslim olmamızı istediler.

Saatler ilerledikçe açlık değil de, susuzluğumuz gitgide artıyordu. Dilimiz damağımıza yapışmıştı. Kayalıklar içinde iyi hareket edemiyorduk. Zaten etraf çıplak. Çıksak vuruluruz. Üzerimize yüzlerce namlu boşalıyor! Her taşa değdiğinde, bir mermi, birkaç parçaya bölünüp dağılıyor. Sonra lav silahları... Çoğumuz yaralandık. Bazen askerler ateşi kesip, tavrımızı öğrenmek istiyorlardı. Teslim olmayacağımızı kendileri de anlamıştı. Cephemiz bitmek üzereydi... Çember her geçen dakika daralıyordu. Burada daha fazla duramazdık. Etrafımızda adım adım daralan ölüm çemberlerini görüyorduk. Hamit arkadaş koştu ve aynı anda iki adım öteye düştü. Sonra Dêrsim...

Beraber katıldığımız bir Türk arkadaşta. Elini uzatıp kolundan çektim; sağ göğsünden ve vücudunun ayrı ayrı yerlerinden kurşun almıştı. Vücudu hala titremekteydi. Saçları terden ıslanmıştı. Çıkan herbirimiz biraz daha öteye düştük. Artık hiçbir şey hissetmiyorduk. Sonrası anlatılmaya değmeyecek olaylarla dolu.

Akdeniz güneşinin yakıcı ışığı altında, hepimiz geri dönülmez bir yolculuktaydık. Ve Serik mezarlığına önce gömdüler bizi. Sonra tekrar çıkartılar gömülen cesetlerimizi. Onların kin taşıyan sözlerini duyabiliyordum. “Ermenileri toprağımızda kabul etmiyoruz, onları çöplüğe atacağız. Hak ettikleri yer orası...”

Sonra tekrar yüklediler bize ve bilinmeyen bir yerde yaktılar. Bizle birlikte insanlıklarını da yakmışlardı ama bunun farkında bile değillerdi.